

Projekt

„Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szubin na lata 2022-2030”

Szubin 2022

Niniejszy dokument został opracowany przez

Lech Consulting Sp. z o. o.

ul. Podmurna 65/1
87-100 Toruń

Opracowanie wykonane dla

Gminy Szubin

ul. Kcyńska12

89-200 Szubin

Spis treści

Wprowadzenie.....	5
1. Podsumowanie diagnozy strategicznej.....	7
1.1. Obszar: Przestrzeń i środowisko	7
1.2. Obszar: Społeczeństwo.....	15
1.3. Obszar: Bezpieczeństwo socjalne i publiczne	21
1.4. Obszar: Gospodarka i rolnictwo.....	26
1.5. Obszar: Infrastruktura techniczna.....	29
1.6. Obszar: Kultura, turystyka, sport i rekreacja	35
1.7. Obszar: Finanse Miasta i Gminy Szubin	37
1.8. Podsumowanie badania ankietowego	39
1.9. Analiza SWOT.....	40
2. Założenia strategiczne dla Miasta i Gminy Szubin w latach 2022-2030	45
2.1. Misja i wizja dla Miasta i Gminy Szubin	45
2.2. Obszary, cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań.....	46
3. Wymiar przestrzenny polityki rozwoju.....	55
3.1. Kluczowe uwarunkowania rozwoju Gminy Szubin	55
3.2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.....	57
3.3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta i Gminy Szubin	65
4. Obszary strategicznej interwencji	73
4.1. Obszary strategicznej interwencji wynikające z ustaleń Strategii Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku	73
4.2. OSI na poziomie lokalnym	74
5. System realizacji Strategii.....	75
5.1. Odpowiedzialność za realizację Strategii.....	75
5.2. Zgodność Strategii z założeniami dokumentów wyższego rzędu	79
5.3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	81
5.4. System monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii	85
6. Ramy finansowe wraz ze źródłami finansowania	88
Spis tabel, wykresów, map.....	91

Wprowadzenie

„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szubin na lata 2022–2030” jest najważniejszym dokumentem samorządu Gminy, określającym cele, kierunki i możliwości rozwojowe. Jest to również dokument będący bazą dla dalszych rozważań w zakresie rozwoju lokalnego. W związku z upływem okresu obowiązywania poprzedniej Strategii Rozwoju, jak również w obliczu założeń nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej, władze Gminy podjęły decyzję o opracowaniu aktualnego dokumentu strategicznego, obowiązującego do roku 2030.

Strategia Rozwoju jest swoistym zbiorem kierunków skierowanych na rozwój Gminy Szubin. Opierając się na obecnej sytuacji społeczno–gospodarczej, środowiskowej oraz przestrzennej, możliwe jest ustalenie celów rozwojowych, niezbędnych z punktu widzenia władz samorządowych, mieszkańców, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i wszystkich grup społecznych związanych z Gminą. Opracowany dokument stanowi również ukierunkowanie polityki rozwoju samorządu gminnego na możliwości pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania, wskazując jednocześnie na ich integracyjny wymiar poprzez spójne oddziaływanie w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzennej.

Przesłanką opracowania niniejszego dokumentu jest konieczność dostosowania założeń rozwoju lokalnego względem uwarunkowań zewnętrznych, w tym wynikających z długookresowych i średniookresowych strategicznych dokumentów wyższego szczebla, w tym Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego. Istotnym założeniem wskazującym na stworzenie Strategii są również założenia programowe Unii Europejskiej na lata 2021-2027. Główną przesłanką merytoryczną pozostaje określenie kierunków rozwoju Gminy, uwzględniających aktualny stan, a przede wszystkim potrzeby i aspiracje na kilka najbliższych lat. Przesłanką uzasadniającą opracowanie strategii jest również fakt, iż poprzednia strategia ze względu na zachodzące zmiany społeczno–gospodarcze nie jest w pełni aktualna, w związku z czym nie jest dostosowana do bieżących i zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych.

„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szubin na lata 2022-2030” obejmuje główne cele i uwarunkowania rozwoju w horyzoncie czasowym do 2030 roku, w zmieniających się uwarunkowaniach wewnętrznych i zewnętrznych. Okres realizacji Strategii zakreślony został jako wykraczający poza ramy nowej perspektywy finansowej UE, co podkreśla stopień korelacji z możliwością finansowania inwestycji wskazanych jako potrzeby inwestycyjne, przy udziale środków finansowych Unii Europejskiej wraz z późniejszym ich wydatkowaniem.

Przedmiotowy dokument został opracowany zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a w szczególności z:

- ustawą z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 2022, poz. 559 t.j.),
- ustawą z dnia 15 lipca 2020 roku o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020, poz. 1378 t.j.),

- ustawą z dnia 3 października 2008 roku, o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021, poz. 2373 t.j.).

Dnia 13.11.2020 r. weszły w życie przepisy wprowadzone ustawą z dnia 15.07.2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw. Zmiany objęły liczne akty prawne, w tym bezpośrednio związane z funkcjonowaniem samorządu gminnego. W ustawie z dnia 08.03.1990 r. o samorządzie gminnym znalazła się – po raz pierwszy w ustawodawstwie krajowym – podstawa prawna dla opracowania strategii rozwoju gminy, jak również określono szczegółowe wymagania zakresowe dotyczące tego dokumentu.

Zakres strategii rozwoju gminy został określony w artykule 10e ustawy o samorządzie gminnym, wskazując, że dokument zawiera wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 06.12.2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby tej strategii, oraz określa w szczególności:

1. cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym,
2. kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
3. oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia,
4. model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,
5. ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie,
6. obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. 2022, poz. 547 t.j.), wraz z zakresem planowanych działań,
7. obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań,
8. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
9. szacunkowe ramy finansowe i źródła finansowania.

Realizacja zadania polegającego na opracowaniu i przyjęciu Strategii, jako dokumentu lokalnego prowadzona jest w sposób ustrukturyzowany. Ustalono etapy opracowania Strategii, w tym:

- ustalenie wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy
- wypracowanie założeń programowych i funkcjonalno-przestrzennych Strategii,
- opracowanie projektu Strategii wraz z ogłoszeniem i przeprowadzeniem konsultacji społecznych, dla których zwieńczeniem jest sprawozdanie z ich przebiegu,
- przeprowadzenie oceny środowiskowej przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego,
- przyjęcie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szubin na lata 2022-2030 przez Radę Miejską w drodze uchwały.

„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szubin na lata 2022-2030” jest dokumentem określającym możliwe i optymalne kierunki rozwoju przy jednoczesnym zachowaniu zgodności z dokumentami wyższego

rzędu, zapewniając spójność funkcjonalną i przestrzenną. Dokument przygotowany został z wykorzystaniem modelu partycypacyjno-eksperckiego, gdzie wszelkie analizy statystyczne i strategiczne są wynikiem zaangażowania podmiotów zewnętrznych biorących udział w opracowaniu dokumentu, jak również odpowiadają pełnemu zaangażowaniu wszystkich grup interesu, w tym społeczności lokalnej, przedsiębiorców oraz władz lokalnych.

1. Podsumowanie diagnozy strategicznej

1.1. Obszar: Przestrzeń i środowisko

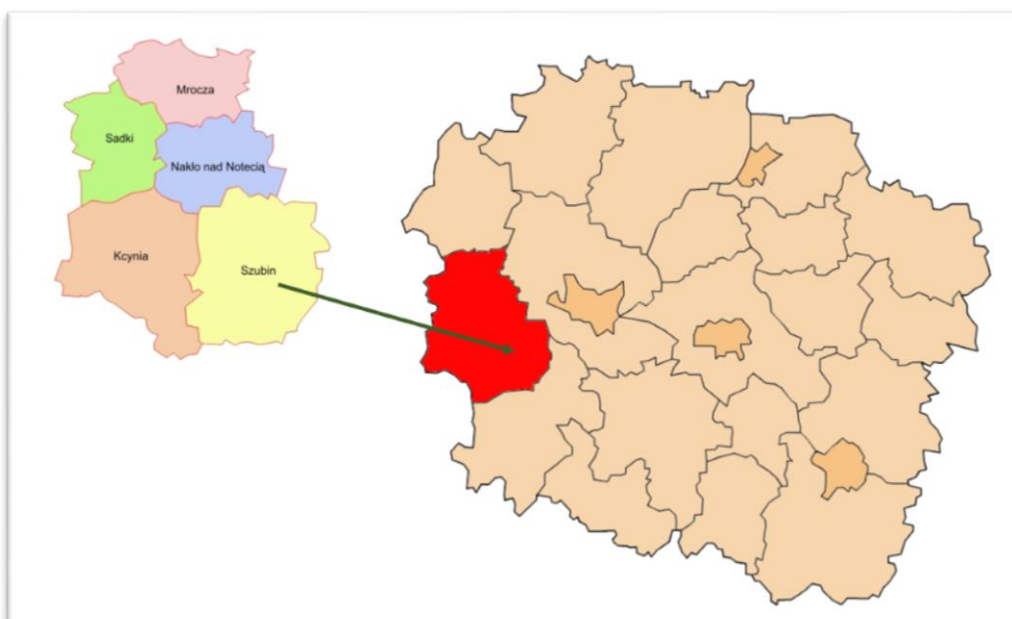
Lokalizacja i podział administracyjny

Gmina Szubin, jest jednostką samorządową o charakterystyce miejsko-wiejskiej, położoną w zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego oraz południowo-wschodniej części powiatu nakielskiego. Gmina Szubin stanowi granicę administracyjną z powiatem bydgoskim od strony wschodniej oraz z powiatem żnińskim, od strony południowej.

Gmina graniczy z jednostkami administracyjnymi:

- **powiatu nakielskiego**, tj. z gminą Nakło nad Notecią od strony północnej oraz gminą Kcynia od strony zachodniej,
- **powiatu bydgoskiego**, tj. gminą Białe Błota od strony wschodniej,
- **powiatu żnińskiego**, tj. z Gminą Żnin od strony południowej oraz Gminą Łabiszyn od strony wschodniej.

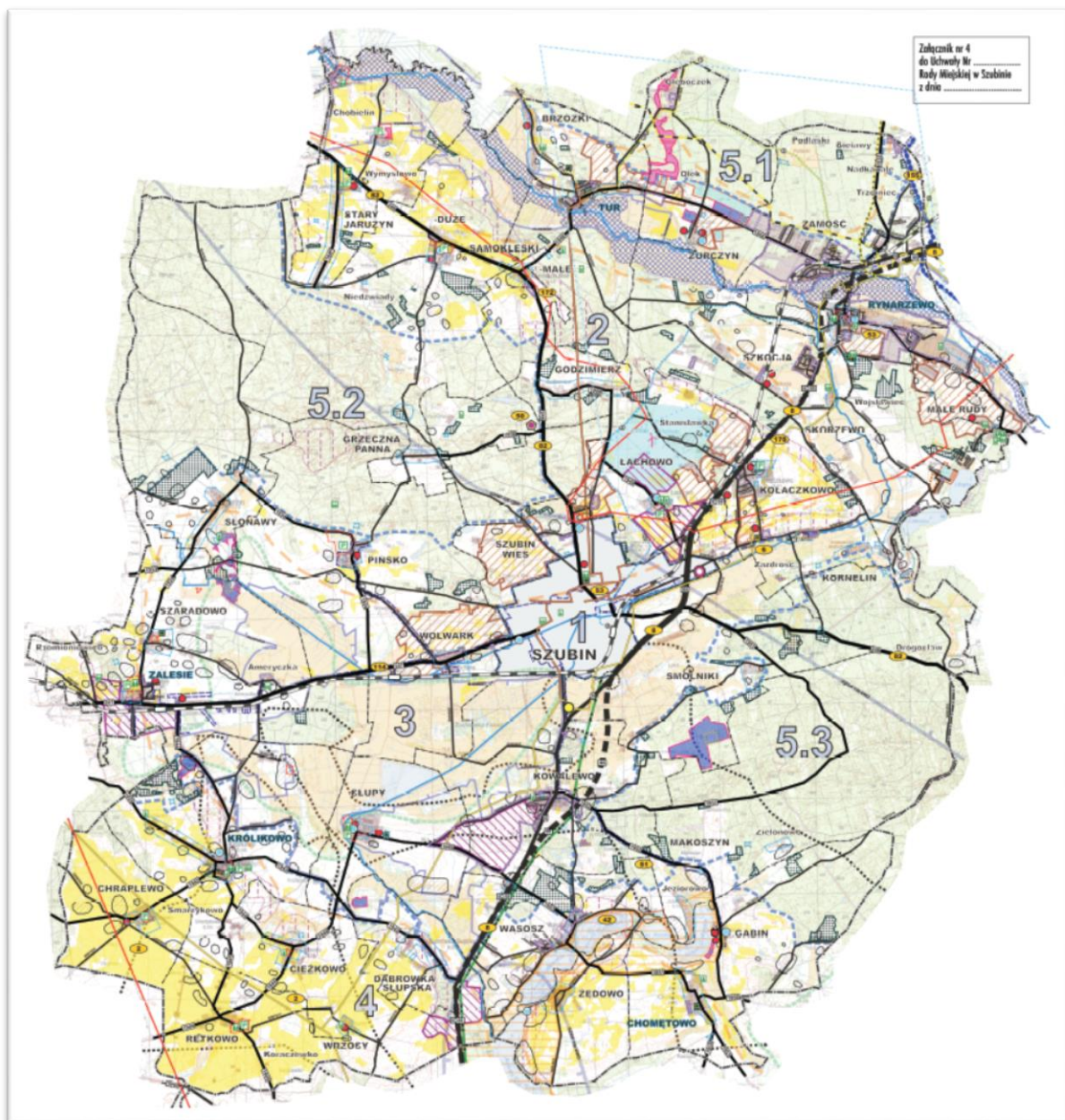
Mapa 1. Lokalizacja Gminy Szubin w powiecie nakielskim i w województwie kujawsko-pomorskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych internetowych

Wewnętrznie Gminę tworzy 58 miejscowości, które zorganizowane są w ramach 38 sołectw, tworząc tym samym obszar wiejski Gminy Szubin oraz Miasto Szubin, będące jednocześnie siedzibą Gminy. Poniższa mapa prezentuje podział terytorialny Gminy w ujęciu mniejszych jednostek pomocniczych, tj. sołectw wraz z ukazaniem części miejskiej.

Mapa 2. Podział terytorialny wewnątrz Gminy Szubin

Źródło: uchwała nr XV/132/15 Rady Miejskiej w Szubinie z dnia 5 listopada 2015 w sprawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Szubin

Struktura gruntów i zagospodarowanie przestrzenne

Gmina Szubin zajmuje powierzchnię równą 332,2 km², stanowiąc 29,64% powierzchni powiatu nakielskiego. Obszar miasta Szubin zajmuje 7,7 km², zaś pozostałą część stanowi obszar wiejski.

Podstawowym aktem regulującym zagospodarowanie przestrzenne w Gminie Szubin są:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Szubin, przyjęte uchwałą nr XV/132/15 Rady Miejskiej w Szubinie z dnia 5 listopada 2015 roku¹,
- Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w liczbie 76 szt., które zgodnie z danymi na 31.03.2022 r., pokrywają 16,07 km² ogólnej powierzchni Gminy (jedynie 4,84 % pow. Gminy).

Użytki rolne zajmują około 180 km², co stanowi niemal 54,29 % całkowitej powierzchni Gminy, lasy i grunty leśne zajmują 116,82 km², zaś grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią około 1% powierzchni całkowitej. W konsekwencji, poziom lesistości w Gminie Szubin równy 34,3% ogólnej powierzchni, jest znacząco wyższy od poziomu lesistości dla powiatu nakielskiego (23%) oraz dla województwa kujawsko-pomorskiego (23,5%).

Zapisy Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego ukazują również, że struktura użytkowania gruntów w Gminie ma charakter rolniczo-leśny, przy czym rolnictwo opiera się zarówno na uprawach tradycyjnych, jak również na sporych powierzchniach łąk i pastwisk, szczególnie w dolinie Noteci i Gąsawki.

Rzeźba terenu i zasoby naturalne

Gmina Szubin położona jest w granicach dwóch mezoregionów, tj.:

- Kotliny Toruńsko-Bydgoskiej i makroregionu Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej – część północna i wschodnia,
- Pojezierza Wielkopolskiego - pozostała część Gminy.

Krajobraz Gminy jest typowo nizinny, gdzie znaczną część zajmują pola uprawne, a elementem dominującym w topografii jest pradolina rzeki Noteć i jej dopływ – rzeka Gąsawka. Na terenie Gminy występują jeziora rynnowe, które położone są w strefie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich.

Gmina charakteryzuje się występowaniem zasobów naturalnych w postaci złóż kopalin, podlegających wydobyciu. W ramach istniejących zasobów wyróżnić można w szczególności:

- **kruszywa naturalne** (głównie piaski i żwiry),
- **węgle brunatne** (węgiel energetyczny/ złoża węgla brunatnych energetycznych),

¹ Na mocy uchwały Rady Miejskiej w Szubinie Nr XLI/516/18 z dnia 15 marca 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szubin, zmieniane jest całe studium dla Gminy Szubin.

- **surowce ilaste ceramiki budowlanej** (iły).

Jedynie część złóż podlega eksploatacji. Na terenie Gminy odkryto też występowanie złóż soli potasowej oraz węgla brunatnego, jednak złoża te, ze względu na silne zanieczyszczenie, dużą zmienność w miąższości pokładów oraz małą wartość energetyczną – w przypadku węgla, nie mają wartości przemysłowej.

Występowanie zasobów naturalnych na terenie Gminy wskazuje na pozytywne postrzeganie gospodarki lokalnej, jednak z drugiej strony stanowi zagrożenie, wiążące się z przekształceniami środowiska. W związku z wydobywaniem surowców, na obszarze Gminy stwierdzono dwa obszary zagrożeń osuwiskowych, w tym:

- tereny położone wzdłuż Doliny Noteci, biegnące na północny wschód od Miasta Szubina oraz na północny zachód w kierunku Nakła nad Notecią,
- tereny położone na południu Gminy wzdłuż rzeki Gąsawki i Białej Strugi.

Zasoby wodne

Gmina Szubin położona jest w dorzeczu Odry oraz w regionie wodnym Warty. Największą rzeką przepływającą przez obszar Gminy jest Noteć, będąca prawostronnym dopływem rzeki Warty. Wśród pozostałych rzek, mających znaczenie dla obszaru Gminy są Gąsawka, Biała Struga, Czarny Rów. Obszar Gminy położony jest w granicach 13 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, obejmujących jeziora, rzeki, zbiorniki, strumienie lub kanały. Wśród Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, właściwych dla obszaru Gminy pozostają:

- RW600024188379-Noteć od Górnego Kanału Noteci do Kanału Bydgoskiego,
- RW600023188372-Dopływ spod Niedźwiad,
- RW6000241883699-Gąsawka od Jeziora Sobiejuskiego do ujścia,
- RW600001883692-Czarny Rów,
- RW6000231883694-Dopływ z Jeziora Meszno,
- RW6000171883689-Biała Struga,
- RW60002518649-Gołaniecka Struga,
- RW6000171883669-Pomorka,
- RW600024188351-Noteć od Jeziora Wolickiego do oddzielenia się Kan. Noteckiego w Antonowie,
- RW6000231883589-Dopływ z Władysławowa,
- RW600001883829-Górny Kanał Noteci,
- RW600023188392-Dopływ spod Sipior,
- RW60002518836779-Gąsawka do wypływu z Jez. Sobiejuskiego.

Istotnym źródłem zasobów wodnych na obszarze Gminy, budującym atrakcyjność przyrodniczo-turystyczną, są jeziora, z których znaczna większość ma charakter rynnowy. Wśród jezior wyróżniają się: **Jezioro Żędowskie** o powierzchni 66,8 ha, **Jezioro Skrzyńska** o powierzchni 20,3 ha, **Jezioro Gąbin**

o powierzchni 52,9 ha, **Jeziro Wąsoskie**, o powierzchni 60,6 ha oraz jeziora mniejsze, w tym **Jeziro Bagno** i **Głębczek**.

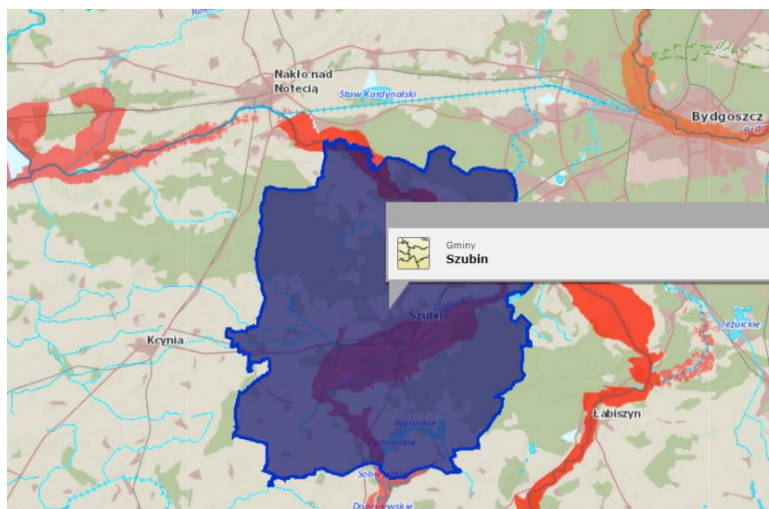
Poza rzekami i jeziorami, na obszarze Gminy występują dwa piętra wodonośne, mające charakter użytkowy, co oznacza, że stanowią główne źródło wody pitno-gospodarczej dla mieszkańców. Ujęcia wody eksploatowane są w miejscowościach: Szubin, Słupy, Samokłęski Duże, Żurczyn, Gąbin, Kołaczkowo, Królikowo, Łachowo, Rynarzewo, Szubin Wieś oraz Żędowo. W rejonie miasta Szubin, rozpoznane zostały tzw. wody jurajskie, jednak nie mogą one być wykorzystywane przez społeczeństwo ze względu na ich wysoki poziom zasolenia.

Zgodnie z obowiązującym podziałem kraju na 172 Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd) obszar Gminy Szubin położony jest w obrębie trzech JCWPd nr 35, 42 i 43 z czego zdecydowaną większość stanowi JCWPd nr 43.

Zagrożenie powodziowe

Obszar Gminy Szubin odcinkowo narażony jest na możliwość wystąpienia powodzi, jednak dotyczy to obszarów nabrzeżnych w stosunku do cieków wodnych. Wobec tego długotrwałe i gwałtowane deszcze, wzrastający poziom rzek może stanowić potencjalne źródło powodziowe.

Mapa 3. Obszary Gminy Szubin objęte zagrożeniem powodziowym

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?qpmmap=gpMZP

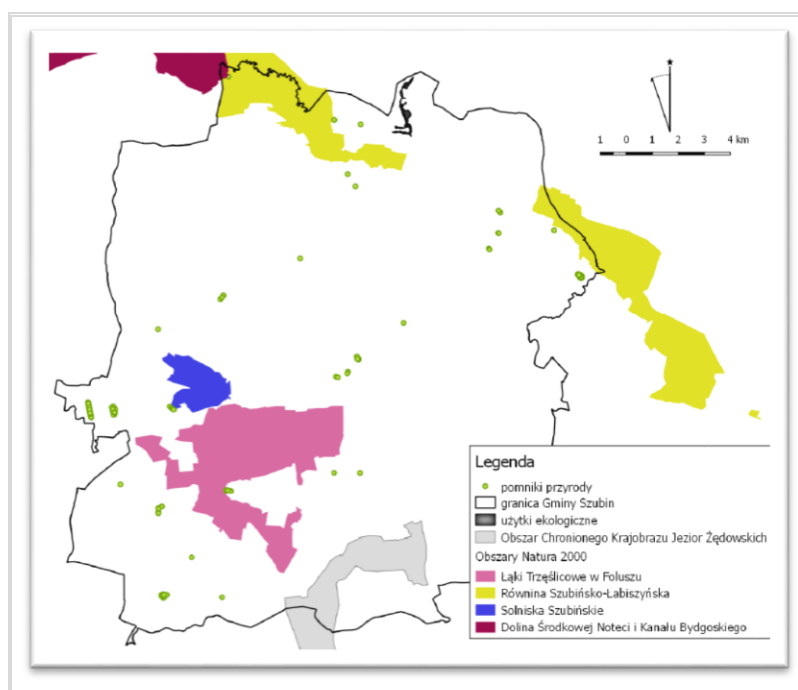
Walory środowiska przyrodniczego

Gmina Szubin jest zróżnicowana pod względem przyrodniczym, co czyni ją atrakcyjną zarówno dla mieszkańców, jak i osób odwiedzających. Wśród najważniejszych walorów przyrodniczych Gminy wyróżnić można wysoki poziom lesistości, liczne jeziora sprzyjające aktywnemu wypoczynkowi i rekreacji, jak również dostępność do rzek. Istotnym uwarunkowaniem przyrodniczym są obszary cenne przyrodniczo, stanowiące powierzchnię 7,78 km². Dominującą formą ochrony przyrody jest

obszar chronionego krajobrazu, zajmujący powierzchnię równą 7,43 km². Kolejną formę stanowią użytki ekologiczne, zajmujące powierzchnię niespełna 0,40 km². Występują również fragmenty objęte ochroną i uznane za pomniki przyrody (39 szt.). Wśród obszarów objętych formami ochrony prawnej pozostają:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich,
- Obszar Natura 2000 Solniska Szubińskie,
- Obszar Natura 2000 Łąki Trzęślicowe w Foluszu,
- Obszar Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska,
- Obszar Natura 2000 Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego,
- użytki ekologiczne (3szt.).

Mapa 4. Lokalizacja form ochrony przyrody na terenie Gminy Szubin

Źródło: „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szubin na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025”

Wobec powyższego, **obszar Gminy charakteryzuje się wielością form przyrodniczych, jak również wysokim potencjałem endogenicznym, co przy racjonalnym wykorzystaniu, stanowi o atrakcyjności regionu w ujęciu rekreacyjnym i turystycznym.**

Jakość powietrza

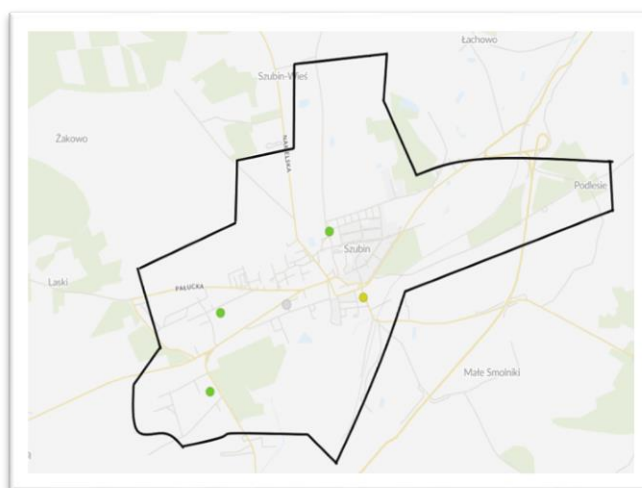
Gmina Szubin, terytorialnie włączona jest w obszar strefy kujawsko-pomorskiej, dla której „Raport - Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim” (Bydgoszcz 2021), opracowany przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, wskazuje na dobrą jakość powietrza.

W strefie kujawsko–pomorskiej, do której należy Gmina Szubin, stwierdzono przekroczenie pyłu PM10 – przypisano ją do klasy C. Dodatkowo w odniesieniu do poziomu stężeń ozonu – każda ze stref uzyskała wynik na poziomie klasy D2, co oznacza stężenia powyżej poziomu celu długoterminowego. Nie mniej jednak, Gmina Szubin podejmuje systematyczne działania na rzecz poprawy jakości środowiska i jego komponentów, w tym również powietrza.

Wśród najważniejszych źródeł zanieczyszczeń powietrza w Gminie są przede wszystkim zanieczyszczenia pochodzące z gospodarstw domowych korzystających z tradycyjnych źródeł energii. Charakterystycznym jest duża sezonowość zanieczyszczeń powietrza, co wskazuje, iż znacznie wyższe zanieczyszczenie odnotowywane jest w sezonach jesienno-zimowych, tj. w okresie grzewczym. W takim ujęciu wzrost zanieczyszczeń związany jest ze spalaniem węgla w wyniku ogrzewania mieszkań. Pomimo zmian w zakresie wykorzystywania czynników cieplnych, jak również podnoszeniem efektywności ogrzewania budynków, nadal zauważana jest wysoka obecność tradycyjnych kotłowni. Dodatkowym źródłem zanieczyszczenia jest transport, jednak dotyczy to jedynie obszarów położonych w bezpośrednim otoczeniu dróg oraz zwartej zabudowy mieszkaniowej.

Na terenie Gminy Szubin działa inteligentny system monitorowania jakości powietrza w oparciu o sieć sensorów, które wskazują na jakość powietrza. Urządzenia monitorują stężenie pyłów zawieszonych PM1, PM2,5 oraz PM10, a także temperaturę, ciśnienie i wilgotność powietrza. Sensory stanowią uzupełnienie systemu obserwacji powietrza, inicjowanego przez Powiat Nakielski w ramach Powiatowego Programu Ochrony Środowiska. Sensory jakości powietrza zamieszczone są na budynkach szkolnych na terenie miasta oraz na Stadionie Miejskim w Szubinie.

Mapa 5. Lokalizacja sensorów powietrza w mieście Szubin

Źródło: <https://airly.org/map/pl/>

W Gminie podejmowane są liczne inicjatywy na rzecz podnoszenia jakości powietrza, co wskazuje na aktywne postawy środowiskowe. Wywiera to konieczność kontynuowania podjętych działań i dalszej dbałości o powietrze, którym oddychają mieszkańcy Gminy Szubin.

Gospodarka odpadami

System gospodarowania odpadami na terenie Gminy obejmuje nieruchomości zamieszkałe, a nieruchomości niezamieszkałe znajdują się poza systemem gminnym. Na obszarze Gminy działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, znajdujący się przy ul. Jana Pawła II 21 - jest to teren Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”. Do Punktu można oddać:

- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektroniczny i elektryczny,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- zużyte opony,
- odpady budowlane i rozbiórkowe,
- drewno i surowce lakierowane,
- farby i chemikalia,
- żarówki i świetlówki.

Zdecydowana część odpadów pochodzi z gospodarstw domowych – w roku 2020 odebrano 8 575,5 t odpadów z gospodarstw domowych oraz 1 179,05 t odpadów pochodzących z innych źródeł, w tym pochodzących z działalności handlowej, usługowej, małego biznesu, biur i instytucji. Łączna masa odpadów z terenu Gminy Szubin w roku 2020 wyniosła 9 754,55 t.

Tabela 1. Odpady zebrane w ciągu roku na terenie Gminy Szubin oraz innych samorządów w latach 2017-2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
	[t]	[t]	[t]	[t]
Szubin	8 171,34	8 809,05	9 374,77	9 754,55
Powiat nakielski	25 608,57	27 292,44	27 531,99	30 071,37
KUJAWSKO-POMORSKIE	637 584,59	665 784,50	689 353,72	713 544,67

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Gmina, corocznie osiąga wyższe poziomy recyklingu, co świadczy o zwiększaniu udziału odpadów zbieranych w sposób selektywny w ogólnej masie odbieranych odpadów komunalnych. Rozwój selektywnej zbiórki odpadów i właściwe postawy ekologiczne mieszkańców są zjawiskiem bardzo pozytywnym i wymagają dalszego wsparcia by kontynuować ten korzystny trend, który potwierdza rosnącą świadomość społeczną w zakresie gospodarowania odpadami.

W ramach gospodarki odpadami, Gmina podejmuje również liczne działania na rzecz usuwania odpadów pochodzących z działalności rolniczych, w tym odbiór folii rolniczej, wymagających odpowiedniego sposobu utylizacji. Działanie to finansowane jest z dotacji Narodowego Funduszu Środowiska i Gospodarki Wodnej, który to ogłosił kolejną edycję tego Programu, a Gmina Szubin pozostaje wciąż aktywnie zainteresowanym podmiotem, aby działania te kontynuować. Realizowany jest również „Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Szubin na lata 2013–2032”.

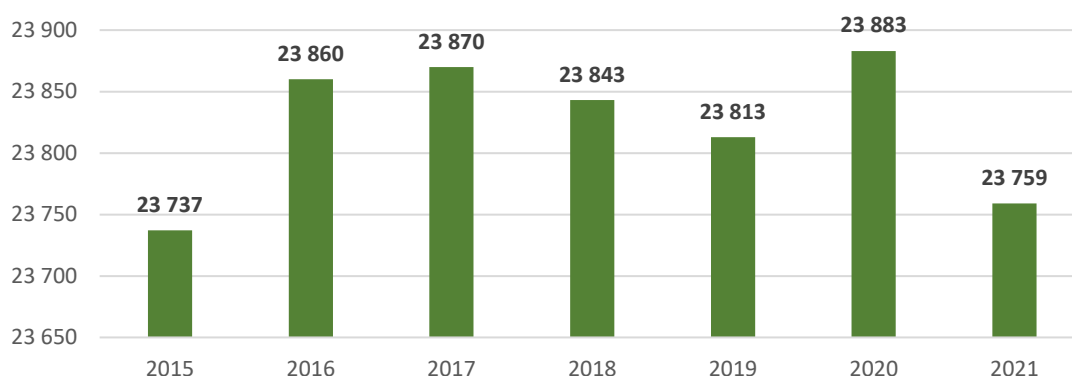
W ramach działań na rzecz zwiększenia świadomości ekologicznej w związku z prowadzeniem gospodarki odpadowej, realizowana jest edukacja ekologiczna, zachęcająca do selektywnej zbiórki odpadów.

Gmina wykazuje aktywne postawy i chęć kontynuacji działań, opartych na racjonalnym gospodarowaniu odpadami komunalnymi wraz z prowadzeniem edukacji ekologicznej.

1.2. Obszar: Społeczeństwo

Dane Urzędu Miejskiego w Szubinie wskazują, że w roku 2021 Gminę zamieszkiwało 23 759 mieszkańców, co przy powierzchni równej 332,3 km² daje gęstość zaludnienia na poziomie 72 os./km². Najliczniej zamieszkiwanym obszarem gminnym jest obszar miasta Szubin (8 980 os.), zaś dla części wiejskiej są to sołectwa: Zamość (1 679 os.), Rynarzewo (1 588 os.), Kołaczkowo (966 os.), Tur (908 os.) i Kowalewo (743 os.). W ogólnym ujęciu demograficznym, na przestrzeni lat 2015-2020 **nastąpił niewielki wzrost liczby mieszkańców, tj. jedynie o 22 osoby.**

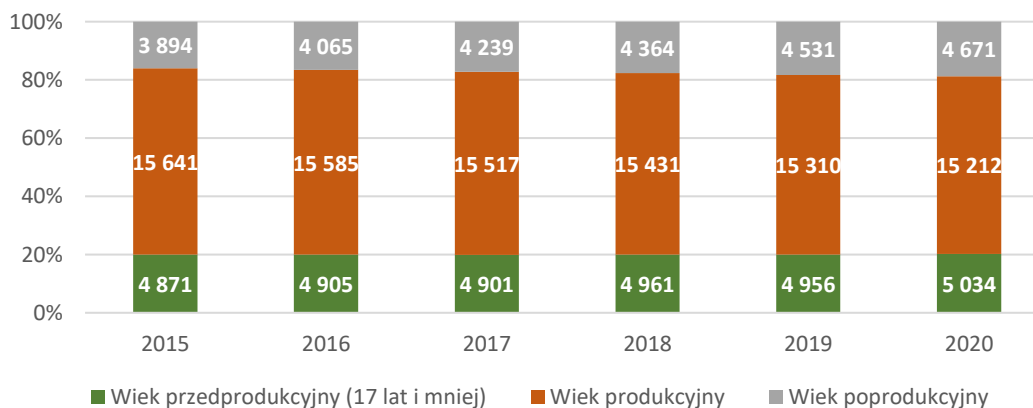
Wykres 1. Zmiany demograficzne na przestrzeni lat 2015-2021 w Gminie Szubin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szubinie

W ujęciu biologicznych grup wieku, dominującą grupą są osoby w wieku produkcyjnym (15 212 os. w 2020 r.). W latach 2015-2020 nastąpił znaczny wzrost liczby osób w wieku senioralnym (wzrost o 777 osób), przy jednoczesnym spadku liczby osób w wieku produkcyjnym (spadek o 429 osób). Wobec tak ukazanej struktury można sądzić, iż społeczeństwo Gminy Szubin nacechowane jest tendencją **starzejącego się społeczeństwa.**

Wykres 2. Struktura demograficzna Gminy Szubin w ujęciu ekonomicznych grup wieku w latach 2015-2020

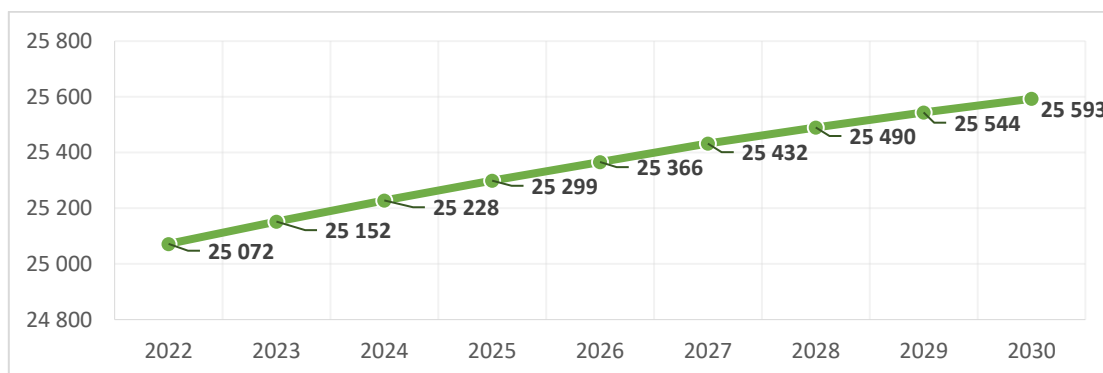
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szubinie

W grupie osób w wieku przedprodukcyjnym, tj. w grupie osób do 17 roku życia oraz w grupie osób w wieku produkcyjnym, wskazującym na gotowość do aktywnej pracy i mobilności dominują mężczyźni. W grupie w wieku senioralnym to kobiety stanowią większość populacji.

Charakterystycznym dla Gminy Szubin jest dodatni przyrost naturalny oraz dodatnie saldo migracji, wskazujące na większą ilość osób meldujących się w Gminie, aniżeli wyjeżdżających i wymeldowujących się z obszaru Szubina i okolic.

Prognoza demograficzna wskazuje, że corocznie następować będzie wzrost liczby mieszkańców Gminy Szubin. Prognozuje się kontynuację dodatniego przyrostu naturalnego i dodatniego salda migracji, co świadczy o stosunkowo dobrych warunkach życia i rozwoju. Liczba osób corocznie zwiększać się będzie nieznacznie, jednak przez cały okres prognozy, tj. do roku 2030, szacowany jest wzrost.

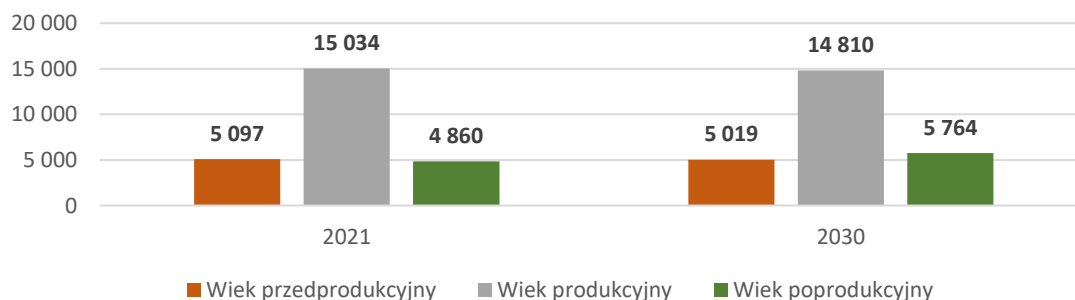
Wykres 3. Prognoza demograficzna dla Gminy Szubin na lata 2022-2030

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W ujęciu ekonomicznych grup wieku nie zajdzie znacząca zmiana. W dalszym ciągu szacuje się wzrastającą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, przy jednoczesnym spadku osób w wieku przedprodukcyjnym oraz spadku liczby osób w wieku produkcyjnym.

Wykres 4. Prognozowane zmiany demograficzne w ujęciu ekonomicznych grup wieku w latach 2021-2030 w Gminie Szubin

Podsumowując, **zarówno obecny stan demografii, jak i jej prognoza, wskazują na wzrost liczby mieszkańców Gminy Szubin.** Dodatni przyrost naturalny oraz saldo migracji tworzą względnie dobrą perspektywę dla rozwoju gminy. Według prognoz demograficznych Głównego Urzędu Statystycznego, dodatnia tendencja zmian obejmuje zarówno zmianę liczby mieszkańców, jak i salda migracji wewnętrznych, **wskazując na dalszą tendencję wzrostową w ujęciu liczebności mieszkańców, przy jednoczesnej potrzebie zwrócenia uwagi na grupę seniorów, która corocznie będzie się rozszerzać.** Taka sytuacja doprowadza do stopniowych zmian w zakresie zapotrzebowania na usługi społeczne, dlatego konieczne jest dostosowanie oferty usług publicznych, w tym społecznych, medycznych i aktywizujących do obecnych i prognozowanych uwarunkowań demograficznych.

Ochrona zdrowia

Opiekę medyczną na obszarze Gminy zapewniają:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "LEKARZ DOMOWY" Alicja Kubiak, Maria Lorek Spółka Jawna w Szubinie,
- Nowy Szpital w Nakle i Szubinie Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością,
- "MEDYK" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Gabinety lekarskie i gabinet zabiegowy w Szubinie),
 - Gabinet lekarski w Rynarzewie,
 - Gabinet lekarski w Turze,
 - Gabinet lekarski w Chomętowie,
 - Gabinet lekarski w Królikowie,
- "KOLIBER" Ilona Kamińska,
- Michał Szymczak (Punkt Szczepień Masowych Przeciwko COVID-19 w Kcyni).

Na terenie Gminy funkcjonuje również jedno laboratorium medyczne, tj. VITALABO - Laboratoria Medyczne Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. W ramach Nowego szpitala w Nakle i Szubinie Sp. z o.o., na terenie Szubina, przy ul. Ogrodowej 9 znajduje się placówka szpitalna, dysponująca:

- oddziałem chirurgii,
- oddziałem pediatrii,
- oddziałem ginekologiczno-położniczym,
- oddziałem chorób wewnętrznych,
- siecią poradni specjalistycznych (chirurgii ogólnej, chirurgii urazowo-ortopedycznej, chorób płuc, dermatologiczną, diabetologiczną, ginekologiczno-położniczą, okulistyczną, otolaryngologiczną, reumatologiczną, neurologiczną, urologiczną oraz zdrowia psychicznego),
- pracowniami diagnostycznymi (USG, gastrokopii, kolonoskopii i RTG),
- szkołą rodzenia.

Analizując zakres udzielanych świadczeń w ramach podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w latach 2015-2020, odnotowano spadek liczby świadczeń o 20,75% w przypadku ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz 14,26% w ramach podstawowej opieki zdrowotnej.

Na terenie Gminy funkcjonuje 5 aptek: trzy w Szubinie i po jednej w Rynarzewie i Turze. Gmina Szubin charakteryzuje się najsłabszym dostępem do punktów aptecznych i aptek w najbliższym sąsiedztwie. Podczas gdy w Gminie Żnin na jedną aptekę przypada średnio 2 990 osób, w Gminie Szubin wskaźnik ten prezentuje wynik ponad dwukrotnie wyższy, tj. na jedną aptekę przypada 6 229 osób.

Wobec powyższego, **najniższy stopień dostępności do punktów aptecznych, przy jednoczesnym uwarunkowaniu spadkowej liczby udzielanych świadczeń w zakresie ambulatoryjnej i podstawowej opieki zdrowotnej świadczą o niskiej jakości ochrony zdrowia w Gminie Szubin.**

Edukacja

Obecna sieć placówek edukacyjnych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Szubin obejmuje placówki szkoły podstawowej i przedszkolnej oraz opieki żłobkowej. Gmina Szubin pozostaje organem prowadzącym dla:

- Szkoły Podstawowej nr 1 im. Króla Władysława Jagiełły w Szubinie,
- Szkoły Podstawowej nr 2 im. Władysława Broniewskiego w Szubinie,
- Szkoły Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich w Rynarzewie,
- Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Kowalewie,
- Szkoły Podstawowej im. Ziemi Pałuckiej w Królikowie,
- Szkoły Podstawowej im. Polskich Olimpijczyków w Turze,
- Szkoły Podstawowej im. Andrzeja Grubby w Kołaczkanie,
- Przedszkola Samorządowego nr 2 w Szubinie,
- Przedszkola Samorządowego nr 3 im. Wandy Chotomskiej w Szubinie,
- Przedszkola Publicznego „IGUŚ” w Zamościu,
- Przedszkola Publicznego „IGUŚ” w Chomętowie,
- Żłobka "Kubuś Puchatek" w Szubinie.

Poza ofertą szkół i placówek edukacyjnych publicznych, na obszarze Gminy Szubin działają również placówki niepubliczne, w tym Przedszkole „Smerfuś II” w Rynarzewie oraz „Słoneczko” w Szubinie, a także prywatny żłobek przy przedszkolu Słoneczko.

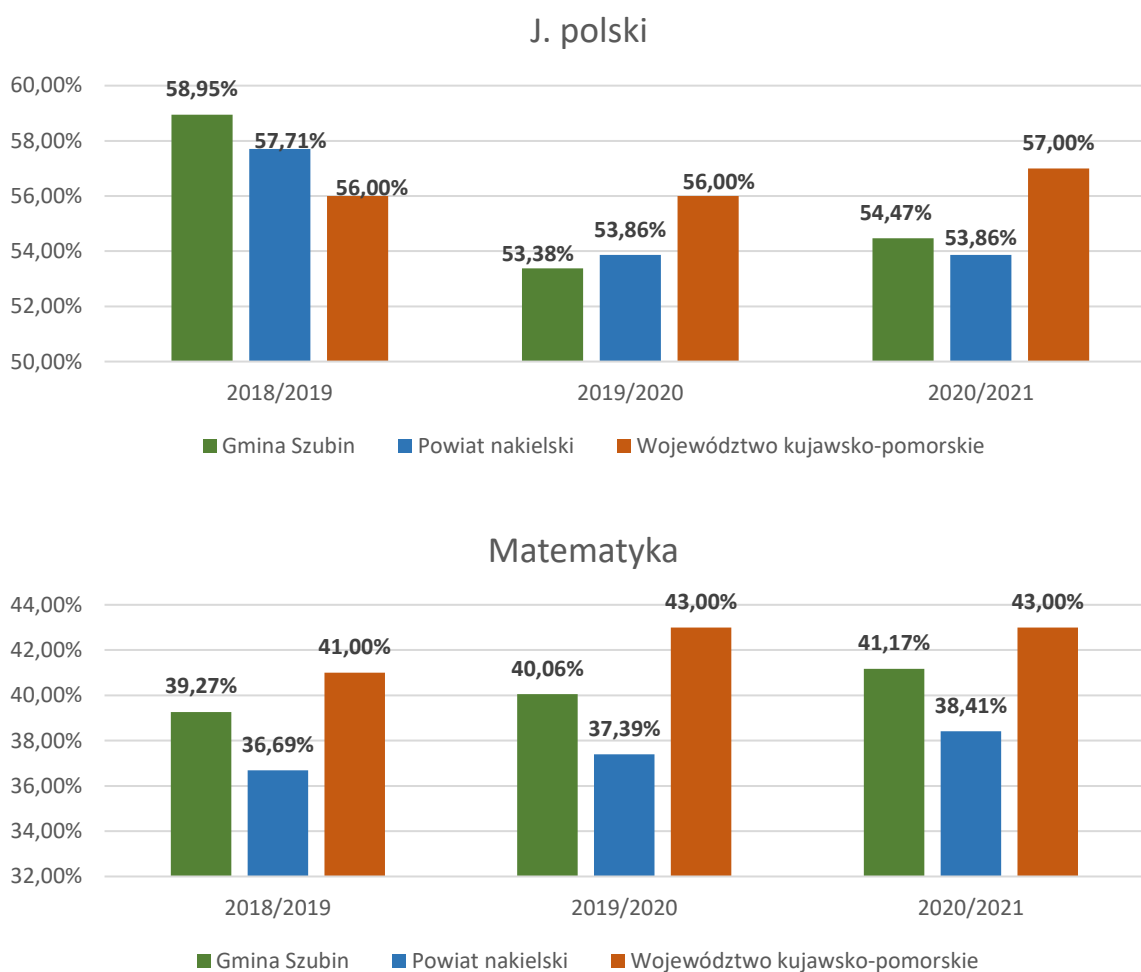
Obecna sieć publicznych placówek oświatowych na terenie Gminy obejmuje 2 419 uczniów w Szkołach Podstawowych, 261 dzieci w przedszkolach i 37 dzieci w żłobku. Liczba uczniów w poszczególnych analizowanych latach pozostaje na zbieżnych poziomach, choć z tendencją wzrostową.

Oferta edukacyjna placówek, poza podstawą programową obejmuje również zajęcia dodatkowe w formie zajęć sportowych dla dziewcząt i chłopców, zajęć rozwijających umiejętności, kompetencje i zainteresowania naukowe. Oferta zajęć dodatkowych obejmuje również zajęcia artystyczne. Ważnym

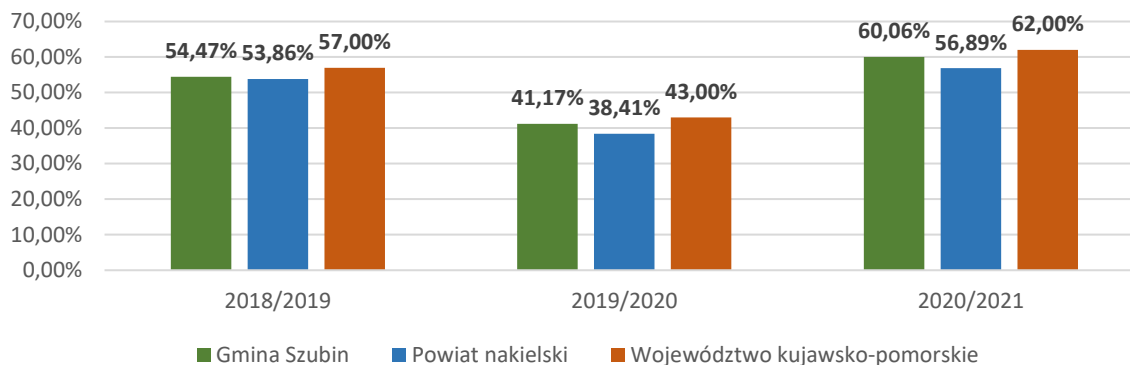
elementem działalności szkolnej jest również realizacja zajęć wyrównawczych i wspomagających rozwój ucznia. Zagadnienia te pozostają istotne z punktu widzenia rozwoju edukacyjnego dziecka, stwarzania możliwie najlepszych warunków do nauki i kształtowania zainteresowań i pasji.

Poziom edukacji w placówkach oświatowych oceniany jest jako dobry, czego efektem są wysokie wyniki osiągnięte przez uczniów podczas egzaminów ósmoklasisty.

Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty Gminy Szubin w zestawieniu z wynikami dla powiatu nakielskiego i województwa kujawsko-pomorskiego

J. angielski

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>

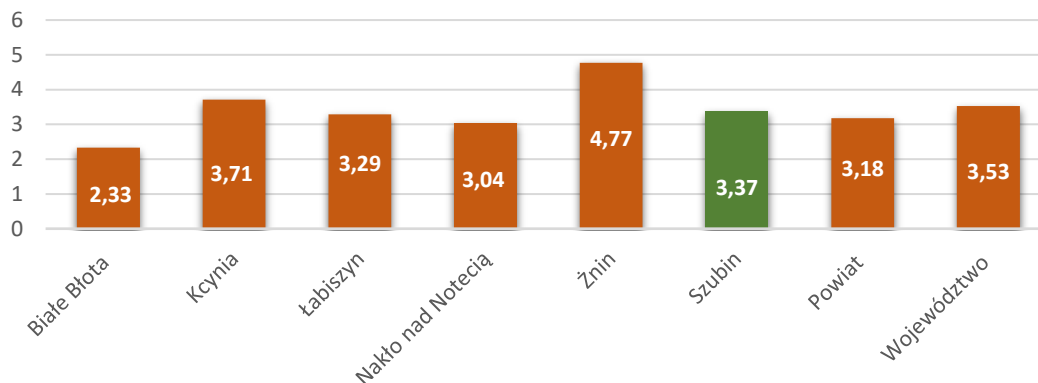
Na bazie powyższych zestawień zauważyć można, że wyniki wskazywane dla Gminy Szubin pozostają wyższe aniżeli dla powiatu nakielskiego, co świadczyć może o względnie dobrej jakości edukacji. Jednocześnie warto podkreślić, iż wyniki w analizowanych latach są względem siebie zbieżne, bez widocznych dynamicznych zmian, co z kolei świadczy o **względnie dobrej i stabilnej jakości edukacji na terenie Gminy Szubin**.

Co do zasady, **budynki szkolne pozostają w dobrym stanie technicznym, wskazując jedynie na potrzeby w zakresie dostosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wśród innych, dostrzeganych potrzeb inwestycyjnych ukazywane są też zadania związane z remontem i ewentualnym dostosowaniem funkcjonalnym pojedynczych pomieszczeń i części otaczającego terenu. Na bazie rozezanego zapotrzebowania w zakresie posiadanego i niezbędnego sprzętu i wyposażenia, konieczne jest również bieżące doposażenie placówek w materiały dydaktyczne, nowoczesny sprzęt czy pomoce dydaktyczne i meblowanie.**

Kapitał społeczny mieszkańców Gminy Szubin

Kapitał społeczny Gminy Szubin przejawia się w udziale mieszkańców w życiu społeczno-kulturalnym i gospodarczym oraz aktywnym działaniu w ramach różnorodnych organizacji społecznych. Corocznie odnotowuje się wzrost liczby organizacji, stowarzyszeń i podmiotów organizujących społeczność lokalną. Charakterystycznym dla Gminy Szubin pozostaje wskaźnik liczby fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wskazujący na poziom 3,37, podczas gdy tożsamy wskaźnik dla powiatu nakielskiego wynosi 3,18, zaś dla województwa kujawsko-pomorskiego – 3,53. Co również istotne, tak oceniana aktywność społeczności lokalnej Szubina wskazuje na jeden z wyższych poziomów w skali analizowanych gmin sąsiednich.

Wykres 6. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w Gminie Szubin i gminach sąsiednich w roku 2020

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych GUS BDL

Krajowy Rejestr Sądowy wskazuje, że na obszarze Gminy Szubin działa obecnie 65 podmiotów wpisanych do Rejestru Stowarzyszeń. Gmina Szubin chętnie wspiera lokalne organizacje pozarządowe, czego wymiarem pozostaje m.in. Uchwała Rady Miejskiej nr XXV/226/20, w której przyjęto „Roczny program współpracy Gminy Szubin z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2021”. Do celów programu należy m.in. budowanie i umacnianie współpracy pomiędzy samorządem, a organizacjami pozarządowymi, poprawa jakości życia, zwiększenie wpływu lokalnych społeczności na kreowanie polityki społecznej i gospodarczej, a także promocja Gminy Szubin.

Podsumowując, **mieszkańcy Gminy Szubin charakteryzują się wysoką aktywnością społeczną, prowadząc różnorodne inicjatywy na rzecz rozwoju lokalnego.**

1.3. Obszar: Bezpieczeństwo socjalne i publiczne

Bezpieczeństwo socjalne

Zadania gminne z zakresu pomocy społecznej podejmowane są przez jednostki organizacyjne Gminy Szubin, w tym przede wszystkim przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szubinie oraz Wydział Świadczeń Rodziny Urzędu Miejskiego w Szubinie.

Z pomocy społecznej w Gminie korzysta obecnie 862 gospodarstw domowych, co ma przełożenie na wartość liczbową osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na poziomie 2 040 mieszkańców. Z roku na rok, liczba gospodarstw domowych i osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej spada, co wykazuje pozytywną tendencję i poprawę jakości życia mieszkańców w tym obszarze.

Tabela 2. Struktura korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gospodarstwa domowe	1 120	1 073	1 042	960	912	862
Osoby w gospodarstwach domowych	3 096	2 840	2 734	2 428	2 201	2 040

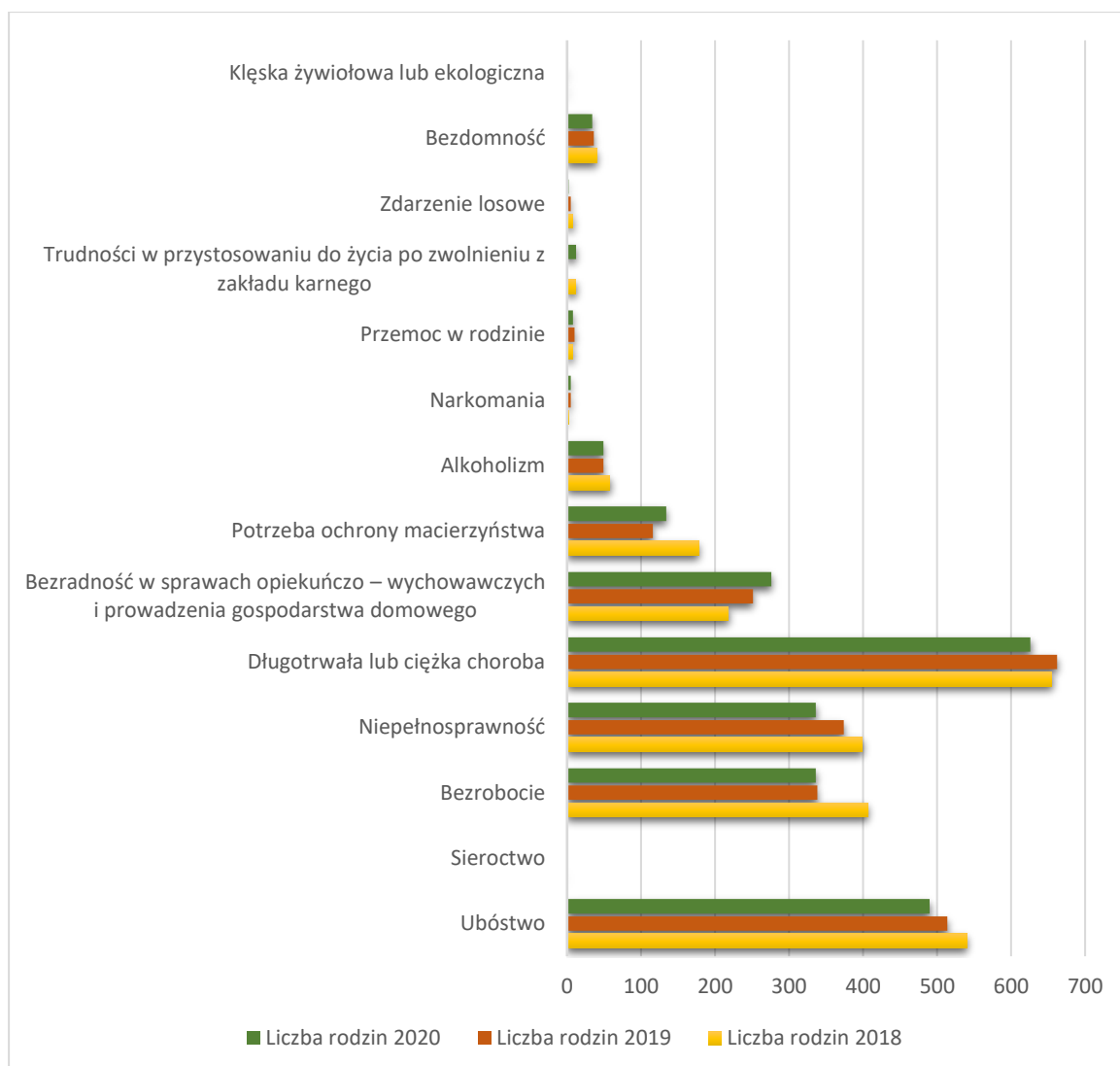
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szubinie

Tendencja spadkowa jest wynikiem aktywnych działań podejmowanych na rzecz wsparcia osób i rodzin w trudnych sytuacjach. **Zmniejszająca się liczba udzielanych świadczeń społecznych wskazuje na wyższą samodzielność mieszkańców, nie tylko w ujęciu ekonomicznym, ale również osobistym i rodzinnym.**

Badany okres wskazuje, że zarówno **liczba gospodarstw domowych, jak i osób korzystających ze świadczeń społecznych ulega stopniowemu zmniejszaniu.** Pomimo tendencji spadkowej, kluczowym pozostaje zachowanie obecnych działań wspierających, pomocowych i prewencyjnych w zakresie dalszego kształtowania samodzielności społecznej. Uwarunkowań korzystania z pomocy społecznej rozpatrywać można również z pozycji powodów i przyczyn pozostawania w trudnych sytuacjach życiowych, niepozwalających na samodzielność społeczną i ekonomiczną mieszkańców Gminy Szubin.

Na podstawie statystyk prowadzonych przez Miejsko-Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Szubinie, najczęstszymi powodami przyznawania świadczeń pozostaje długotrwała lub ciężka choroba, stanowiąc tym samym niemal 30 % wszystkich świadczeń przyznawanych rodzinom.

Wykres 7. Struktura powodów udzielania pomocy społecznej w latach 2018-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szubinie

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi aktywne działania na rzecz podniesienia jakości i komfortu życia mieszkańców, kierując do nich adekwatne działania mające na celu eliminację i przeciwdziałanie postępowaniu sytuacji kryzysowych. Pomimo podejmowania wielu działań, licznych projektów oraz inicjatyw, poziom wykorzystywania świadczeń społecznych pozostaje na jednym z najwyższych poziomów w analizowanym obszarze powiatu nakielskiego i najbliższych okolic Gminy Szubin. **Konieczne jest wdrożenie działań w zakresie rozbudowy oferty MGOPS, jak również zwiększenia jego możliwości w zakresie prowadzenia działań adekwatnych do stwierdzanych problemów.**

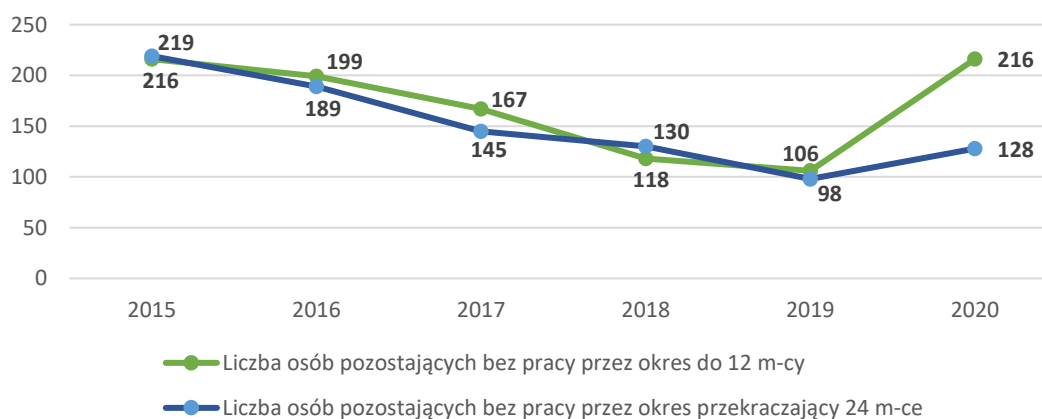
Bezrobocie

W latach 2015-2021 spadła liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych o 293 osoby (spadek o 36,80%). Analizowany okres wskazał na wzrost liczby osób bezrobotnych w roku 2020, co może być bezpośrednią konsekwencją sytuacji wywołanej na rynku pracy, zawieszeniem działalności gospodarczych i znacznym ograniczeniem normalnego funkcjonowania działalności w wyniku rozprzestrzeniania się wirusa COVID-19.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią, w całym analizowanym okresie, większość zarejestrowanych bezrobotnych (od 53,53% do 62,62%) stanowiły kobiety, co nie jest sytuacją odosobnioną, ponieważ struktura zarejestrowanych bezrobotnych pod względem płci kształtuje się podobnie w całym powiecie nakielskim. Co również istotne, większe bezrobocie dotyczy mieszkańców obszaru wiejskiego Gminy.

W latach 2015-2019 liczba bezrobotnych pozostających bez pracy zarówno w okresie do 12 miesięcy, jak i powyżej 24 miesięcy utrzymywała tendencję spadkową, doprowadzając do redukcji zjawiska o niemal dwukrotność. Ostatni z analizowanych okresów, tj. rok 2020, zdeterminowany przez obecność koronawirusa i jego niezliczone negatywne efekty i wpływ na gospodarkę, doprowadził do wzrostu obydwu wskaźników.

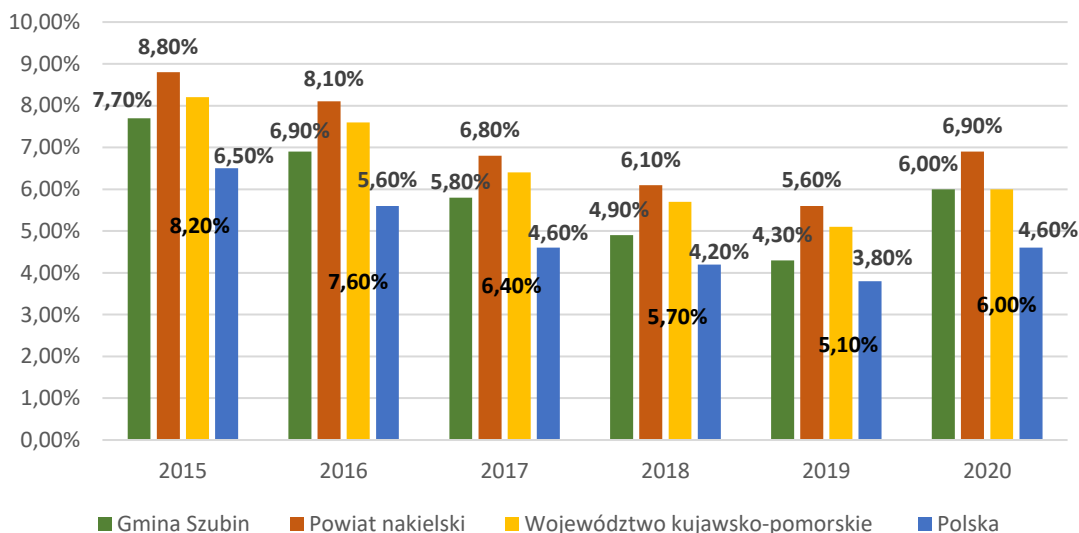
Wykres 8. Liczba bezrobotnych w Gminie Szubin wg czasu pozostawania bez pracy w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Nakle nad Notecią

W 2015 roku w Gminie Szubin **udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym był jednym z najwyższych** spośród okolicznych gmin, spadek liczby bezrobotnych o 1,7 punktu procentowego, jest jednym z najniższych rezultatów spośród gmin sąsiednich. W ujęciu porównania względem powiatu, województwa i kraju, **Gmina Szubin prezentuje poziom bezrobocia wyższy**. Szczegółową strukturę wskaźnika w latach 2015-2020 prezentuje poniższy wykres.

Wykres 9. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Szubin, powiecie nakielskim, województwie kujawsko-pomorskim oraz w Polsce w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Obecna sytuacja pozwala jednak sądzić, że **Gmina Szubin** charakteryzuje się względnie stabilną sytuacją w ujęciu angażowania mieszkańców w rynek pracy, jednak konieczne pozostaje wdrażanie i kontynuowanie podjętych już działań mających na celu wzmocnienie przedsiębiorczości, wzmocnienie i rozwijanie kompetencji i umiejętności.

Bezpieczeństwo publiczne

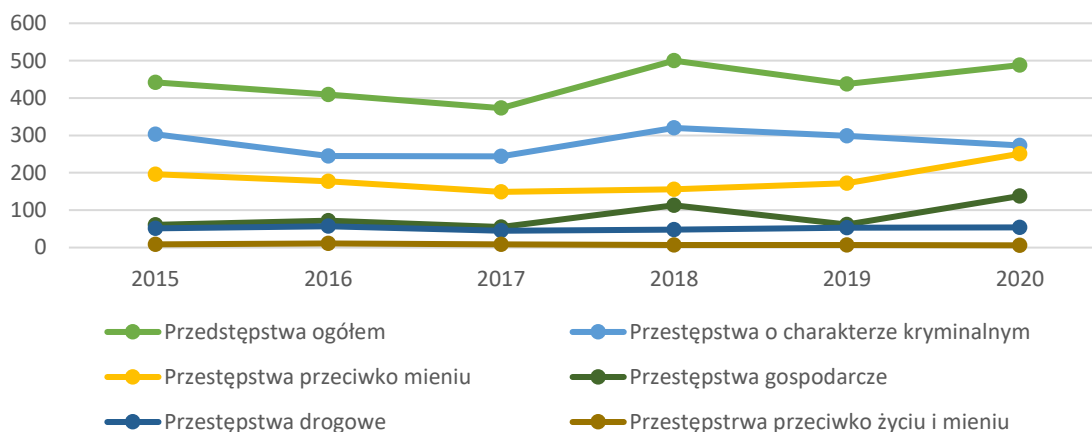
Na terenie Gminy funkcjonują liczne jednostki Straży Pożarnej, w tym:

- Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza w Szubinie, należąca do Państwowej Straży Pożarnej Komendy Powiatowej w Nakle nad Notecią
- Ochotnicza Straż Pożarna w Szubinie, w Rynarzewie i w Królikowie, należąca do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KRSZG),
- Ochotnicza Straż Pożarna w Turze,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Ciężkowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wąsoszu,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Słonawach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Chomętowie,

Główny ciężar zadań w zakresie ochrony przeciwpożarowej spoczywa na Jednostce Ratowniczo-Gaśniczej w Szubinie, jednak pozostałe jednostki również aktywnie działają w sytuacjach zagrożenia kryzysowego.

Gmina obejmuje rejon, w którym bezpieczeństwa strzeże Komisariat Policji w Szubinie, będący biurem terenowym Komendy Powiatowej Policji w Nakle nad Notecią. Najwięcej przestępstw w Gminie wykazuje charakter kryminalny oraz przeciwko mieniu. Ich częstotliwość występowania na 1000 mieszkańców Gminy Szubin wynosi kolejno 10,94 i 10,07.

Wykres 10. Liczba przestępstw na terenie Gminy Szubin w latach 2015-2020

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Szubin#poziom-przestepczosci

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw ogółem wynosi 81,0 %, co przewyższa wartości wskaźnika dla powiatu nakielskiego, województwa kujawsko-pomorskiego (74%) i dla kraju (73%). Największa wykrywalność, bliska 97% występuje w przypadku przestępstw drogowych, natomiast najniższa dotyczy przestępstw kryminalnych i przestępstw przeciwko mieniu (73%).

Reasumując, **jakość bezpieczeństwa publicznego pozostaje na poziomie względnie dobrym, natomiast zauważa się konieczność wdrożenia i kontynuacji działań związanych z prewencją, uświadamianiem społeczeństwa oraz prowadzeniem akcji promujących zasady bezpieczeństwa publicznego.**

1.4. Obszar: Gospodarka i rolnictwo

Podmioty gospodarcze i przedsiębiorczość

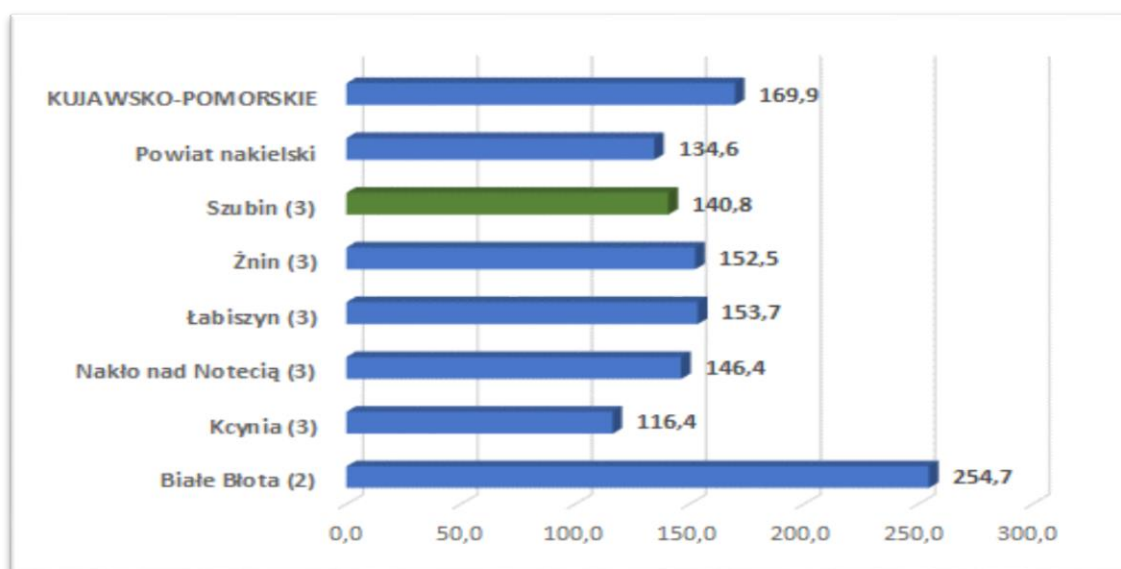
W 2020 r. na terenie Gminy zarejestrowane były 33 podmioty w sektorze publicznym oraz 2 093 w sektorze prywatnym. W analizowanych latach zauważalna jest **tendencja wzrostowa ogólnej liczby podmiotów gospodarczych**, z dominującą rolą sektora prywatnego – odnotowano wzrost o 14,98% w porównaniu z rokiem 2015. W sektorze publicznym, dominującą grupą są państwowe i samorządowe jednostki budżetowe, stanowiące 75,76% wszystkich podmiotów w tym sektorze. W sektorze prywatnym - najliczniejszą grupę stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, stanowiące około 80% wszystkich podmiotów gospodarczych. Dominującą rolę odgrywają działalności gospodarcze prowadzone w formule mikro, tj. zatrudniające do 9 pracowników.

Różnorodność prowadzonych działalności gospodarczych w sektorze prywatnym jest zdecydowanie większa niż w sektorze publicznym. Na terenie Gminy występuje duże zróżnicowanie, jednakże kilka branż odgrywa szczególnie istotną rolę, ze względu na swoją liczebność. Wśród branż dominujących można wymienić:

- podmioty z sekcji G (*Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle*) – 21,06%,
- podmioty sekcji F (*Budownictwo*) – 16,76%,
- działalności w ramach sekcji C (*Przetwórstwo przemysłowe*) – 11,11%.

Wartości wskaźnika dotyczącego liczby podmiotów przypadających na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym wskazują, że w Gminie Szubin odnotowuje się jedną z najniższych wartości, co wskazuje również na **stosunkowo niską aktywność przedsiębiorczą mieszkańców Gminy**.

Wykres 11. Podmioty gospodarcze przypadające na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w Gminie Szubin, gminach sąsiednich, powiecie nakielskim oraz województwie w 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Wobec powyższego, poziom przedsiębiorczości w Gminie Szubin pozostaje na jednym z najniższych poziomów w powiecie nakielskim, co wskazuje, że konieczne jest **wdrożenie działań związanych z aktywizacją zawodową mieszkańców, doradztwem i pomocą w zakresie dostrzegania możliwych ścieżek rozwoju przedsiębiorczego i zawodowego, jak również wsparciem istniejących już przedsiębiorców w rozwijaniu działalności i tworzeniu nowych miejsc zatrudnienia**.

Istotnym pozostaje również kreowanie i rozwijanie potencjału inwestycyjnego Gminy wraz z poprawą atrakcyjności i budowaniem wizerunku Gminy Szubin, jako miejsca do przyszłego inwestowania i rozwijania kapitału gospodarczego.

Atrakcyjność inwestycyjna

Gmina Szubin dysponuje ofertą terenów inwestycyjnych, zlokalizowanych nie tylko na obszarze miasta, ale również w części wiejskiej. Aktualne dane, pochodzące z portalu inwestora wskazują na wyznaczenie trzech obszarów inwestycyjnych, w tym:

- strefy Inwestycyjnej Kowalewo,
- strefy inwestycyjnej Słupy,
- terenu inwestycyjnego przy ul. Sportowej

Wyznaczone tereny posiadają częściowe lub całościowe uzbrojenie i wyposażenie w podstawowe media. Ponadto zlokalizowane są w bliskich lub bezpośrednich odległościach od głównych ciągów komunikacyjnych, pozwalając na dogodny dojazd i transport. Pomimo istniejących uwarunkowań, **Gmina dysponuje ograniczoną ofertą terenów inwestycyjnych**, które mogłyby stanowić nowe miejsca rozwoju przedsiębiorczości, a co za tym idzie, oddziaływać na zmniejszenie poziomu bezrobocia poprzez zwiększenie ilości dostępnych miejsc pracy. Atrakcyjność inwestycyjna wzmocni potencjał lokalny, pozytywnie wpłynie na konkurencyjność lokalnej gospodarki, doprowadzając do systematycznego wzrostu gospodarczego, mającego przełożenie na wzrost jakości życia w Gminie.

Rolnictwo

Zgodnie z danymi Starostwa Powiatowego w Nakle nad Notecią, największą powierzchnię na obszarze wiejskim Gminy Szubin zajmują grunty orne – 39,98% powierzchni, a w dalszej kolejności lasy 35,08%. Pod względem zagospodarowania terenu, wyróżniają się również łąki trwałe, które zajmują 10,56% powierzchni gruntów. Dominujący udział użytków rolnych, w tym gruntów ornych, łąk trwałych czy pastwisk, przekraczający 50% powierzchni, wskazuje na ważną funkcję rolnictwa w gospodarce Gminy. Natomiast lasy i grunty leśne pozwalają na rozwijanie obszaru turystyki i rekreacji.

Pod względem możliwości produkcji rolniczej i uwarunkowań rejonów glebowych, Gmina Szubin lokalizacyjnie pokrywa się z trzema regionami glebowo-rolniczymi, w tym z:

- regionem Pradoliniowym - wschodnia oraz północno-zachodnia część gminy,
- regionem Żnińsko-Mogileńskim - południowo-zachodnia część gminy oraz
- regionem Szubińsko-Barcińskim - pozostała część gminy.

Na obszarze Gminy występują wszystkie kategorie klas bonitacyjnych, jednak przeważają gleby klasy V (28,34%), IV (16,69%), IVa (13,91%) oraz VI (12,31%) i IVb (10,12%).

Tabela 3. Klasyfikacja gleb wg klas glebowych – udział %

I	II	III	IIIa	IIIb	IV	IVa	IVb	V	VI
0,04%	1,23%	1,13%	7,64%	8,59%	16,69%	13,91%	10,12%	28,34%	12,31%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szubinie

Największy udział mają gleby rdzawe (31 %) oraz brunatne właściwe wyługowane (21 %), najmniejszy natomiast płowe i mułowo–torfowe (3 %) oraz murszowo–mineralne (4 %). W ujęciu terytorialnym **dobre warunki do produkcji rolniczej przeważają w południowej części Gminy Szubin**, gdzie dominują gleby wysokich kompleksów tj. 4-żytniego bardzo dobrego z dużym udziałem 2-pszennego dobrego. W części przygranicznej z Gminą Kcynia i Łabiszyn dominują gleby o średniej i słabej przydatności rolniczej, głównie 5 i 6 kompleksu. W tym rejonie użytki zielone są dość liczne, ale najczęściej słabej wartości rolniczej. Na obszarze Gminy występują również gleby typu czarne ziemie (13 %), jednakże są one w dużym stopniu zdegradowane.

Produkcja rolna związana jest głównie z uprawą zbóż oraz warzyw i innych upraw, w tym buraków cukrowych. Ponadto w gospodarstwach prowadzona jest hodowla bydła oraz trzody chlewnej.

Struktura gospodarstw rolnych jest zróżnicowana, jednakże dominują gospodarstwa rolne małe od 1 do 2 ha – obecnie jest ich 2 260 i stanowią 53,50% wszystkich gospodarstw na terenie Gminy. Występuje również znaczna liczba gospodarstw do 5 ha – 1 017 (24,08%).

Tabela 4. Struktura gospodarstw rolnych na obszarze Gminy Szubin

1 - 2 ha	2,1 - 5 ha	5,1 - 10 ha	10,1 - 30 ha	powyżej 30 ha
2 260	1 017	582	321	44

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Szubinie

Wobec powyższego, **Gmina Szubin charakteryzuje się stosunkowo dobrymi warunkami do rozwoju rolnictwa, w tym również rolnictwa ekologicznego, na które zgodnie z istniejącymi trendami społecznymi, wykazywane jest coraz to wyższe zainteresowanie. Gmina charakteryzuje się również stosunkowo dużym rozdrobnieniem gospodarstw rolnych.**

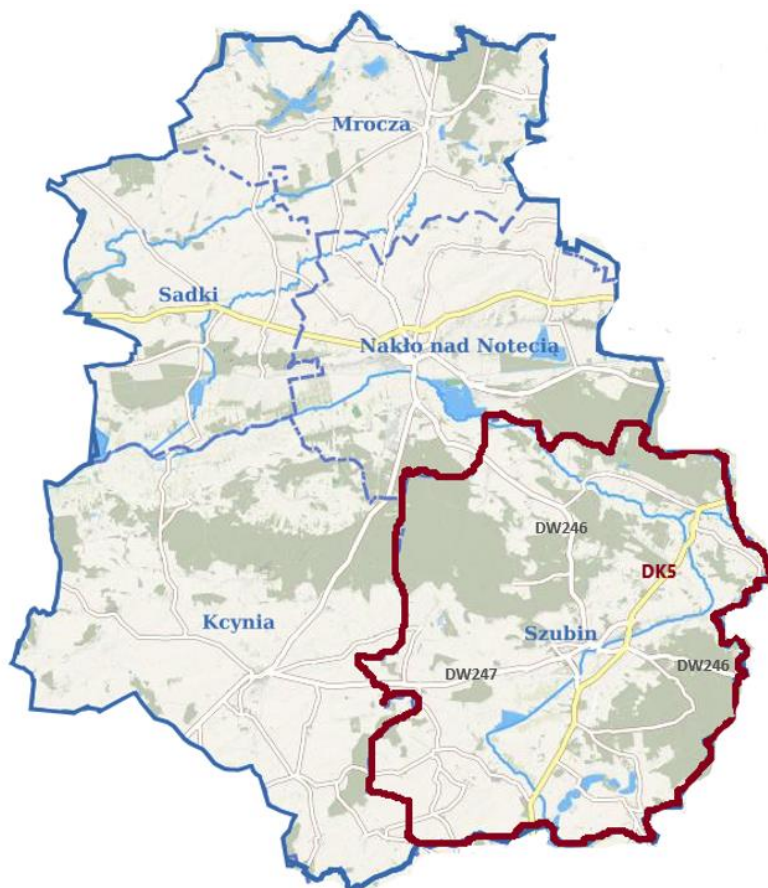
1.5. Obszar: Infrastruktura techniczna

Infrastruktura drogowa

Sieć drogową Gminy Szubin tworzą publiczne drogi gminne, drogi powiatowe, odcinki dróg wojewódzkich (DW247 relacji Nowy Świat – Szubin – Kcynia, DW246 Paterek – Dąbrowa Biskupia) oraz odcinki drogi krajowej nr 5 relacji Nowe Marzy – Lubawka (docelowo będzie to droga ekspresowa S5).

Obszar miejski charakteryzuje dominacja dróg gminnych o nawierzchniach bitumicznych, natomiast na obszarze wiejskim drogi o takiej nawierzchni to jedynie odcinek o długości 28,018 km. Drogi podlegają bieżącym przebudowom, modernizacjom i remontom, doprowadzając do podniesienia ich jakości standardu. Istotnym zadaniem na rzecz poprawy jakości i standardu dróg w Gminie Szubin jest realizacja założeń wynikających z planów rozwoju sieci drogowej, obejmujących planowane i prognozowane inwestycje w sferze infrastruktury drogowej w perspektywie pięcioletniej. Takim dokumentem, przyjętym przez Burmistrza Szubina, zgodnie z art. 20 pkt 1 i 2 ustawy o drogach publicznych jest „Plan Rozwoju Sieci Drogowej oraz Finansowania Budowy, Przebudowy, Remontu,

Mapa 6. Mada drogowa Gminy Szubin

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapy.mojregion.info/geoportalf/>

Obecny standard infrastruktury drogowej pozostaje na poziomie wymagającym interwencji, co wynika zwłaszcza ze zwiększającego się ruchu komunikacyjnego, zwiększającej się liczby pojazdów oraz bieżącej eksploatacji stanu dróg. Gmina Szubin podejmuje aktywne działania na rzecz poprawy infrastruktury drogowej, dążąc tym samym do poprawy bezpieczeństwa użytkowników ruchu drogowego, dlatego działania związane z modernizacją i poprawą stanu technicznego infrastruktury drogowej są bieżącym i przyszłym kierunkiem rozwoju Gminy.

W ramach infrastruktury drogowej ujmowana jest również infrastruktura okołodrogowa, w tym obiekty mostowe, chodniki, oświetlenie uliczne, ciągi i ścieżki rowerowe wraz z właściwym oznakowaniem. Przeprowadzona analiza wykazała **konieczność prowadzenia dalszych inwestycji na rzecz poprawy stanu technicznego dróg oraz infrastruktury okołodrogowej**.

Gmina charakteryzuje się **niskim stopniem rozwoju sieci dróg rowerowych**, co stanowi znaczne ograniczenie w zakresie możliwości przeniesienia ruchu rowerowego z dróg publicznych na

wyznaczone ścieżki rowerowe, zapewniając tym samym wyższe bezpieczeństwo. Ścieżki rowerowe ważne są również z punktu widzenia rekreacji i turystyki aktywnej, dlatego ich rozbudowa pozostaje niezbędna dla zwiększenia potencjału regionu. Pomimo słabo rozwiniętej sieci dróg rowerowych, przez Gminę przebiegają trasy rowerowe, pozwalające na przejazd przez obszar Gminy Szubin i wykraczające poza nią.

Komunikację publiczną zapewnia przede wszystkim PKS w Bydgoszczy Sp. z o.o., Kujawsko-Pomorski Transport Samochodowy S.A. oraz inni prywatni przewoźnicy. W ramach dopłaty z Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej otrzymanej od Wojewody Kujawsko-Pomorskiego funkcjonują dwie linie autobusowe obejmujące obszar Gminy Szubin, w tym:

- linia nr 21005 > Szubin - Kowalewo - Wąsosz - Dąbrówka Słupska - Słupy - Królikowo - Smarzykowo - Ciężkowo - Retkowo - Ciężkowo - Smarzykowo - Królikowo – Słupy - Dąbrówka Słupska - Wąsosz - Kowalewo – Szubin ,
- linia nr 21807 > Szubin - Nowy Świat - Kowalewo - Mąkoszyn - Gąbin - Chomętowo - Żędowo - Wąsosz - Kowalewo - Nowy Świat – Szubin.

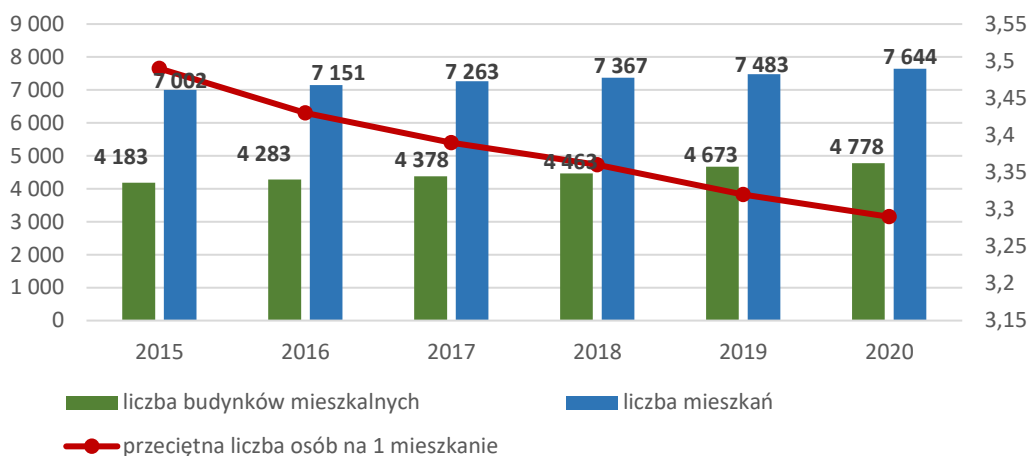
Obecna sieć połączeń komunikacyjnych nie obejmuje sieci kolejowej od lat 90-tych XX wieku, kiedy to zlikwidowano bardzo ważne połączenie z Bydgoszczą. Trwają jednak rozmowy na temat przywrócenia linii, co znacząco poprawiłoby dojazd mieszkańców Szubina i okolic do miasta wojewódzkiego. Pozytywnym aspektem w zakresie komunikacji i transportu jest lokalizacja Szubina, oddalonego jedynie o około 35 km od Międzynarodowego Portu Lotniczego im. Ignacego Paderewskiego w Bydgoszczy, realizującego zarówno loty krajowe, jak i zagraniczne.

Pomimo znaczącej poprawy dostępności komunikacyjnej Gminy w ostatnich latach, nie należy zaniechać kontynuacji działań w zakresie poprawy stanu infrastruktury drogowej oraz rozbudowy sieci dróg dla rowerów, które stanowią również istotny walor turystyczny. Należy również dążyć do racjonalizacji siatki połączeń autobusowych z uwzględnieniem potrzeb komunikacyjnych zgłaszanych przez mieszkańców.

Infrastruktura mieszkaniowa

Na terenie Gminy Szubin, zgodnie z danymi GUS, w 2020 roku znajdowało się 4 778 budynków mieszkalnych oraz 7 473 mieszkań. Zasoby mieszkaniowe w perspektywie lat 2015-2020 uległy zwiększeniu o 595 sztuk, tj. o 14,22%. Na 1 budynek mieszkalny przypada 5,21 osoby, zaś na jedno mieszkanie 3,29 osoby. Wskaźnik przybiera tendencje malejącą, co wskazuje na wciąż istniejące zapotrzebowanie na budynki mieszkalne i mieszkania.

Wykres 12. Liczba budynków mieszkalnych w wraz z liczbą osób przypadających na 1 mieszkanie w Gminie Szubin w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

W zakresie mieszkalnictwa socjalnego, Gmina Szubin dysponuje 22 lokalami socjalnymi o łącznej powierzchni użytkowej 804 m². Zarówno mieszkania socjalne, jak i mieszkania własnościowe, czy budynki mieszkalne w znacznej większości wyposażone są w podstawowe media, tj.:

- centralne ogrzewanie znajduje się w 81,2% mieszkań (86,3% mieszkań na obszarze Szubina oraz 77,3% wszystkich zasobów mieszkaniowych na obszarze wiejskim),
- do gazu sieciowego podłączonych jest jedynie 10,3% budynków i mieszkań (na obszarach wiejskich jedynie 2,3% mieszkań, podczas gdy w mieście 20,7% wszystkich zasobów mieszkaniowych).

Podsumowując podstawowe potrzeby mieszkańców Gminy Szubin w zakresie zaopatrzenia w instalacje techniczno-sanitarne są zaspokajane w znacznym stopniu. Do zdecydowanej większości mieszkań doprowadzony został wodociąg, w lokalach znajduje się łazienka i ustęp splukiwany. Widoczne jest jednak **znacznie niższe zaopatrzenie mieszkań w instalację gazu sieciowego** – zdecydowanie niższe na wsi, niż ma to miejsce w mieście.

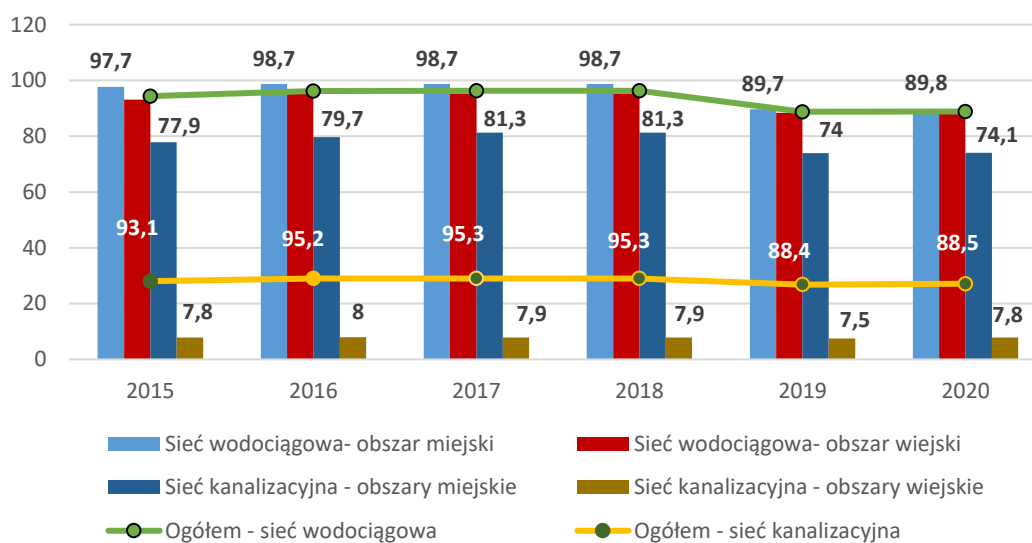
Infrastruktura techniczna

I. Gospodarka wodno-kanalizacyjna

Stopień zaopatrzenia Gminy Szubin w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną wskazuje na wysoki poziom podłączenia budynków mieszkalnych do sieci wodociągowej, co ma miejsce zarówno na obszarze miejskim, jak i wiejskim. Tendencja wskaźnika jest corocznie niższa, jednak wynika to głównie z bieżącej rozbudowy infrastruktury mieszkaniowej w Gminie i niewielkich rozmiarów prowadzonych działań inwestycyjnych w zakresie gospodarki wodnej, co z kolei determinuje **konieczność podejmowania kolejnych inwestycji w przyłącza wodociągowe**. Inną tendencję prezentuje wskaźnik zaopatrzenia

budynków mieszkalnych w przyłącza do sieci kanalizacyjnej. Poziom zaopatrzenia w przyłącza do sieci kanalizacyjnej charakteryzuje się znaczną dysproporcją obszarów miejskich i wiejskich. Podczas gdy w mieście, do sieci kanalizacyjnej przyłączonych jest ponad 74% wszystkich budynków, to na obszarach wiejskich poziom ten wskazuje jedynie na niespełna 8% budynków. Taka dysproporcja wskazuje jednocześnie, że ogólny poziom zaopatrzenia budynków mieszkalnych w przyłącza do sieci kanalizacyjnej to jedynie 27,1%.

Wykres 13. Zaopatrzenie budynków mieszkalnych w Gminie Szubin w infrastrukturę techniczną (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Istniejąca dysproporcja pomiędzy zaopatrzeniem obszarów miejskich i wiejskich w infrastrukturę kanalizacyjną wynika przede wszystkim z faktu, iż na obszarach wiejskich zabudowa jest znacznie bardziej rozproszona, co przesądza o niskiej efektywności ekonomicznej działań związanych z budową sieci kanalizacyjnej. Nie oznacza to jednak, że pozostałe budynki nie posiadają dostępu do sprawnej kanalizacji, ponieważ w przypadku tych obiektów stosowane są indywidualne - przydomowe systemy kanalizacji. Na koniec 2019 roku, zgodnie z danymi GUS, funkcjonowało 2 608 zbiorników bezodpływowych oraz 520 oczyszczalni przydomowych – ich liczba od 2015 zwiększyła się o blisko 47%.

O poprawie zaopatrzenia budynków mieszkalnych i zwiększaniu dostępności do sprawnej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej świadczy również fakt, iż długość wodociągowej sieci rozdzielczej – na przestrzeni lat 2015-2020 wzrosła o 32,2 km, tj. o 11,31%, zaś liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w tożsamym czasie wzrosła o 603 sztuki, tj. o 13,91%. W przypadku sieci kanalizacyjnej, długość czynnej sieci kanalizacyjnej na obszarze Gminy wynosi 37,9 km, co w stosunku do roku 2015 stanowi wzrost jedynie o 5,9%. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wskazuje na 1 316 sztuk.

Zakres gospodarki wodno-kanalizacyjnej ujęty jest jako jeden z priorytetów rozwojowych Gminy, zaś o założeniach rozwoju i modernizacji sieci wodociągowej i kanalizacyjnej traktuje *Wieloletni plan*

rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu Komunalnego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Spółki z o.o. w Szubinie na lata 2020-2021.

Podsumowując, powszechnie dostępna i sprawna infrastruktura wodno-kanalizacyjna jest jednym z podstawowych uwarunkowań komfortu i jakości życia, dlatego zarówno niniejszy dokument, jak i dokument sektorowy, traktują o konieczności usprawnienia oraz rozbudowy systemu wodno-kanalizacyjnego, zapewniając powszechną użyteczność dla wszystkich mieszkańców Gminy Szubin.

II. Sieć gazowa

Dystrybucją gazu ziemnego na terenie Gminy zajmuje się Polska Spółka Gazownictwa. Sieć doprowadzona jest do miejscowości: Chobielin, Kowalewo, Łachowo, Nadkanale, Szubin, Szubin-Wieś, Tur i Wolwark. Źródło zasilania w gaz ziemny stanowi gazociąg dystrybucyjny wysokiego ciśnienia DN 150, zasilający stację gazową wysokiego ciśnienia o przepustowości $Q = 3000 \text{ m}^3/\text{h}$ zlokalizowaną w miejscowości Smolniki.

Sieć gazowa podlega ustawicznemu rozwojowi. Długość czynnej sieci ogółem wynosi 81,38 km, natomiast sieci rozdzielczej około 45,13 km. W perspektywie 2015-2020 nastąpił wzrost długości sieci o nieco ponad 26%, a tym samym również wzrost liczby czynnych przyłączy do budynków o 29%. W stosunku do 2015 roku liczba odbiorców gazu zwiększyła się prawie dwukrotnie. Ma to odzwierciedlenie w wielkości zużycia gazu - w 2020 roku zużycie zwiększyło się o ponad 51% względem roku 2015 i wynika głównie z wykorzystania tego źródła do celów grzewczych (97%).

Podsumowując, corocznie następuje zwiększenie zużycia gazu ziemnego co wskazuje na konieczność podejmowania kolejnych inicjatyw na rzecz zwiększenia liczby czynnych przyłączy do budynków wraz z dążeniem do rozwoju sieci gazowej.

III. Zaopatrzenie w ciepło

Gmina Szubin zaopatrywana jest w energię ciepłą przez Komunalne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Spółka z o.o. – Gmina jest jednym z 5 udziałowców Spółki. KPEC Spółka z o.o. dysponuje 6 ciepłowniami w: Białych Błotach, Osowej Górze, Solcu Kujawskim, Szubinie, Nakle nad Notecią i Koronowie, które w oddziałach Spółki wytwarzają ciepło dostarczane do odbiorców, a w Bydgoszczy wspomagają system ciepłowniczy sieciami ciepłowniczymi o łącznej długości 446,1 km.

Głównym źródłem ciepła w Szubinie jest ciepłownia przy ul. Nakielskiej 25, wyposażona w 3 kotły wodne, których paliwem jest miał węglowy. Łączna moc nominalna kotłów wynosi 7,25 MW zaś sprawność nominalna ciepłowni to 78%.

Długość sieci przesyłowej wynosi 4,7 km, natomiast długość przyłączy do budynków to 1,9 km. KPEC Sp. z o.o. podejmuje działania inwestycyjne, które mają na celu ograniczenie niskiej emisji i zużycie energii pierwotnej pochodzącej ze spalania węgla kamiennego, realizując różnorodne działania inwestycyjne.

1.6. Obszar: Kultura, turystyka, sport i rekreacja

Za szubińską ofertę kulturalną odpowiadają przede wszystkim instytucje publiczne, w tym placówki szkolne, Szubiński Dom Kultury, Rejonowa Biblioteka Publiczna, Muzeum Ziemi Szubińskiej im. Zenona Erdmanna oraz świetlice wiejskie, znajdujące się głównie w miejscowościach sołeckich. Jednym z kluczowych podmiotów organizujących działalność kulturalną i rekreacyjną, skierowaną zarówno do mieszkańców, jak i osób przyjezdnych jest **Szubiński Dom Kultury**. SDK dysponuje różnorodną i ciekawą ofertą kulturalną, w ramach której przewiduje m.in.:

- działalność kół zainteresowań (plastycznych, rękodzielniczych i tanecznych dla dzieci i dorosłych, fotograficznych, szachowych, muzycznych, wokalnych, jak również zajęć rozwijających w kierunku robotyki),
- aktywizację i organizację życia społecznego seniorów w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz Klubu Seniora,
- organizację wydarzeń cyklicznych, tematycznych, koncertów, imprez plenerowych, turniejów sportowych oraz wycieczek.

Szubiński Dom Kultury jest również jednostką nadzorującą działania świetlic wiejskich, zlokalizowanych w 17 miejscowościach, służących jako miejsca spotkań, organizacji wydarzeń sołeckich i wiejskich, formowanie Kół Gospodyń Wiejskich czy innych grup i stowarzyszeń. Tuż obok Szubińskiego Domu Kultury, aktywnym podmiotem współtworzącym ofertę kulturalną Gminy jest **Rejonowa Biblioteka Publiczna**, której celem jest upowszechnianie czytelnictwa oraz promowania ruchów związanych z popularyzacją książki. W ramach zasobów bibliotecznych Gminy, poza Rejonową Biblioteką Publiczną, na obszarze Gminy działają jeszcze jej filie. Biblioteka w swojej ofercie przewiduje m.in.:

- zajęcia i lekcje biblioteczne,
- ogólnodostępne i bezpłatne usługi biblioteczne m.in. wypożyczanie zbiorów, działalność informacyjną, korzystanie ze stanowisk komputerowych oraz czytelnicy czasopism,
- akcje czytelnicze, spotkania, wystawy oraz zajęcia edukacyjne i poznawcze w oparciu o literaturę.

Z uwagi na rozmaite działania podejmowane przez Bibliotekę Rejonową oraz jej filie, w Gminie **obserwowany jest spadek poziomu czytelnictwa**, mierzony ilością wypożyczanych książek oraz systematycznością i liczbą osób korzystających z zasobów bibliotecznych. Zjawisko to ma charakter nie tylko lokalny, ale rozpoznawane jest w szerszej skali.

Gmina Szubin jest **regionem o bogatym rysie historycznym, czego przejawem są licznie zachowane zabytki** i pozostałości dawnych dziejów. Na terenie Gminy znajduje się 36 zabytków nieruchomych, w tym obiektów o założeniu dworsko-parkowym, budynków gospodarczych i mieszkalnych, obiekty kultury sakralnej, cmentarze oraz ruiny zamkowe, w tym ruiny zamku Sędziwoja VI Pałuki herbu Topór, znajdujące się na lewym brzegu Gąsawki w Szubinie. Wśród istotnych zasobów dziedzictwa kulturowego pozostaje również były obóz jeniecki, zlokalizowany na terenie dzisiejszego Młodzieżowego Ośrodka Adaptacji Społecznej oraz schrony z czasów II wojny światowej. Ofertę

turystyczną regionu tworzy również działalność zinstytucjonalizowanych form, wśród których wyróżnić można przede wszystkim:

- Muzeum Ziemi Szubińskiej im. Zenona Erdmanna, prezentujące historię Szubina i najbliższych okolic,
- Muzeum „Wodnik”, którego eksponaty związane są z nurkowaniem – to m.in. stare kombinezony, maski, butle tlenowe, zdjęcia i inne wyposażenie,
- Obserwatorium w Niedźwiadach – lokalne centrum astronomii, dysponujące największym w Polsce amatorskim teleskopem Newtona o średnicy 600 mm z obracaną kopułą oraz dwoma pozostałymi teleskopami z pawilonami,
- Huta Szkła w Turze, w zasobach której pozostają wyroby ze szkła, w tym naczynia codziennego użytku, szklane arcydzieła oraz eksponaty związane z hutnictwem, w tym zabytkowe przedmioty i archiwalne zdjęcia.

Obecna oferta kulturalna Gminy Szubin bazuje głównie na działaniach podejmowanych przez placówki szkolne oraz formy instytucjonalne. Wydarzenia czy sama oferta zajęć biblioteki i Szubińskiego Domu Kultury nie jest produktem turystycznym. Produkt turystyczny Gminy budowany może być jednak na bazie istniejącej oferty kulturalnej oraz zachowanego dziedzictwa kulturowego. Wobec tego **konieczne jest wzmocnienie ochrony zachowanego dziedzictwa wraz z jego upowszechnianiem i przystosowaniem do obecnych funkcji, tak aby zwiększyć potencjał turystyczny w oparciu o posiadane zasoby, a jednocześnie poprawić warunki do rekreacji i wypoczynku.**

Poza licznie zachowanym śladem historii i pielęgnowaną ochroną dziedzictwa kulturowego, obszar Gminy prezentuje również **wysokie walory przyrodnicze, w tym sprzyjające rekreacji.** W ramach oferty rekreacyjnej regionu, wskazuje się również Alpakowy Ogród w Starym Jaruzynie oraz ofertę rekreacji aktywnej, realizowanej w oparciu o zasoby leśne, cieków wodnych czy infrastrukturę uregulowaną w postaci ścieżek rowerowych, spływów kajakowych, spacerów i oferty sportowej.

W ramach dostępnych możliwości rekreacji aktywnej znaleźć można wykorzystanie jezior, w tym urządzone kąpielisko nad Jeziorem Wąsoskim, należące do najczystszych jezior w rejonie wraz z zagospodarowaną przy nim plażą, boiskiem do piłki nożnej i siatkowej, możliwością wypożyczenia kajaków i rowerów wodnych, jak również placem zabaw. W bezpośrednim pobliżu funkcjonuje również pole namiotowe, camping oraz hotel zapewniając zaplecze noclegowe dla turystów i osób odwiedzających.

Co więcej, na terenie Gminy funkcjonują cztery trasy kajakowe, obejmujące trasy: Jezioro Sobiejuskie – Wąsosz (6 km), Jezioro Sobiejuskie – Szubin (13 km), Szubin -Rynarzewo (11,5 km) na rzece Gąsawka oraz trasę Rynarzewo – Nakło nad Notecią (30 km) na rzece Noteć.

Dla miłośników przyrody, Gmina ma w ofercie również ścieżki edukacyjne „Dziewicza Góra” i „Zielonowo” o długości kolejno 1,6 km i 800 m. Ponadto przez obszar Gminy przebiegają trasy rowerowe: Duża pętla szubińska, trasa rowerowa „Droga Mleczna”, trasa „Leśna przygoda”, trasa „Wodna”, trasa łabiszyńska oraz trasa kcyńska.

Aktywna rekreacja i sport odbywa się również w ramach istniejących organizacji, klubów i sekcji sportowych, które do swoich działań wykorzystują zaplecze infrastrukturalne w postaci:

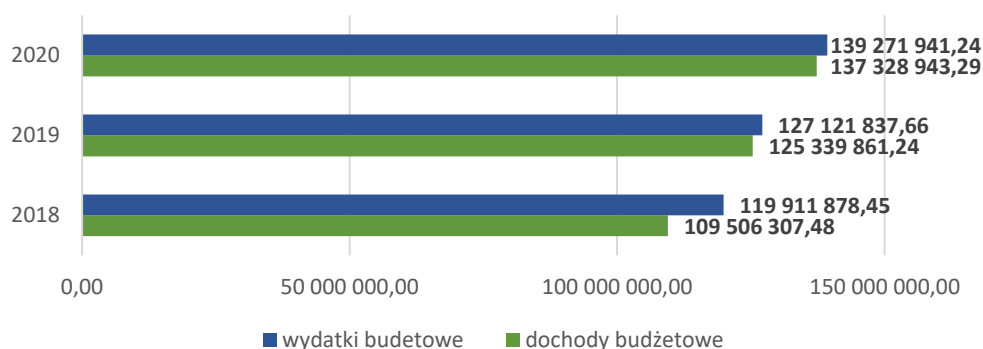
- Hali Widowiskowo-Sportowej w Szubinie,
- skateparku w Szubinie,
- Stadionu Miejskiego w Szubinie,
- dwóch boisk „Orlik” w Szubinie oraz jednego w Rynarzewie,
- boisk wielofunkcyjnych w Szubinie, Kowalewie, Królikowie, Kończakowie, Turze i Zamościu,
- sal gimnastycznych przy Szkołach Podstawowych w Szubinie, Rynarzewie, Kowalewie, Kończakowie, Królikowie i Turze,
- siłowni zewnętrznych w Kowalewie, Chomętowie oraz trzech w Szubinie.

Podsumowując, kultura, turystyka, rekreacja i sport są ważnymi aspektami determinującymi jakość życia lokalnej społeczności. Gmina Szubin, ze względu na krajobraz, zachowane dziedzictwo kulturowe oraz atrakcyjną ofertę rekreacyjną, jest atrakcyjnym regionem na mapie województwa kujawsko-pomorskiego. Oferta wyróżnia się pod względem licznych zabytków, tras rowerowych i kajakowych. Co jednak istotne, to fakt, że sieć **tras i szlaków rowerowych pozostaje niewystarczająca**. Liczba boisk na terenie Gminy Szubin umożliwia uprawianie wielu sportów i funkcjonowanie wielu klubów sportowych, co skutecznie wpływa na popularyzację sportu i zdrowego trybu życia wśród mieszkańców, jednak **zaplecze infrastrukturalne charakteryzuje nierównomierny dostęp, dlatego istotne będzie rozwijanie zaplecza i zapewnienie powszechnej dostępności do możliwości sportu i rekreacji**. To co również istotne, walory wskazują na turystyczny charakter regionu, jednak aby można było mówić o Gminie Szubin jako miejscu turystycznym – **konieczne jest rozwinięcie oferty turystycznej wraz z podejmowaniem aktywnych działań na rzecz promocji regionu**.

1.7. Obszar: Finanse Miasta i Gminy Szubin

Diagnoza strategiczna wykazała, że Gmina corocznie osiąga wyższe dochody budżetowe, przy jednoczesnym, corocznym wzroście wydatków budżetowych. Perspektywa trzyletnia wskazała na wzrost dochodów na poziomie 25,41 %, zaś poziom wydatków wzrósł o 16,15 %.

Wykres 14. Dochody i wydatki budżetowe w latach 2018-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zarządzeń Burmistrza Szubina w sprawie sprawozdań z wykonania budżetów za lata 2018-2020

Analizując szczegółowo wartości dochodów budżetowych, ich największa część sklasyfikowana została w ramach działu 855 – Rodzina, stanowiąc niemal 31 % ogólnych dochodów, działu 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem, stanowiąc 26,78% dochodów budżetowych. Dział Różne rozliczenia to 26,95 % ogólnej sumy dochodów.

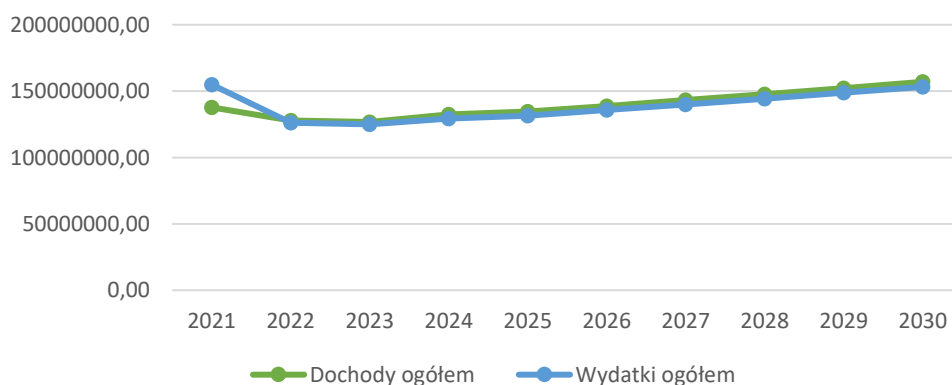
W odniesieniu do wydatków budżetowych, zgodnie z klasyfikacją działów budżetowych, największa pula wydatków klasyfikowana jest w ramach działu 855 – Rodzina (31,75% wydatków), działu 801 - Oświata i wychowanie (28,34 % wydatków) oraz działu 600 Transport i łączność (8,63%). Pozostałe działy dochodów i wydatków grupują mniejsze nakłady finansów gminnych.

Perspektywa ukazuje, iż poziom dochodów budżetowych wzrasta znacznie szybciej niż poziom wydatków, świadcząc o rozwoju społeczno-gospodarczym i zachowanej płynności inwestycyjnej. Gmina Szubin podejmuje wiele różnorodnych inicjatyw i projektów na rzecz rozwoju lokalnego, wspierając budżet gminny środkami zewnętrznymi. Największym buforem środków zewnętrznych przeznaczanych na realizację projektów były środki m.in.:

1. Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020,
2. Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
3. Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020,
4. Funduszu Dróg Samorządowych.

Dalsze prognozowane i planowane budżetowanie Gminy wyznacza Wieloletnia Prognoza Finansowa, uwzględniająca dochody i wydatki, które w perspektywie do 2030 roku przybierać będą wartości corocznie wyższe (poza rokiem 2022), przy jednoczesnym uwarunkowaniu stałego, proporcjonalnego wzrostu i zbieżnych wartości dochodów i wydatków.

Wykres 15. Prognoza dochodów i wydatków ogółem Powiatu w latach 2020-2030

Źródło: opracowanie własne na podstawie WPF 2021

Podsumowując, Gmina Szubin na bazie obecnych uwarunkowań budżetowych, jak również w obliczu prognozowanych zmian wykazuje zdolność inwestycyjną do dalszego aktywnego działania na rzecz rozwoju lokalnego. Przedstawione założenia finansów Gminy Szubin, wskazują na zdolność podejmowania kolejnych kroków inwestycyjnych, co nie przełoży się znacząco na strukturę dochodów i wydatków, utrzymując przy tym wysoki poziom rozwoju lokalnego i zapewniania warunków optymalnych dla rozwoju i pozycji mieszkańców.

1.8. Podsumowanie badania ankietowego

Z uwagi na zastosowanie modelu partycypacyjnego w opracowaniu niniejszego dokumentu, przeprowadzono badanie ankietowe, którego celem była ocena obecnych warunków i jakości życia wraz ze wskazaniem lokalnego zapotrzebowania na realizację inwestycji i podejmowanie działań przyczyniających się do rozwoju Miasta i Gminy Szubin.

Badanie ankietowe otwarte było dla ogółu społeczności w terminie od dnia 29.07.2021 r. do dnia 02.09.2021 roku i składało się z 8 pytań, na które możliwe było udzielenie odpowiedzi w formule jednokrotnego wyboru, wielokrotnego wyboru, wskazania konkretnej odpowiedzi własnej oraz skalowania potencjału. W badaniu udział wzięło jedynie 65 ankietowanych, udzielając odpowiedzi na wszystkie postawione pytania.

Z uwagi, iż liczba ankietowanych stanowiła jedynie ułamkową wartość ogółu mieszkańców Gminy, w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szubin zamieszczono jedynie podsumowanie, opisujące pożądane kierunki rozwoju, zaś szczegółowy Raport pozostaje w zbiorach Urzędu Miejskiego w Szubinie.

W ramach najważniejszych aspektów, będących wynikiem badania ankietowego pozostają:

- obecna jakość życia w Gminie oceniana jest jako przeciętna, w kierunku oceny dobrej. Wśród najwyżżej ocenianych aspektów życia pozostaje:
 - dostępność do opieki przedszkolnej i żłobkowej,
 - jakość obecnej edukacji wraz ze standardem i wyposażeniem placówek szkolnych w materiały i sprzęt dydaktyczny,
 - działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- **w sferze społecznej** do najważniejszych problemów zaliczono:
 - niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej,
 - niedostosowaną ofertę kulturalną,
 - postępujące problemy uzależnień, przemocy i niesamodzielności społecznej,
- **w sferze gospodarczej**, jako sytuację o znamionach problemu najczęściej wskazywano:
 - brak przemysłu i nowoczesnych technologii w tworzeniu gospodarki gminnej,
 - niewystarczające wykorzystanie sektora turystycznego w tworzeniu gospodarki gminnej,
 - brak zagospodarowania przestrzeni miejskiej.

- **sfera środowiskowa** Gminy oceniona została przez pryzmat wskazanych braków i istotnych zagrożeń, wśród których najczęściej pojawiały się:
 - niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców,
 - zwiększone zanieczyszczenie powietrza, wody i środowiska,
 - niski stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii wraz z niską efektywnością energetyczną budynków publicznych i mieszkalnych.
- dla **sfery przestrzennej i infrastrukturalnej** wyróżniono najistotniejsze zagrożenia i problemy, dotyczące:
 - zbyt małej ilości ścieżek rowerowych, szlaków pieszych,
 - niskiej jakości dróg oraz niskiej jakości połączeń komunikacyjnych,
 - niedostatecznej ilości miejsc parkingowych/ złego stanu istniejących parkingów.

Dla podsumowania oceny jakości życia i dostrzeganych potrzeb społecznych, poproszono ankietowanych o zidentyfikowanie potrzeb inwestycyjnych i kierunków, w jakich powinny podążać dalsze działania gminne. Respondenci wskazali, że wśród podstawowych kierunków działań ująć należy:

- poprawę dostępności do oferty rekreacyjnej i sportowej dla wszystkich grup wiekowych, z uwzględnieniem zwiększenia oferty skierowanej dla osób dorosłych,
- budowa i uzupełnienie infrastruktury rekreacyjnej i sportowej (basen, kino, place zabaw, skwery, zagospodarowanie przestrzeni na parki i zieleń miejską),
- zwiększenie przedsiębiorczości na terenie Gminy, lokowanie nowych działalności, w tym również otwarcie sklepu wielkopowierzchniowego (market, galeria),
- rozwój sieci ścieżek rowerowych na terenie Gminy, obejmując zarówno obszar miejski, jak i wiejski,
- poprawa komunikacji wewnątrz Gminy oraz infrastruktury drogowej w kierunku większych ośrodków miejskich wraz z optymalizacją połączeń pasażerskich,
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej (dróg gminnych i ulic miejskich) oraz okołodrogowej (zwiększenie ilości miejsc parkingowych, uzupełnienie oświetlenia ulicznego i rozbudowa chodników oraz ciągów pieszo-rowerowych),
- rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie Gminy Szubin,
- rozbudowa terenów inwestycyjnych oraz parku przemysłowego.

1.9. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywanym instrumentem podczas wskazywania silnych i słabych stron jednostki samorządu terytorialnego, wspierając się również o szanse (potencjały i korzystne tendencje) i zagrożenia płynące z otoczenia zewnętrznego. Nazwa techniki pochodzi od pierwszych liter angielskich słów. Szczegółowo analiza SWOT polega na rozważeniu:

- *Siła (Strengths)* – **mocnych stron** – czynników wewnętrznie pozytywnych – atutów, które w sposób pozytywny wyróżniają z otoczenia, tworzących podstawy dla rozwoju, podnoszących atrakcyjność i konkurencyjność w oczach mieszkańców, inwestorów, osób odwiedzających,
- *Słabości (Weaknesses)* – **słabych stron** – czynników wewnętrznie negatywnych – konsekwencji ograniczeń zasobów, mających negatywny wpływ na rozwój jednostki lub utrudniających realizację zamierzeń, obniżających pozycje zarówno w oczach mieszkańców, jak i inwestorów zewnętrznych,
- *Szans (Opportunities)* – **czynników zewnętrznie pozytywnych** – zjawisk i tendencji w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane stają się impulsem do rozwoju, cechy makrootoczenia, które sprzyjają rozwojowi Gminy,
- *Zagrożeń (Threats)* – **czynników zewnętrznie negatywnych** – wszystkich czynników zewnętrznych, które postrzegane są jako bariery rozwoju, cechy makrootoczenia, które mogą spowolnić rozwój Gminy.

Czynniki usystematyzowane jako mocne i słabe strony Miasta i Gminy Szubin traktowane są jako wewnętrzne uwarunkowania odnoszące się bezpośrednio do zasobów i problemów istniejących na ich obszarze. Szanse i zagrożenia traktowane są jako uwarunkowania zewnętrzne, których zaistnienie w otoczeniu Gminy może na nie oddziaływać, przyczyniając się do wzmocnienia silnych stron, bądź też do ograniczenia lub wyeliminowania słabych stron.

Opracowana Analiza SWOT została sporządzona na podstawie

- przeprowadzonej diagnozy strategicznej Gminy i jej podsumowania,
- wyników badań ankietowych przeprowadzonych w terminie od 29.07.2021 do 02.09.2021 r.,
- danych statystycznych i danych Gminy Szubin, oraz jej jednostek organizacyjnych

Analizę SWOT przedstawiono w ujęciu poszczególnych analizowanych obszarów.

Tabela 5. Analiza SWOT – Przestrzeń i środowisko

OBSZAR: PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	
Mocne Strony	Słabe Strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wysokie walory przyrodnicze, w tym rozległe połacie lasów i pokrycie obszarowe z formami ochrony przyrody, ➤ bezpośrednia dostępność wód, w tym rzek i jezior, ➤ występowanie surowców w postaci złóż kruszyw naturalnych, piasków kwarcowych, węgla brunatnych, surowców ilastych, ceramiki budowlanej i częściowa ich eksploatacja, ➤ dostępność piętrowych wodonośnych o charakterze użytkowym – źródło wody pitno-gospodarczej, ➤ aktywne działania na rzecz monitoringu jakości powietrza, ➤ różnorodna i bogata oferta wspierająca mieszkańców w działaniach na rzecz poprawy jakości środowiska, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ występowanie obszarów zagrożenia osuwiskowego, ➤ przekroczenie poziomu ozonu w klasyfikacji ze względu na ochronę roślin, ➤ zjawisko niskiej emisji jako jedno z głównych zanieczyszczeń powietrza i środowiska, ➤ niewystarczające pokrycie powierzchni Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, ➤ niska świadomość ekologiczna mieszkańców, ➤ niekorzystny bilans wykorzystywania odnawialnych i konwencjonalnych źródeł energii.

<ul style="list-style-type: none"> ➤ corocznie wyższy poziom recyklingu, ➤ wzrastający poziom selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wysoki potencjał endogeniczny, ➤ dostępność środków unijnych przeznaczonych na działania środowiskowe i związane z ochroną przyrody w perspektywie 2021-2027, ➤ kontynuacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, ➤ względnie bliska odległość od dużych ośrodków miejskich (Bydgoszcz), ➤ stopniowe przejście na gospodarkę niskoemisyjną, ➤ promocja walorów przyrodniczych i krajobrazowych Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ postępująca urbanizacja i degradacja środowiska naturalnego, ➤ zaniechanie działań profilaktycznych i uświadamiających o istocie i ważności sfery przyrodniczej i środowiskowej dla wzmocnienia potencjału regionu, ➤ powstawanie "dzikich wysypisk" ➤ nasilające się zmiany klimatyczne.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 6. Analiza SWOT – Społeczeństwo, bezpieczeństwo socjalne i publiczne kultura, turystyka, sport i rekreacja

OBSZAR: SPOŁECZEŃSTWO, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I SOCJALNE, KULTURA, TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA	
Mocne Strony	Słabe Strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wzrastająca i ustabilizowana liczba mieszkańców, ➤ dodatni przyrost naturalny, ➤ dodatnie saldo migracji, ➤ prognoza demograficzna wskazująca na wzrost liczby mieszkańców Gminy Szubin do roku 2030, ➤ prognozowany wzrost liczby osób młodych oraz ustabilizowana liczba osób w wieku produkcyjnym, ➤ dostęp do opieki szpitalnej na obszarze miasta, ➤ wzrastająca liczba uczniów w placówkach oświatowych na terenie Gminy Szubin, ➤ dostępność opieki przedszkolnej i żłobkowej, ➤ atrakcyjna i rozbudowana oferta edukacyjna, w tym również oferta zajęć pozalekcyjnych, ➤ wysokie wyniki egzaminu ośmioklasisty, ➤ wysoki poziom aktywności społecznej, ➤ różnorodna oferta organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i fundacji, ➤ wzrastająca samodzielność mieszkańców Miasta i Gminy Szubin, ➤ corocznie niższe zaangażowanie świadczeń pomocy społecznej, ➤ rozbudowana oferta Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ postępujące zjawisko starzenia się społeczeństwa, ➤ wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego, ➤ wzrastająca liczba seniorów, co wymaga dostosowania oferty usług publicznych, dostosowanych do potrzeb tej grupy społecznej, ➤ malejąca liczba udzielanych porad w ramach ambulatoryjnej i podstawowej opieki zdrowotnej, ➤ niska dostępność do opieki zdrowotnej, ➤ najczęściej pojawiającym się powodem dla przyznania pomocy społecznej jest długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, ubóstwo i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, ➤ niewystarczająco rozbudowana oferta pomocowa, wspierająca i aktywizująca seniorów, ➤ przeważająca liczba kobiet wśród osób bezrobotnych, ➤ wyższy poziom bezrobocia charakterystyczny dla obszarów wiejskich,

<ul style="list-style-type: none"> ➤ spadek liczby osób bezrobotnych, ➤ stabilny i względnie dobry poziom bezpieczeństwa publicznego, ➤ dostępność do siatki służb zapewniających bezpieczeństwo publiczne: Komisariat Policji w Szubinie, Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza w Szubinie wraz z 8 innymi jednostkami Ochotniczych Straży Pożarnej, ➤ wysokie walory zachowanego dziedzictwa kulturowego, ➤ aktywna działalność zinstytucjonalizowanych form ochrony i upowszechnia kultury lokalnej ➤ walory przyrodnicze i krajobrazowe sprzyjające rekreacji i aktywnemu wypoczynkowi. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wysoki udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym – wysoka stopa bezrobocia, ➤ niewystarczająco rozbudowana oferta kulturalna, ➤ cykliczny spadek czytelnictwa, ➤ ograniczona oferta turystyczna.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dostępność środków zewnętrznych, ➤ współpraca międzysektorowa, np. z organizacjami pozarządowymi, innymi samorządami, ➤ napływ nowych mieszkańców, ➤ nadanie większego priorytetu działaniom społeczno-kulturalnym, ➤ rosnące znaczenie tożsamości lokalnej i regionalnej, ➤ rozwój programów w sferze ekonomii społecznej, ➤ rozwój dostępności usług skierowanych do osób starszych, ➤ wykorzystanie nowoczesnych technologii w rozwoju dostępności do kultury i wydarzeń kulturalnych ➤ rosnące zapotrzebowanie na turystykę krajową i regionalną, ➤ zwiększająca się popularność aktywnego wypoczynku i rosnące zainteresowanie prowadzeniem zdrowego trybu życia ➤ rozwój oferty szkoleniowej dla osób bezrobotnych, powracających na rynek pracy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wzrost zachorowań na choroby cywilizacyjne, rosnąca liczba pacjentów z chorobami przewlekłymi, ➤ prognoza demograficzna pogłębiająca zjawisko starzejącego się społeczeństwa, ➤ migracja zdolnych, wykształconych i wysoko wykwalifikowanych mieszkańców regionu ➤ wzrastające koszty turystyki krajowej w porównaniu do turystyki zagranicznej, ➤ uzależnienie skali wydarzeń kulturalnych poprawiających wizerunek Miasta i Gminy od dostępności środków, ➤ ubożenie społeczeństwa, ➤ ograniczenia w aktywności społecznej, kulturalnej oraz gospodarczej, w tym turystycznej i rekreacyjnej (gastronomicznej, hotelarskiej) spowodowane pandemią Covid-19 ➤ degradacja zabytków i cennych dla regionu obiektów nawiązujących do historii Szubina.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 7. Analiza SWOT - Gospodarka i rolnictwo

OBSZAR: GOSPODARKA I ROLNICTWO	
Mocne Strony	Słabe Strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ tendencja wzrostowa ogólnej liczby podmiotów gospodarczych, z dominującą rolą sektora prywatnego, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ograniczona oferta terenów inwestycyjnych, ➤ znikome znaczenie dużych przedsiębiorstw,

<ul style="list-style-type: none"> ➤ wzrastający wskaźnik nasycenia przedsiębiorczością, ➤ dobre warunki przyrodnicze i klimatyczne sprzyjające rolnictwu - szczególnie w południowej części, ➤ ważna funkcja rolnictwa w gospodarce Gminy, ➤ wysoka przydatność glebowa południowej części Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ przeważająca liczba jednoosobowych działalności gospodarczych, ➤ poza południową częścią Gminy, niższe walory dla rolnictwa, ➤ stosunkowo duże rozdrobnienie gospodarstw - dominacja małych gospodarstw o areałach 2 ha, ➤ znikomy wpływ rolnictwa ekologicznego
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ system subwencji i dotacji dla przedsiębiorców rozpoczynających i rozwijających działalność gospodarczą, ➤ rozwój nowych inwestycji z uwagi na bliskie powiązanie drogowe z portem lotniczym, ➤ rozwój oferty terenów inwestycyjnych, ➤ system dopłat i subwencji dla rolników i przedsiębiorstw z zakresu przetwórstwa rolno-spożywczego, ➤ rozwój rolnictwa ekologicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczych spowodowane pandemią Covid-19, ➤ brak zachęt dla przedsiębiorców, ➤ odchodzenie od rolnictwa na rzecz innych działów gospodarki narodowej, ➤ zmiana przepisów prawnych regulujących kwestie ulg, zwolnień, funduszy i dopłat dla przedsiębiorców i rolników, ➤ niekorzystne zmiany czynników wpływających na jakość i poziom życia (np. inflacja).

Źródło: opracowanie własne

Tabela 8. Analiza SWOT – Infrastruktura techniczna

OBSZAR: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
Mocne Strony	Słabe Strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ aktywne działania na rzecz poprawy standardu dróg gminnych, ➤ działania w zakresie komunikacji transportowej ujęte jako działania sektorowe, realizowane zgodnie z przyjętym harmonogramem, ➤ dostępność sieci dróg rowerowych, których kilometrą przebiega przez obszar gminny, ➤ rozwinięta infrastruktura przystankowa służąca komunikacji wewnątrz regionalnej, ➤ bliska lokalizacja Gminy w stosunku do Międzynarodowego Portu Lotniczego im. Ignacego Paderewskiego w Bydgoszczy, ➤ zwiększające się zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy, ➤ wzrastający poziom jakości mieszkaniowej poprzez doprowadzanie do budynków podstawowych mediów, ➤ rosnąca długość sieci wodno-kanalizacyjnej oraz przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niski standard infrastruktury okołodrogowej – niewystarczająca liczba miejsc parkingowych na obszarze miasta, ➤ niski stopień rozwoju sieci dróg rowerowych na obszarze Gminy, ➤ brak komunikacji kolejowej łączącej Szubin z Bydgoszczą, pomimo istniejącego potencjału i zapotrzebowania, ➤ ograniczone możliwości komunikacyjne z ważnymi ośrodkami miejskimi: Toruniem, Bydgoszczą, ➤ niewielkie wyposażenie zasobów mieszkaniowych w instalację gazu sieciowego, ➤ niski stopień gazyfikacji Gminy, ➤ znaczne rozbieżności pomiędzy obszarem miejskim (74%), i wiejskim (8%) w zakresie zaopatrzenia budynków mieszkalnych w kanalizację,

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">➤ dostępność środków unijnych na działania infrastrukturalne w perspektywie 2021-2027,➤ spójność komunikacyjna i transportowa Gminy,➤ rozwój dostępnych sposobów komunikacyjnych,➤ rozbudowana i spójna sieć ścieżek rowerowych pozwalająca przenieść ruch rowerzystów z dróg publicznych – wzrost bezpieczeństwa publicznego uczestników ruchu drogowego.	<ul style="list-style-type: none">➤ zmiana przepisów prawnych regulujących gospodarkę siecią w Polsce,➤ rosnące koszty inwestycji dotyczące rozbudowy infrastruktury technicznej,

Źródło: opracowanie własne

2. Założenia strategiczne dla Miasta i Gminy Szubin w latach 2022-2030

2.1. Misja i wizja dla Miasta i Gminy Szubin

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szubin na lata 2022-2030 jest dokumentem, w którym zdiagnozowano aktualną sytuację społeczno-gospodarczą i przestrzenną, zwracając uwagę zarówno na atuty i walory obszaru, jak również na obszary wymagające interwencji i poprawy. Proces tworzenia, a następnie realizacji założeń Strategii, jest procesem zmierzającym do osiągnięcia stanu pożądanego-docelowego, w którym zarówno obszar społeczny, gospodarczy, jak i przestrzenny charakteryzują się wysoką jakością, spójnością i kompleksowym, wzajemnym oddziaływaniem. Proces dojścia do takiego stanu opisuje misja, skoncentrowana na podstawowych wartościach i działaniach, poprzez realizację których możliwe będzie osiągnięcie ustalonej wizji. Wobec tego, misją Gminy Szubin jest:

Gmina Szubin, miejscem zapewniającym trwałą i zrównoważony rozwój we wszystkich dziedzinach życia społeczno-gospodarczego, dążącym do wysokiej jakości życia, pracy i wypoczynku, przy racjonalnym wykorzystywaniu zasobów środowiska naturalnego, przyrodniczego i kulturowego Gminy oraz inwestowaniu w lokalną przedsiębiorczość.

Tuż obok misji, istotnym elementem założeń strategicznych jest wizja rozwoju, opisująca obraz, będący efektem podjęcia i realizacji założeń wynikających z niniejszej Strategii, jej celów, kierunków i działań. Przyjętą wizją Gminy Szubin jest:

Gmina Szubin, obszarem przyjaznym dla wszystkich mieszkańców, gwarantującym wysoką jakość życia, sprzyjające warunki do inwestowania i rozwoju przedsiębiorczości lokalnej, przy jednoczesnym zrównoważonym wykorzystywaniu potencjałów środowiskowych, kulturalnych i społecznych w budowaniu atrakcyjnej marki Gminy oraz regionu.

Wyznaczona misja i wizja podkreślają nie tylko kierunki, w jakich skoncentrowane powinny być obszary działań, ale również wskazują na idee i wartości, istotne w perspektywie długookresowej. Wizja koresponduje z przedstawioną misją, ukazując istotne dla rozwoju lokalnego aspekty. Przedstawiony cel główny wskazuje na najważniejsze aspekty rozwoju lokalnego, odwołując się do:

- **wysokiego kapitału społecznego**, rozumianego jako zintegrowane i spójne społeczeństwo, wykazujące postawy proaktywizacyjne, zmierzające do samodzielności osobistej i ekonomicznej, potrafiące radzić sobie w trudnych sytuacjach życiowych. Wysoki kapitał społeczny odpowiada wszystkim grupom wiekowym i społecznym, nie zapominając o seniorach, dzieciach, osobach i rodzinach wymagających wsparcia.
- **atrakcyjności regionu dla obecnych i przyszłych inwestorów**, co rozumiane jest jako tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości lokalnej, rozwijania terenów inwestycyjnych w Gminie wraz ze zwiększeniem oferty szkoleniowej i doradczej względem obecnych i przyszłych przedsiębiorców, zwiększając tym samym szansę rozwoju i podniesienia konkurencyjności gospodarki lokalnej. Atrakcyjny region, z uwagi na charakterystykę miejsko-wiejską Gminy opisuje również zrównoważone i konkurencyjne rolnictwo, oparte na założeniach nowoczesności i ekologicznego podejścia.
- **budowy spójnej sieci przestrzenno-funkcjonalnej**, obejmującej zaplecze instytucjonalne, wyposażone w dostosowaną infrastrukturę techniczną (sieciovą), zapewniającą dostępność regionalną za pomocą wysokiej jakości dróg gminnych oraz spójnej i kompleksowej siatki połączeń komunikacyjnych, pozwalającej na podróże wewnątrz i zewnątrzregionalne.
- **tworzenia warunków dla aktywnej turystyki i rozwijania oferty kulturalnej, w tym również do tworzenia produktu regionalnego opartego na istniejącym potencjale**, wykorzystując atrakcyjność lokalną i regionalną przy jednoczesnym upowszechnieniu i ochronie bogatego potencjału endogenicznego.

Wszystkie te założenia doprecyzowane będą poprzez wskazanie obszarów, celów strategicznych, operacyjnych oraz kierunków działań, których zadaniem jest usystematyzowanie właściwości i możliwości rozwojowych Miasta i Gminy Szubin.

2.2. Obszary, cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy stanu obecnego Gminy Szubin, w tym analizy obszarowej, jak również w oparciu o rozpatrywane uwarunkowania zewnętrzne oraz zidentyfikowane potrzeby i sfery wymagające interwencji, ustalone zostały cele strategiczne rozwoju oraz odpowiadające im cel

operacyjny i kierunki działań. Układ celów strategicznych i przyporządkowanych im celów operacyjnych przedstawia poniższa tabela:

Tabela 9. Układ celów strategicznych i operacyjnych

Cele strategiczne			
Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia oraz aktywne i zintegrowane społeczeństwo	Cel strategiczny 2. Efektywna i innowacyjna gospodarka lokalna	Cel strategiczny 3. Dostępna i nowoczesna infrastruktura, czyste środowisko oraz racjonalne wykorzystanie zasobów endogenicznych	Cel strategiczny 4. Skuteczne i sprawne zarządzania Gminą
Cele operacyjne			
1.1. Aktywna polityka zabezpieczenia społecznego i publicznego 1.2. Wysoka jakość kapitału społecznego 1.3. Atrakcyjna oferta kulturalna, rekreacyjna i turystyczna	2.1. Wysoka przedsiębiorczość lokalna 2.2. Rozwijający się sektor rolno-spożywczy	3.1. Spójna i kompleksowa infrastruktura sieciowa 3.2. Wysoki standard transportowy i komunikacyjny 3.3. Zintensyfikowana polityka klimatyczna i niskoemisyjna Gminy	4.1. Profesjonalizacja świadczenia usług publicznych 4.2. Promocja i partnerstwo regionalne 4.3. Uporządkowana i spójna przestrzeń gminna

Źródło: opracowanie własne

Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia oraz aktywne i zintegrowane społeczeństwo

Cel odnosi się do zapewnienia możliwie najlepszych warunków dla rozwoju kapitału społecznego, bazującego na aktywnej polityce społecznej i socjalnej, wysokiej jakości edukacji i opieki dla najmłodszych uczestników życia społecznego, jak również na rozbudowanej i atrakcyjnej ofercie rekreacyjnej, kulturalnej i turystycznej.

Dla osiągnięcia wskazanego celu, przedstawiono kierunki działań, jakie możliwe są do podjęcia przez Gminę. Niemal najważniejszym wyznacznikiem wysokiej jakości życia jest zapewnienie dostępności do podstawowych chociaż usług publicznych z zakresu aktywizacji społecznej, zapewnienia adekwatnej opieki medycznej i opiekuńczej. Wśród istotnych kierunków pozostaje dostosowanie obecnych warunków i oferty medycznej do zmieniających się uwarunkowań demograficznych, uwarunkowań związanych z obecnością pandemii, jak również podejmowaniem działań na rzecz rozszerzenia oferty medycznej, w tym w szczególności doposażenia placówki jaką jest Nowy Szpital w Szubinie.

Wśród zjawisk demograficznych zdefiniowano postępujące zjawisko starzejącego się społeczeństwa. Taki trend doprowadza do zmiany zapotrzebowania na pewnego rodzaju usługi, w tym właśnie wzrost popytu na usługi z zakresu wsparcia, opieki i oferty medycznej skierowanej do tej grupy społecznej. W ramach podejmowanych działań przewiduje się tworzenie warunków do aktywizacji, integracji między i wielopokoleniowej, podczas której osoby starsze pozostawać będą aktywnymi członkami wydarzeń lokalnych. Często zauważanym u seniorów jest poczucie samotności, bycia niepotrzebnym czy bycia ciężarem dla rodziny, dlatego właśnie zajęcia z zakresu aktywizacji, oferta dziennego i całodobowego pobytu seniorów jest szczególnie istotna. Co więcej, poczucie osamotnienia i bezradności są trudniejszymi dla tychże osób sytuacjami aniżeli zły stan zdrowia.

Inną grupą wymagającą szczególnego wsparcia są osoby bezrobotne, zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, oraz osoby niesamodzielne, które uzależniają swój codzienny byt głównie od świadczeń pomocy społecznej. Aktywizacja społeczno-zawodowa uzasadniona jest względami reintegracji zawodowej oraz wejścia i powrotu na rynek pracy, do czego niezbędne jest przede wszystkim posiadanie odpowiednich kompetencji – adekwatnych do rozwijającego się rynku pracy i bieżącego zapotrzebowania. Wobec tego podejmowane działania skupiać się będą nie tylko na *stricte* szkoleniowym i doszkalającym umiętności, ale również na zwiększeniu mobilności i rozwoju specyficznych czynników zatrudnieniowych.

Działania skupione w ramach pierwszego celu operacyjnego dotyczyć będą zapewnienia powszechnego dostępu do wysokiej jakości usług publicznych zarówno w ujęciu infrastrukturalnym, rozumianym jako poprawa standardu budynków, w których prowadzone są inicjatywy z zakresu zabezpieczenia społecznego, jak również w aspekcie wysokiej jakości oferowanych usług, pomocy i wsparcia, adekwatnego i dostosowanego do aktualnego zapotrzebowania i indywidualnych potrzeb.

Istotne znaczenie dla budowy wysokiego kapitału społecznego ma również edukacja i oświata. Jakość edukacji na terenie Gminy Szubin oceniana jest jako stabilna i względnie wysoka, jednak nie oznacza to, że inwestowanie w edukację jest niepotrzebne. Edukacja to sektor działalności publicznej i społecznej, charakteryzujący się dużym dynamizmem, dlatego konieczne jest unowocześnianie bazy oświatowej, doposażanie pracowni tematycznych, cyfryzacja nauki. W ramach wskazanego kierunku działań przewiduje się wszelkiego rodzaju dostosowania przestrzeni placówek oświatowych dla wyższego komfortu uczniów, kadry pedagogicznej i administracji szkół. Przewiduje się również doposażenie, dostosowanie obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Cel opiera się także na założeniu wzmocnienia i rozszerzenia dostępności do opieki żłobkowej i przedszkolnej, zgodnie z prognozowanym zapotrzebowaniem.

Celem jest również kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych, zarówno na obszarach miasta, jak i w części wiejskiej Gminy na cele służące rekreacji i turystyki. Działanie to obejmuje przystosowanie przestrzeni również na cele kulturalne i społecznie użyteczne. Kierunek zakłada zaadaptowanie, zagospodarowanie, jak i rewitalizację istniejących przestrzeni publicznych i wykorzystanie ich na cele społecznie i publicznie użyteczne. W ramach działania ujmuje się przestrzenie publiczne jako obiekty, budynki, oraz przestrzeń otwartą, w tym również rozbudowę sieci placów zabaw, siłowni zewnętrznych, infrastruktury sportowej, jak również zagospodarowanie

skwerów i wolnych przestrzeni, tworząc enklawy sprzyjające wypoczynkowi, rekreacji oraz zwiększające możliwość uprawiania sportów.

Ważnym założeniem Miasta i Gminy Szubin jest zachowane dziedzictwo kulturowe, reprezentowane przez wielość zachowanych zabytków, liczne tradycje i zwyczaje nawiązujące do historii regionu. Obszar Gminy to również rozległe i różnorodne formy przyrodnicze, które w połączeniu z zachowanym dziedzictwem kulturowym stanowią potencjał turystyczny. Realizacja kierunku ma na celu ochronę oraz racjonalne wykorzystywanie istniejącego potencjału lokalnego do popularyzacji i promocji regionu w oparciu o istniejący potencjał kulturowy i przyrodniczy.

Istotnym zadaniem będzie podejmowanie działań na rzecz poszerzenia oferty kulturalnej Szubińskiego Domu Kultury oraz innych jednostek działających na terenie Gminy, a mających wpływ na realne kształtowanie potencjału kulturalnego w Gminie.

Tabela 10. Cele operacyjne i kierunki działań dla obszaru Społeczeństwo

Cele operacyjne	Kierunki działań
1.1. Aktywna polityka zabezpieczenia społecznego i publicznego	1.1.1. Rozwinięta i dostosowana polityka senioralna
	1.1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców
	1.1.3. Dostępność do wysokiej jakości infrastruktury służącej realizacji usług publicznych
	1.1.4. Zwiększona dostępność systemu ochrony zdrowia
1.2. Wysoka jakość kapitału społecznego	1.2.1. Kompleksowa i efektywna edukacja
	1.2.2. Dostępny i powszechny system opieki przedszkolnej i żłobkowej
	1.2.3. Rozbudowana oferta edukacyjna i wspierająca wychowanie i edukację
1.3. Atrakcyjna oferta kulturalna, rekreacyjna i turystyczna	1.3.1. Zagospodarowana i zrewitalizowana przestrzeń publiczna, wykorzystywana na cele rozwoju kulturalnego, turystycznego i rekreacyjnego
	1.3.2. Ochrona i popularyzacja zachowanego dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego
	1.3.3. Rozbudowana i dostosowana oferta sportowa i rekreacyjna

Źródło: opracowanie własne

REZULTATY:

- poprawa standardu świadczenia usług publicznych, w tym m.in. edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych, sportowych i w zakresie pomocy społecznej,
- dostosowana oferta działań publicznych do trendów demograficznych i zmian cywilizacyjnych,
- aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców,
- wysoka jakość edukacji w placówkach o wysokim standardzie,
- powszechna dostępność do opieki żłobkowej i przedszkolnej,
- zrewitalizowana i przyjazna przestrzeń publiczna, służąca organizacji i aktywizacji społeczności lokalnej,
- rozwinięta i dostępna infrastruktura edukacyjna, rekreacyjna, turystyczna i spędzania czasu wolnego,
- wzmocnienie potencjału lokalnego w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe.

WSKAŹNIKI:

- liczba wybudowanych, rozbudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych budynków wykorzystywanych do świadczenia usług publicznych [szt.],
- liczba doposażonych obiektów, wspierających osoby zagrożone wykluczeniem społecznym [szt.],
- liczba osób w wieku po 65 roku życia, włączona w działania z zakresu aktywizacji społecznej [os/rok],
- liczba wybudowanych/ przebudowanych/ zmodernizowanych świetlic wiejskich na terenie Gminy Szubin [szt.],
- liczba organizowanych akcji, kampanii i wydarzeń na rzecz aktywizacji społeczności lokalnej [szt.],
- liczba doposażonych szkół na terenie Gminy Szubin [szt.],
- liczba nowych i modernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych [szt.],
- powierzchnia nowych/zrewitalizowanych terenów zielonych [m²].

Cel strategiczny 2. Efektywna i innowacyjna gospodarka lokalna

Cel wskazuje, że nadrzędnym działaniem, sprzyjającym rozwojowi potencjału gospodarczego Gminy jest tworzenie i zapewnienie przestrzeni inwestycyjnej. Obszar Gminy Szubin, położony w niedalekiej odległości od Bydgoszczy, z dobrze skomunikowaną siecią transportową stanowi atrakcyjne miejsce do tworzenia i rozwijania przedsiębiorczości, dlatego istotnym jest rozwinięcie oferty terenów inwestycyjnych.

Definiowaną potrzebą w sferze gospodarczej jest podejmowanie działań na rzecz wsparcia istniejących podmiotów gospodarczych, w tym również kluczowych branż dla lokalnej gospodarki. W ramach atrakcyjnej oferty gospodarczej regionu stosowane mogą być różnorodne instrumenty, w tym m.in. preferencyjne stawki i opłaty dla nowych i rozwijających się przedsiębiorców, tworzenie refundowanych miejsc pracy czy nawiązanie ścisłej współpracy z placówkami o charakterze branżowym.

Z uwagi na zmieniające się uwarunkowania wewnętrzne, jak i zewnętrzne, jak również idący postęp technologiczny konieczne jest rozwijanie działalności gospodarczych, tak aby w pełni odpowiadać zgłoszonemu zapotrzebowaniu. Istniejące podmioty gospodarcze, szczególnie te działające w kluczowych dla Gminy branżach wielokrotnie starają się zdywersyfikować, tj. rozszerzyć, unowocześnić swoje firmy i rozszerzyć ofertę produktową czy usługową, stawiając na innowacje i nowoczesne rozwiązania. Istotnym jest, aby wspierać takie działania i rozwijać lokalną gospodarkę.

Ważnym walorem budującym potencjał gospodarczy regionu jest również rolnictwo, które wymaga wsparcia w zakresie podniesienia jakości, wyższej specjalizacji wraz z dążeniem do zwiększenia udziału rolnictwa ekologicznego, dla którego obszar Gminy dysponuje sprzyjającymi warunkami. Cel przewiduje realizację działań systemowych uwzględniających wsparcie skierowane do sektora rolno-spożywczego i wspierania tej działalności poprzez organizację różnorodnych inicjatyw na rzecz podniesienia wydajności szubińskiego rolnictwa.

Gmina dysponuje wysokimi walorami przyrodniczymi i kulturowymi, jak również różnorodnością instytucjonalną, zapewniającymi bogactwo rekreacyjne, turystyczne i kulturowe, które stanowiąc może istotny walor sfery gospodarczej. Zakres ustalonych celów operacyjnych opiera się o wsparcie i rozwój kluczowych sektorów działalności gospodarczej, do których zaklasyfikować można również turystykę, w tym głównie turystykę jednodniową i rekreacyjną.

Tabela 11. Cele operacyjne i kierunki działań właściwe dla obszaru Gospodarka

Cele operacyjne	Kierunki działań
2.1. Wysoka przedsiębiorczość lokalna	2.1.1. Dostępna i atrakcyjna oferta terenów inwestycyjnych
	2.1.2. Wspierane i rozwijane kluczowe sektory działalności gospodarczej
	2.1.3. Dywersyfikacja podmiotów gospodarczych
2.2. Rozwijający się sektor rolno-spożywczy	2.2.1. Rozwijane i konkurencyjne rolnictwo
	2.2.2. Rozwój rolnictwa ekologicznego

Źródło: opracowanie własne

REZULTATY:

- aktywna lokalna przedsiębiorczość,
- dostępna oferta wspierająca i wspomagająca przyszłych i obecnych przedsiębiorców,
- zwiększone znaczenia sektora rolno-spożywczego dla gospodarki lokalnej,
- zwiększone znaczenie turystyki dla gospodarki lokalnej,
- zwiększenie udziału rolnictwa ekologicznego.

WSKAŹNIKI:

- liczba wspartych przedsiębiorców [szt.],

- liczba nowo powstałych działalności gospodarczych na obszarze Gminy [szt./rok],
- powierzchnia budynków przeznaczonych na działalność wspierającą przedsiębiorczość lokalną [m²],
- liczba osób objętych działaniami z zakresu aktywizacji zawodowej [os.],
- liczba wspartych działalności rolniczych [szt./rok],
- liczba funkcjonujących gospodarstw ekologicznych na obszarze Gminy [szt.].

Cel strategiczny 3. Dostępna i nowoczesna infrastruktura, czyste środowisko oraz racjonalne wykorzystanie zasobów endogenicznych

Realizacja działań związanych z dostępną i nowoczesną infrastrukturą zakłada kontynuację podejmowanych już inicjatyw na rzecz poprawy i zwiększenia standardu infrastruktury technicznej, jej powszechnego i spójnego charakteru, zapewniającego warunki do wysokiej jakości życia mieszkańców Gminy. Cel osiągnięty zostanie poprzez realizację działań w zakresie gospodarki wodno-kanalizacyjnej, w tym wyrównanie istniejących dysproporcji pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi, jak również działania dotyczące regulowania i wsparcia gospodarki odpadami.

Założeniem dla możliwie wysokiego komfortu życia jest dostępność spójnej sieci drogowej, poprawa jakości dróg w wyniku podejmowanych działań związanych z przebudową, rozbudową czy remontem oraz zwiększeniem mobilności mieszkańców dzięki rozbudowanej ofercie komunikacyjnej, pozwalającej na poruszanie się w ruchu wewnątrz gminnym, jak i w ruchu zewnętrznym – w szczególności pomiędzy obszarami Gminy, a większymi środkami miejskimi. W ramach zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego, koniecznym pozostaje zapewnienie właściwych warunków i jakości dróg, jak również rozbudowy i uzupełnień w zakresie infrastruktury okołodrogowej. Dotyczy to głównie montażu i uzupełnienia oświetlenia ulicznego, rozbudowy sieci chodników i ścieżek rowerowych, pozwalając tym samym na przeniesienie ruchu rowerowego i pieszego na wyznaczone szlaki, poza główną jezdnię. Do kluczowych uwarunkowań należy również zwiększenie dostępności miejsc parkingowych na obszarach miasta.

Aspektem istotnym dla zapewnienia czystego środowiska i racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi jest kontynuowanie działań na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej budynków publicznych, zwiększenie udziału OZE oraz stopniowe przejście na gospodarkę niskoemisyjną. Cel ujmuje także konieczność podejmowania inicjatyw na rzecz poprawy jakości środowiska i adaptacji do zmian klimatu wraz z racjonalnym gospodarowaniem potencjałem przyrodniczym. Celem podejmowanych założeń, tuż obok wymiernych i zauważalnych materialnych efektów będzie również zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Tabela 12. Cele operacyjne i kierunki działań właściwe dla obszaru Przestrzeń i środowisko

Cele operacyjne	Kierunki działań
3.1. Spójna i kompleksowa infrastruktura sieciowa	3.1.1. Powszechny dostęp do sprawnej sieci wodno-kanalizacyjnej
	3.1.2. Wsparty system gospodarowania odpadami komunalnymi
3.2. Wysoki standard transportowy i komunikacyjny	3.2.1. Rozwinięta i spójna infrastruktura drogowa
	3.2.2. Rozbudowana oferta komunikacyjna Miasta i Gminy Szubin
	3.2.3. Wysokiej jakości bezpieczeństwo ruchu drogowego
3.3. Zintensyfikowana polityka klimatyczna i niskoemisyjna Gminy	3.3.1. Zwiększona efektywność energetyczna budynków publicznych
	3.3.2. Zwiększony udział odnawialnych źródeł energii
	3.3.3. Poprawa jakości środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu
	3.3.4. Zwiększona świadomość ekologiczna mieszkańców Gminy

Źródło: opracowanie własne

REZULTATY:

- rozwój gospodarki wodno-kanalizacyjnej,
- zwiększony udział selektywnie zbieranych odpadów komunalnych,
- dobra jakość infrastruktury transportowej i dostępności komunikacyjnej,
- zwiększone możliwości dla celów mobilności mieszkańców,
- rozwinięta i spójna sieć ścieżek rowerowych,
- poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
- zwiększenie estetyki zabudowy w Gminie,
- podniesiona efektywność energetyczna obiektów publicznych,
- wzrost wykorzystania OZE,
- wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców Gminy Szubin.

WSKAŹNIKI:

- długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej [km],
- długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej [km],
- liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.],
- długość wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg [km],
- długość wybudowanych ścieżek rowerowych [km],
- liczba nowych połączeń komunikacyjnych [szt.],
- liczba wybudowanego/przebudowanego lub zmodernizowanego oświetlenia ulicznego [szt.],

- liczba nowych miejsc parkingowych [szt.],
- liczba wybudowanych/zainstalowanych instalacji OZE [szt.],
- wysokość wydatków przeznaczonych na działania ochrony powietrza i zmian klimatu [zł],
- liczba działań na rzecz ochrony przyrody i/lub bioróżnorodności [szt.],
- liczba budynków publicznych poddanych modernizacji energetycznej [szt.].

Cel strategiczny 4. Skuteczne i sprawne zarządzania Gminą

Cel strategiczny IV obejmuje płaszczyznę zarządzania i sprawnej administracji samorządowej. Zmieniające się warunki, w tym postęp technologiczny i rosnące oczekiwania co do sposobów świadczenia usług publicznych warunkuje konieczność podejmowania inicjatyw na rzecz wprowadzania rozwiązań opartych o cyfryzację administracji publicznej i rozwój e-usług. Konieczne jest zapewnienie wysoko wykwalifikowanej kadry realizującej zadania publiczne. W ramach profesjonalizacji przewiduje się szkolenia, finansowanie studiów podyplomowych oraz kursów, zorientowanych na podniesienie kwalifikacji zawodowych i wyższą jakość świadczonych usług publicznych.

Drugim wymiarem skutecznie i sprawnie zarządzanej Gminy jest budowanie jej potencjału i konkurencyjności w oparciu o produkt lokalny. Gmina Szubin to region z bogatą historią, czego przejawem są zachowane walory dziedzictwa kulturowego, uzupełnione o istotne walory przyrodnicze. Istotnym jest wykorzystywanie istniejącego potencjału w budowaniu marki i produktu lokalnego przy jednoczesnym nawiązywaniu współpracy wielostronnej i partnerskiej na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego. Wśród podmiotów inicjujących i mających znaczenie dla rozwoju są przede wszystkim podmioty publiczne, prywatne, w tym lokalni i regionalni przedsiębiorcy, sektor NGO oraz liczne stowarzyszenia i organizacje pozarządowe. Gmina może być członkiem ważnych partnerstw strategicznych, w tym podmiotem inicjującym partnerstwo, jak również jednym z członków większych organizacji.

Aspektem podkreślającym jakość zarządzania Gminą jest również kwestia zagospodarowania przestrzennego i utrwalania spójnych ram dla przyszłego planowania. Wyróżniono inicjatywy na rzecz ustalenia dalszych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w celu uporządkowania obszaru Gminy, nadania im odpowiedniego przeznaczenia, sprzyjając tym samym estetyce i ładowi przestrzennemu przy zagospodarowaniu Gminy.

Tabela 13. Cele operacyjne i kierunki działań dla obszaru Zarządzenie

Cele operacyjne	Kierunki działań
	4.1.1. Rozwój e-usług

4.1. Profesjonalizacja świadczenia usług publicznych	4.1.2. Profesjonalna i kompetentna kadra jednostek organizacyjnych Gminy Szubin
4.2. Promocja i partnerstwo regionalne	4.2.1. Budowa produktu lokalnego opartego o potencjał Gminy
	4.2.2. Efektywna współpraca i nawiązywanie partnerstw na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego
4.3. Uporządkowana i spójna przestrzeń gminna	4.3.1. Zwiększony udział miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Źródło: opracowanie własne

REZULTATY:

- zwiększona cyfryzacja usług publicznych,
- podniesione kompetencje i kwalifikacje osób świadczących usługi publiczne,
- wysoki standard zarządzania Gminą,
- zwiększona rozpoznawalność Gminy w regionie,
- podniesienie poziomu świadomości mieszkańców i osób spoza na temat zasobów i walorów Gminy,
- pozytywny wizerunek gminy wśród mieszkańców, przedsiębiorców, turystów oraz innych podmiotów,
- spójna przestrzeń lokalna.

WSKAŹNIKI:

- liczba nowych e-usług [szt.],
- liczba pracowników mających nowe kompetencje/kwalifikacje [osoby],
- liczba zorganizowanych wydarzeń promocyjnych [szt.],
- liczba działań o charakterze promocyjnym [szt.],
- liczba nawiązanych kontaktów w celach promocyjnych [szt.],
- liczba nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego [szt.],
- powierzchnia obszarów gminnych objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego [ha].

3. Wymiar przestrzenny polityki rozwoju

3.1. Kluczowe uwarunkowania rozwoju Gminy Szubin

Gmina Szubin, położona w środkowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w południowej części powiatu nakielskiego jest jednostką samorządu terytorialnego o charakterystyce miejsko-wiejskiej. Siedzibą Gminy jest Miasto Szubin, położone w centralnej części Gminy. Część wiejska, strukturalnie podzielona jest na 38 sołectw. Łącznie sieć osadnicza zorganizowana jest w ramach 58 miejscowości. Gmina Szubin jest jedną z 35 gmin miejsko-wiejskich w województwie, zaś

Miasto Szubin- będące siedzibą Gminy, jest drugim co do wielkości miastem powiatu. Miasto Szubin jest siedzibą Gminy, a zarazem ośrodkiem lokalnym wyodrębnionym w ramach struktury osadniczej Gminy. Ponadto stanowi również ośrodek rozwoju gospodarczego, obsługi administracyjnej i handlowej, oferując jednocześnie usługi o znaczeniu powiatowym, w tym opiekę szpitalną i szkolnictwo ponadgimnazjalne, co powoduje, iż pod względem rozwoju usług, miasto wyróżnia się na tle innych, małych miast. **Miasto Szubin, będące siedzibą Gminy oraz miastem uzupełniającym ośrodki powiatowe.**

Powierzchnia Gminy Szubin to 332,2 km², tj. 29,64% powierzchni powiatu nakielskiego, co pozwala sądzić, iż klasyfikowana jest w gronie największych gmin województwa kujawsko-pomorskiego. Obszar miasta zajmuje 7,7 km², zaś pozostałą część stanowi obszar wiejski. Grunty rolne stanowią niemal 55% całkowitej powierzchni Gminy, grunty leśne i lasy zajmują około 111 km². Gleby o najlepszej przydatności rolniczej występują na niewielkich obszarach w południowej części gminy. Są to głównie powierzchnie kompleksu 2-pszenny dobry i 4-żytni bardzo dobry, jednak jest to też jedyne miejsce gdzie występuje kompleks 1-pszenny bardzo. W części środkowej i północnej przeważają gleby o średniej lub słabej przydatności (kompleksy 5-żytni dobry i 6-żytni słaby, a tylko wyspowo 4-żytni bardzo dobry). W dolinie Noteci występują znaczne powierzchnie kompleksu 7-żytni bardzo słaby. Wobec tego obszar Gminy ma charakter rolniczy, zaś **gleby najwyższych klas (I-III) obejmują obszary południowo zachodniej części.**

System transportowy Gminy Szubin tworzą sieci dróg krajowych, dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Największe znaczenie dla obsługi kluczowych relacji zewnętrznych ma droga krajowa nr 5, stanowiąca główną oś transportową, przebiegająca w bezpośredniej bliskości miasta, biegnąc w kierunku powiatu żnińskiego. Droga krajowa nr 5, stanowiąca fragment relacji obsługującej Dolny Śląsk i Wielkopolskę w kierunku Trójmiasta, jest również objęta rangą drogi ekspresowej S5. Poprzez budowę obwodnicy miasta, po jego wschodniej stronie, wyprowadzono intensywny i uciążliwy ruch tranzytowy. Dostępność zewnętrzną, jak również obsługę poszczególnych miejscowości zapewniają również drogi wojewódzkie, w tym DW246 (z Nakła przez Szubin, Łabiszyn, Złotniki Kujawskie, Gniewkowo do Dąbrowy Biskupiej) oraz DW247 (z Szubina do Kcyni), biegnąc przez Szubin. Odcinek DW246 w kierunku Nakła służy też jako możliwość dostępności do ośrodka powiatowego, będącego węzłem na drodze nr DK10 i DW 241. Przez gminę przebiega linia kolejowa Bydgoszcz - Szubin - Kcynia - Wągrowiec - Poznań. Jest to linia znaczenia wojewódzkiego, pod względem technicznym drugorzędna, jednotorowa, niezelektryfikowana. Stacja znajduje się w Szubinie, zaś przystanki w Zamościu, w Kołaczkowie, w Pińsku i w Zalesiu – Szaradowie, jednak nie jest to linia obsługująca ruch pasażerski, a jedynie towarowy. Trwają starania o uruchomienie komunikacji pasażerskiej na trasie Kcynia - Szubin - Bydgoszcz. Znaczenie dla rozwoju systemu transportowego ma również transport wodny, którego źródłem jest rzeka Noteć, jednak jej wykorzystanie jest na poziomie znikomym. Trwają jednak zintensyfikowane rozmowy na temat przywrócenia funkcji turystycznej rzeki.

Istotnym kluczowym uwarunkowaniem, dla dalszego rozwoju Gminy Szubin jest system przyrodniczy. Wśród najważniejszych walorów przyrodniczych Gminy wyróżnić należy wysoki poziom lesistości, liczne jeziora sprzyjające aktywnemu wypoczynkowi i rekreacji, jak również dostępność do rzek.

Obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo stanowią powierzchnię 778,40 ha. Wśród obszarów objętych formami ochrony prawnej pozostają:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich (PL.ZIPOP.1393.OCHK.31),
- Obszar Natura 2000 Solniska Szubińskie (PLH040030),
- Obszar Natura 2000 Łąki Trzęślicowe w Foluszu (PLH040027),
- Obszar Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska (PLH040029),
- Obszar Natura 2000 Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego (PLB300001),
- użytki ekologiczne (3szt.),
- pomniki przyrody (39 szt.).

Pomimo, iż obszary cenne przyrodniczo w ujęciu ilościowym wskazują na wysokie walory, o tyle w ujęciu powierzchniowym zajmują niewielkie połacie Gminy. Zakres uwarunkowań przyrodniczych wskazuje również na zasoby wodne, w ramach których wyróżnić można m.in. liczne jeziora (Żędowskie, Wąsoskie, Skrzynka, Gąbin, Bagno, Głębozec), z których największe znaczenia pod względem aktualnego wykorzystywania i rekreacji ma kąpielisko w Wąsoszu. Gmina położona jest w dorzeczu Odry oraz w regionie wodnym Warty. Najważniejszą, pod względem hydrologicznym rzeką na terenie gminy jest Noteć. Obszar Gminy Szubin odcinkowo narażony jest na możliwość wystąpienia powodzi, jednak dotyczy to obszarów nabrzeżnych w stosunku do cieków wodnych. Wobec tego długotrwałe i gwałtowane deszcze, wzrastający poziom rzek może stanowić potencjalne źródło powodziowe.

Gmina Szubin położona jest w silnie rozwijającej się części województwa kujawsko-pomorskiego, w niedalekiej odległości od ośrodków przemysłowych, w tym również dużych emitorów zanieczyszczeń środowiska naturalnego. W ramach takich ośrodków wskazać można Bydgoszcz, Inowrocław, okolice Barcina czy Nakło.

Na terenie gminy i miasta Szubin, według ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, znajduje się 287 obiektów i zespołów zabytkowych objętych ochroną konserwatorską. Obecność dziedzictwa kulturowego świadczy o atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej.

Gmina Szubin uznana jest jako teren dla realizacji zadań publicznych o znaczeniu ponadlokalnym, w tym realizacji zadań wynikających z uwarunkowań wojewódzkich, odnoszących się w znaczącej większości do działań infrastrukturalnych, w tym dotyczących komunikacji i infrastruktury technicznej.

3.2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Podstawowy zarys i kierunki zagospodarowania gminy wyznacza Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego przyjęte uchwałą nr XV/132/15 Rady Miejskiej w Szubinie z dnia 5 listopada 2015 w sprawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Szubin. Uzupełniającym aktem są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, obowiązujące na terenie Gminy Szubin. Wobec tego, ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania

polityki przestrzennej Gminy Szubin opracowano na podstawie obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Szubin.

Do głównych kierunków działań i rekomendacji kreujących politykę przestrzenną Miasta i Gminy Szubin należą:

- dalszy rozwój miasta Szubina jako ośrodka obsługi o znaczeniu lokalnym (gminnym), zaś miejscowościom takim jak Rynarzewo, Tur, Chomętowo, Królikowo, Zalesie przypisuje się rangę ośrodków uzupełniających, w których koncentrować się mają inwestycje z zakresu usług publicznych,
- rozwój części północnej gminy jako obszaru podmiejskiego Bydgoszczy, charakteryzującej się postępującą urbanizacją oraz równowagą pomiędzy presją inwestycyjną i rozwojem gospodarczym, a zachowaniem ładu przestrzennego, ochroną walorów przyrodniczych i rozwojem mieszkalnictwa,
- dalszy rozwój rolnictwa, jako ważnego źródła utrzymania mieszkańców, ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed przekształceniami oraz dostosowanie kierunków rolnictwa do warunków przyrodniczych, w celu optymalnego ich wykorzystania, co dotyczy głównie części południowej,
- zwiększanie liczby mieszkańców gminy, będące efektem kontynuacji budownictwa podmiejskiego w północnej części gminy oraz powolnego wzrostu liczby mieszkańców miasta,
- dążenie do zapewnienia właściwej obsługi w zakresie infrastruktury społecznej i infrastruktury technicznej, zgodnie z zakresem kompetencji samorządu gminnego,
- bieżąca poprawa warunków zamieszkania miasta Szubina w skutek inwestycji w zakresie infrastruktury społecznej, technicznej, przestrzeni publicznych oraz wysokiej jakości realizowanych zadań własnych – w celu sukcesywnego zwiększania atrakcyjności i zwiększania liczby mieszkańców wskutek ograniczania odpływu i zwiększania napływu migracyjnego,
- nowe, powstające i rozwijane tereny mieszkaniowe należy sukcesywnie wyposażać w niezbędne urządzenia z zakresu infrastruktury technicznej, w tym szczególnie w zakresie gospodarki ściekowej, stosowania proekologicznych systemów grzewczych.
- dążenie do stosowania indywidualnych urządzeń z zakresu energetyki odnawialnej (solarnej, geotermii, energetyki wiatrowej), co należy uwzględnić w szczegółowych regulacjach MPZP,
- dla jednostki struktury przestrzennej w mieście Szubin obejmującej część staromiejską (jednostka centralna), wskazuje się potrzebę dalszych działań rewitalizacyjnych w sferze przestrzennej i społecznej,
- dla działalności gospodarczych wskazuje się wykorzystywanie bliskości Bydgoszczy do rozwoju działalności gospodarczych typowych dla obszarów podmiejskich dużych miast – gmina jest szczególnie predestynowana do lokalizacji działalności gospodarczych, w tym działalności zaliczanych do funkcji metropolitalnych - zarówno poprzez realizację nowych, jak i deglomerację (przeniesienie) z Bydgoszczy - przedsięwzięć o charakterze biurowym, naukowo-badawczym, produkcyjnym, kongresowym, wystawienniczo-targowym, bazy hotelowej, handlowym,
- dalszy rozwój działalności rolniczych na obszarach wiejskich, dostosowanych do lokalnych uwarunkowań, przy założeniu promowania wielofunkcyjności, czyli wprowadzania pozarolniczych źródeł utrzymania,
- realizacja ogólnodostępnego zagospodarowania turystycznego związanego z rekreacją, wypoczynkiem, turystyką wodną, obsługą ruchu krajoznawczego i edukacją ekologiczną,
- możliwość zagospodarowania Noteci i Gąsawki jako szlaku dla turystyki wodnej – wraz z towarzyszącą infrastrukturą (kładki, przejścia piesze, rowerowe), obszarów chronionych – zgodnie z ograniczeniami

wynikającymi z przepisów szczególnych, zaś na obszarach rolniczych przewidziano wsparcie działalności turystyczno-wypoczynkowych i agroturystyki, związanych z wypoczynkiem pobytowym oraz rekreacją,

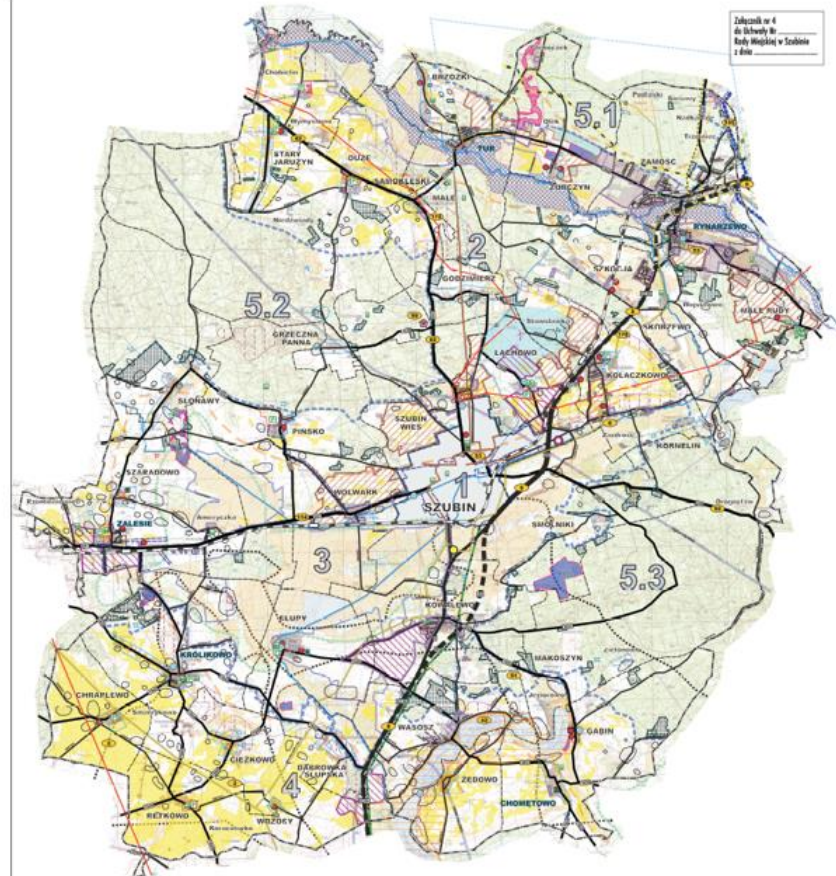
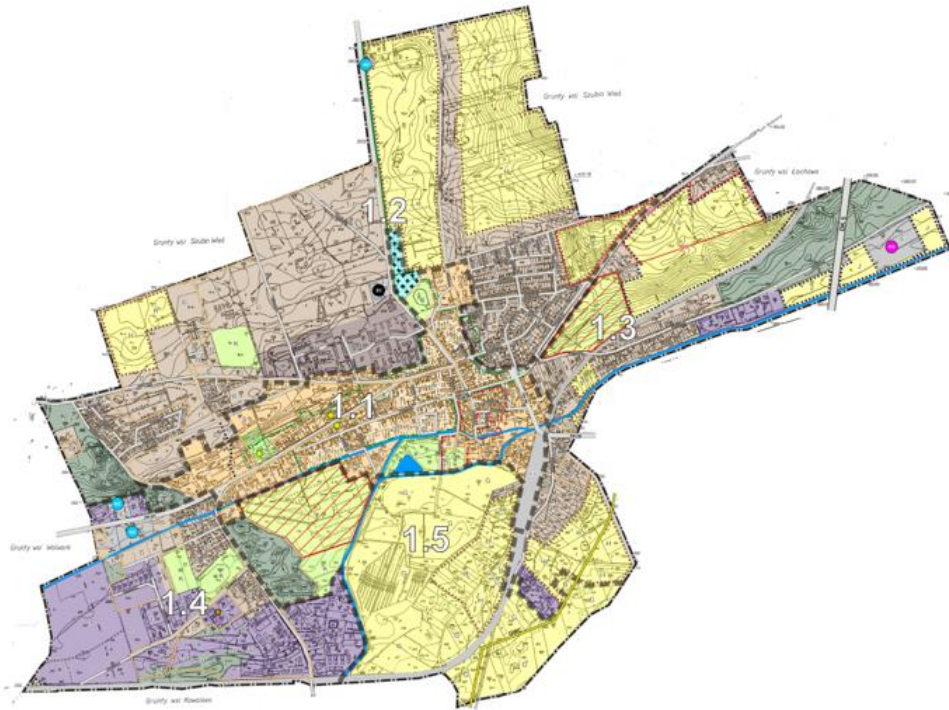
- realizację sieci ścieżek pieszych i dróg rowerowych o znaczeniu komunikacyjnym i turystyczno-rekreacyjnym,
- utrzymanie i rozwój istniejącej sieci usług publicznych poprzez rozwój infrastruktury w miejscowościach, jak również poprzez poszerzenie zakresu działalności instytucji, dostosowując je do aktualnych trendów i prognozowanych zmian struktury demograficznej, w tym zwłaszcza dostosowania infrastruktury i działalności publicznej do potrzeb seniorów,
- rozwój działań z zakresu gospodarki niskoemisyjnej, w tym realizację urządzeń wytwarzających energię z OZE o mocy nie przekraczającej 100 kW i pracujących na potrzeby własne inwestorów.

Teren Gminy, na cele ustalenia właściwych i adekwatnych kierunków rozwoju i kształtowania polityki przestrzennej podzielony został na jednostki planistyczne, w tym:

- wielofunkcyjną jednostkę miejską – oznaczoną numerem 1
- jednostkę osadniczo-rolniczą – oznaczoną numerem 2,
- jednostkę rolniczo-osadniczo-ekologiczną – oznaczoną numerem 3,
- jednostkę rolniczo-osadniczą - oznaczoną numerem 4,
- jednostki leśne – oznaczone numerami 5.1, 5.2 i 5.3 – są one rozłączne przestrzennie, ale wykazują na tyle podobne uwarunkowania i predyspozycje rozwoju, iż ustala się dla nich tożsame założenia rozwoju.

Układ powierzchniowych jednostek planistycznych, wyznaczonych na obszarze Miasta i Gminy Szubin przedstawione zostały na poniższej mapie, będącej załącznikiem nr 4 do uchwały przyjmującej obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Szubin.

Mapa 7. Kierunki rozwoju polityki przestrzennej dla Miasta i Gminy Szubin

Źródło: opracowanie własne na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Tabela 14. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej Gminy

Jednostka planistyczna	Ustalenia i rekomendacje (kierunki) kształtowania polityki przestrzennej
<p>Jednostka planistyczna 1 – obejmuje miasto Szubin, w tym:</p> <p>jednostka centralna, wschodnia i południowo-zachodnia – wielofunkcyjna (1.1., 1.3. i 1.4.), jednostka północna – mieszkaniowa (1.2.) oraz jednostkę południowo-wschodnią – rolniczo-rekreacyjną (1.5.)</p>	<p>Głównym kierunkiem rozwoju jednostki planistycznej 1 jest wzmocnienie funkcji usługowych, uporządkowania struktury przestrzennej, rozwoju funkcji mieszkaniowej i rewitalizacji przestrzenno-społecznej centrum miasta.</p> <p>Funkcja jednostki:</p> <ul style="list-style-type: none"> — dominująca – funkcje usługowe o charakterze ogólnogminnym i lokalnym (miejskim), powiatowym (uzupełnienie siedziby powiatu) oraz funkcje mieszkaniowe; — uzupełniająca – funkcja gospodarcza (rozwój przedsiębiorczości). <p>Jednostka centralna – wielofunkcyjna (1.1) obejmuje starą część miasta, koncentrującą znaczną większość potencjału usługowego o znaczeniu gminnym i powiatowym. Charakterystycznym dla jednostki jest zabudowa o funkcjach usługowych-centrowych (w tym administracyjnych, ochrony zdrowia, kultury, oświaty, handlu, kultu religijnego, komunikacji publicznej) oraz zabudowa mieszkaniowa i mieszkaniowo-usługowa, zabudowa związana z nieuciążliwym rzemiosłem i drobną wytwórczością, przestrzenie publiczne związane z rekreacją i sportem. Jednostka w dużej części objęta jest strefami ochrony konserwatorskiej.</p> <p>Kierunki zagospodarowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> — adaptacja i rozwój usług publicznych o znaczeniu gminnym, w tym nowych obiektów z zakresu administracji, oświaty, kultury, sportu, ochrony zdrowia, — porządkowanie istniejącej zabudowy z zachowaniem cennych walorów historycznych i architektonicznych, — uzupełnianie zabudowy poprzez realizację zabudowy usługowej i mieszkaniowej, — zagospodarowania stacji kolejowej, umożliwiając przywrócenie ruchu kolejowego, — rewitalizacja społeczna i przestrzenna, — adaptacja cmentarza, — adaptacja ogólnodostępnych terenów zieleni pełniących funkcje rekreacyjne, — zagospodarowanie przestrzeni publicznych służące rozwojowi turystyki i rekreacji wodnej na Gąsawce. <p>Jednostka północna – mieszkaniowa (1.2.) obejmuje północną część miasta, której dominującą funkcją jest funkcja mieszkaniowa, realizowana w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej wraz z towarzyszącymi usługami.</p> <p>Kierunki zagospodarowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> — rozwój funkcji mieszkaniowej, w tym zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej wraz z towarzyszącymi usługami nieuciążliwymi, — podniesienie estetyki zagospodarowania obecnych terenów mieszkaniowych oraz termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej, — realizację wielkopowierzchniowych obiektów handlowych w określonych lokalizacjach, — wymiana i uzupełnienie zabudowy istniejącej oraz przekształcenie terenów rolnych na nowe zagospodarowanie mieszkaniowe, — adaptacja ciepłowni, — adaptacja lasu z możliwością realizacji ogólnodostępnego zagospodarowania służącego celom rekreacji. <p>Jednostka wschodnia – wielofunkcyjna (1.5.) obejmuje wschodnią część miasta o funkcjach mieszkaniowych z towarzyszącymi usługami, funkcjach usługowych, rekreacyjnych (ogrody działkowe), gospodarczych (usługowych i wytwórczych), infrastruktury komunalnej</p>

(oczyszczalnia ścieków). W jednostce tej znajdują się także tereny rolne wskazywane do przekształceń na cele rozwoju działalności gospodarczych. Tereny ogrodów działkowych objęte są zakazem zmiany przeznaczenia.

Kierunki zagospodarowania:

- rozwój zagospodarowania służącego funkcjom mieszkaniowym (jednorodzinny i wielorodzinny) z towarzyszącymi nieuciążliwymi usługami,
- rozwój zagospodarowania służącego funkcjom gospodarczym, w tym przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (dopuszcza się funkcje: produkcji, magazynów, składów, usług, infrastruktury technicznej, obsługi komunikacji, wielkopowierzchniowego handlu) – przede wszystkim poprzez przekształcenia terenów rolnych,
- realizacja wielkopowierzchniowych obiektów handlowych w określonych lokalizacjach,
- adaptacja ogrodów działkowych (z zakazem zmiany przeznaczenia),
- adaptacja lasu z możliwością realizacji ogólnodostępnego zagospodarowania służącego celom rekreacji,
- adaptacja oczyszczalni ścieków,
- zagospodarowania służące rozwojowi turystyki i rekreacji wodnej na Gąsawce.

Jednostka południowo-zachodnia – wielofunkcyjna (1.4.) obejmuje południowo-zachodnią część miasta o przeważających funkcjach gospodarczych (wytwórczych, usługowych, magazynowo-składowych), z udziałem zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz terenów sportu i rekreacji, a także infrastruktury komunalnej (ujęcie wody). W jednostce tej znajdują się także tereny rolne wskazywane do przekształceń na cele rozwoju działalności gospodarczych.

Kierunki zagospodarowania:

- rozwój zagospodarowania służącego funkcjom gospodarczym, w tym przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (dopuszcza się funkcje: produkcji, magazynów, składów, usług, infrastruktury technicznej, obsługi komunikacji, wielkopowierzchniowego handlu, w tym poprzez wymianę lub uzupełnienia istniejącego zagospodarowania, jak i poprzez przekształcenia terenów rolnych,
- realizacja bocznic kolejowej od linii Szubin-Kcynia dla obsługi komunikacyjnej terenów zabudowy gospodarczej,
- rozwój zagospodarowania służącego funkcjom mieszkaniowym (jednorodzinny i wielorodzinny) z towarzyszącymi nieuciążliwymi usługami,
- zagospodarowanie terenu wzdłuż Białej Strugi do celów rekreacji (tereny spacerowe, ścieżka rowerowa),
- adaptacja ujęcia wody,
- adaptacja infrastruktury sportu i rekreacji – dopuszcza się rozbudowę i zmianę charakteru zagospodarowania przy zachowaniu funkcji,
- adaptacja lasu z możliwością realizacji ogólnodostępnego zagospodarowania służącego celom rekreacji.

Jednostka południowo-wschodnia – rolniczo-rekreacyjna (1.5.) obejmuje południowo-wschodnią część miasta o dużym udziale terenów rolnych, które ze względu na warunki wodno-gruntowe są wskazywane do zachowania ekstensywnego wykorzystania rolniczego oraz udziale terenów o funkcjach rekreacyjnych (ogrody działkowe) i terenów leśnych. W stosunku do lasu i ogrodów działkowych obowiązuje zakaz zmiany przeznaczenia.

	<p>Kierunki zagospodarowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> — przechodzenie do ekstensywnych form gospodarki rolnej na terenach rolnych, — rozwój funkcji rekreacyjnych poprzez wyznaczenie ścieżek dla ruchu pieszego oraz rowerowego oraz rozwój zagospodarowania ogólnodostępnego, — możliwość zalesiania terenów rolnych, — rozwój zabudowy mieszkaniowej z towarzyszącymi nieuciążliwymi usługami, — adaptacja ogrodów działkowych (z zakazem zmiany przeznaczenia), — adaptacja lasu (z zakazem zmiany przeznaczenia) z możliwością realizacji ogólnodostępnego zagospodarowania służącego celom rekreacji, — zagospodarowanie służące rozwojowi turystyki i rekreacji wodnej na Gąsawce.
<p>Jednostka planistyczna 2</p>	<p>Obejmuje północną część gminy, charakteryzującą się wielofunkcyjnym i zróżnicowanym użytkowaniem terenu. Jednostka stanowi część strefy podmiejskiej Bydgoszczy - jest to obszar rozwijający się pod wpływem miasta Bydgoszcz i wykazujący silne związki społeczne, gospodarcze i funkcjonalne z miastem. Położona jest wzdłuż dróg prowadzących z Szubina do Bydgoszczy i Nakła. Typowym dla jednostki są duże jednostki osadnicze, w tym Rynarzewo, Zamość, Tur, Samokłęski, Kołaczkowo, rozwinięta przedsiębiorczość pozarolnicza, funkcja rolnicza, i rekreacyjno-wypoczynkowa, realizowana w bazie ogrodów działkowych. Charakterystycznym jest Noteć i Kanał Notecki będące częścią systemu dróg wodnych, mających obecnie znikome znaczenie, oraz znaczenie ekologiczne doliny Noteci i doliny Gąsawki objęte ochroną Natura 2000.</p> <p>Funkcja jednostki:</p> <ul style="list-style-type: none"> — dominująca – mieszkaniowa (o charakterze podmiejskim) oraz gospodarcza (tereny wytwórczości, rzemiosła, magazynów, składów), — uzupełniająca – rolnictwo, działalność rekreacyjno-wypoczynkowa, ekologiczna. <p>Kierunki zagospodarowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> — jednostka szczególnie predestynowana do rozwoju zabudowy mieszkaniowej oraz rozwoju działalności gospodarczych, — rozwój funkcji gospodarczych z uwzględnieniem unikania kolizji z funkcjami mieszkaniowymi i wypoczynkowymi, przy uwzględnieniu racjonalnego gospodarowania glebami najwyższych klas, — szczególna dbałość o stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych — ograniczenie zagospodarowania wynikające z zagrożenia powodziowego w dolinie Noteci, — ograniczenie zagospodarowania związane z występowaniem znacznych powierzchni gruntów organicznych oraz znacznych powierzchni cechujących się wysokim poziomem wód gruntowych, — ograniczenia zagospodarowania wynikające z objęcia obszarów cennych przyrodniczo formami ochrony przyrody, — kontynuacja rolniczego wykorzystania gruntów najwyższych klas, — ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej o najwyższej przydatności przed włączeniami z działalności rolniczej, — adaptacja terenów ogrodów działkowych – z zakazem zmiany przeznaczenia, — zagospodarowanie związanego z rekreacją i turystyką wodną nad Notecią i Gąsawką – zgodnie z przepisami odrębnymi (zwłaszcza w obszarze planowanym do objęcia ochroną w sieci Natura 2000 oraz z uwzględnieniem zagrożenia powodziowego),

	<ul style="list-style-type: none"> — utrzymanie infrastruktury kolejowej linii Bydgoszcz-Szubin w stanie umożliwiającym przywrócenie ruchu.
<p>Jednostka planistyczna 3</p>	<p>Jednostka obejmuje środkowo-południową część gminy. Funkcją dominującą jest funkcja rolnicza (o umiarkowanej intensywności), zaś funkcję uzupełniającą stanowi funkcja mieszkaniowa i ekologiczna. Większą część jednostki obejmują doliny Gąsawki i jej dopływów – głównie Białej Strugi i Czarne Rowu. Są to zwarte obszary cechujące się wysokim poziomem wód gruntowych i są wykorzystywane w niezbyt intensywnej gospodarce rolnej jako użytki zielone. Pełnią istotną funkcję ekologiczną i w dużej części zostały objęte ochroną w randze Natura 2000. W rejonie wsi Kowalewo dostępne są tereny inwestycyjne. W sąsiedztwie miasta wyznacza się tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej z towarzyszącymi usługami.</p> <p>Kierunki zagospodarowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> — jednostka szczególnie predestynowana do rozwoju ekstensywnego rolnictwa, — rozwój funkcji gospodarczych z uwzględnieniem unikania kolizji z funkcjami mieszkaniowymi i ochroną przyrody, — szczególna dbałość o stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych, — ograniczenie zagospodarowania związane z występowaniem znacznych powierzchni gruntów organicznych oraz powierzchni cechujących się wysokim poziomem wód gruntowych, — ograniczenie zagospodarowania wynikające z objęcia części jednostki ochroną – w granicach jednostki znajdują się: obszar Natura 2000 Łąki Trzęślicowe w Folszku (PLH040027) oraz obszar Natura 2000 Solniska Szubińskie (PLH040030), — kontynuacja rolniczego wykorzystania gruntów najwyższych klas, — zagospodarowanie związane z rekreacją i turystyką wodną nad Gąsawką, — utrzymanie infrastruktury kolejowej linii Kcynia-Szubin w stanie umożliwiającym przywrócenie ruchu, — realizacja linii kolejowej Szubin – Żnin.
<p>Jednostka planistyczna 4</p>	<p>Jednostka obejmuje południową część gminy, charakteryzującą się najwyższą przydatnością rolniczą gruntów. Prezentuje typowo rolniczy charakter – zarówno pod względem pełnionych funkcji, jak i fizjonomii krajobrazu. Funkcją uzupełniającą jest funkcja mieszkaniowa, turystyczna i ekologiczna. Przewiduje się rozwój osadnictwa, utrzymanie funkcji ochronnej terenów objętych różnymi formami ochrony. W południowej części możliwe jest włączenie części gminy w granice Pałuckiego Parku Krajobrazowego - w przypadku podjęcia decyzji o powołaniu parku, obejmie on tereny chronione obecnie w randze obszaru chronionego krajobrazu. Kontynuowana będzie także funkcja rekreacyjna i wypoczynkowa (jej znaczenie będzie niewielkie).</p> <p>Kierunki zagospodarowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> — jednostka szczególnie predestynowana do rozwoju intensywnego rolnictwa wraz z kontynuacją rolniczego wykorzystania gruntów najwyższych klas, — rozwój funkcji gospodarczych z uwzględnieniem unikania kolizji z funkcjami mieszkaniowymi i wypoczynkowymi, przy uwzględnieniu racjonalnego gospodarowania glebami najwyższych klas, — ograniczenia zagospodarowania związane z występowaniem znacznych powierzchni gruntów organicznych oraz znacznych powierzchni cechujących się wysokim poziomem wód gruntowych

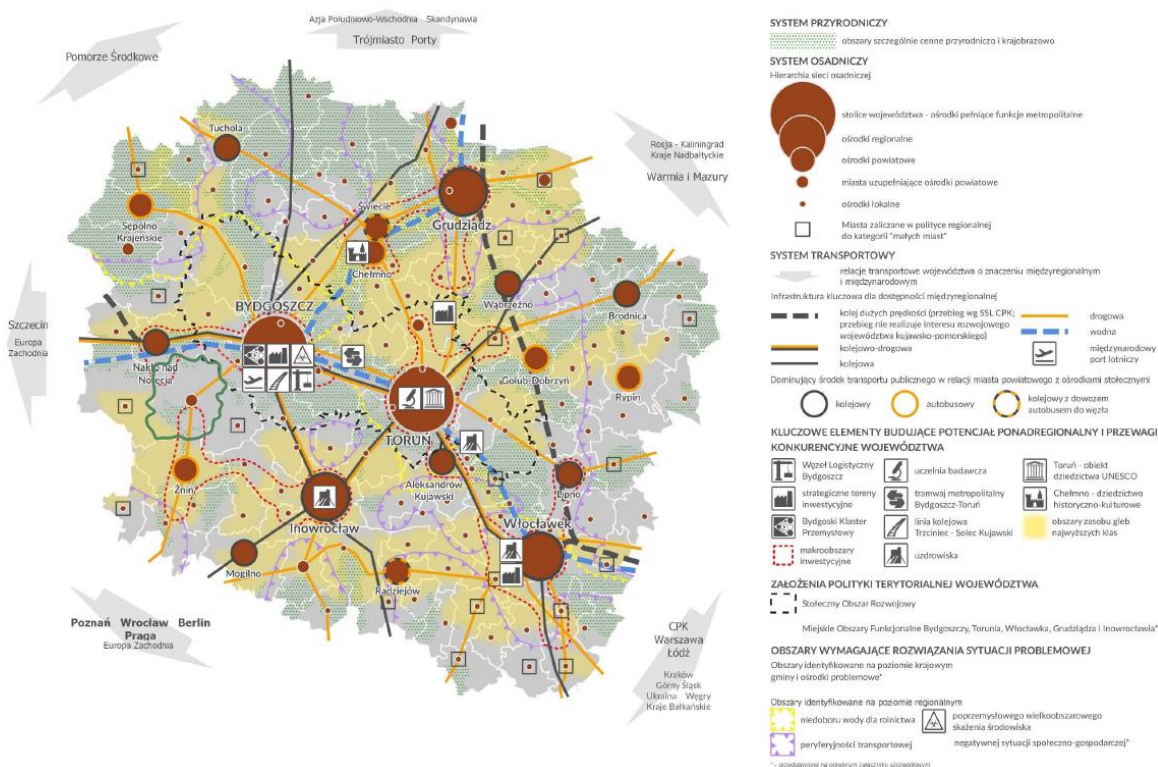
	<ul style="list-style-type: none"> — ograniczenia zagospodarowania wynikające z objęcia części jednostki ochroną – w granicach jednostki znajduje się część Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich, — dopuszcza się ustanowienie na terenie jednostki Pałuckiego Parku Krajobrazowego obejmującego tereny chronione w ramach Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich (z dopuszczeniem korekt granic obszaru), — zagospodarowanie związane z rekreacją i turystyką wodną nad Gąsawką oraz nad jeziorami: Sobiejuskim, Żędowskim, Wąsoskim, Skrzynka i Gąbińskim, — realizacja linii kolejowej Szubin – Żnin.
<p>Jednostki planistyczne 5.1, 5.2. i 5.3.</p>	<p>Są to jednostki duże powierzchniowo, obejmujące zwarte tereny leśne w północnej, zachodniej i wschodniej części gminy wraz z enklawami śródlęsnymi i sąsiadującymi terenami rolnymi charakteryzującymi się niewielką intensywnością gospodarki rolnej. W granicach jednostek znajduje się także niezbyt liczna zabudowa mieszkaniowa. Obszary te w zdecydowanej większości nie są objęte ochroną, ale należą do obszarów cennych pod względem środowiskowym ze względu na duży potencjał terenów leśnych, tym bardziej, iż mają one kontynuacje w gminach sąsiednich. Ponadto są istotne dla kształtowania stanu środowiska w szerszym zapleczu Bydgoszczy, tj. są częścią „zielonego pierścienia” lasów i dużych dolin rzecznych okalających Bydgoszcz. Jednostki pełnią ważne funkcje środowiskowe i powinny podlegać ochronie przed degradacją.</p> <p>Funkcje:</p> <ul style="list-style-type: none"> — dominująca – ekologiczna, — uzupełniająca – rekreacyjna i mieszkaniowa. <p>Kierunki zagospodarowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ograniczenie i kompensacja skutków degradacji kompleksów leśnych wynikające z antropopresji (dotyczy to zwłaszcza jednostki 5.1), — zagospodarowania związane z zaspokajaniem potrzeb mieszkaniowych i usługowych mieszkańców – w granicach istniejącej zabudowy miejscowości oraz jako kontynuację tej zabudowy, — realizacja nieuciążliwego zagospodarowania związanego z funkcją rekreacji i wypoczynku o charakterze ogólnodostępnym, — dopuszcza się gospodarcze wykorzystywanie kompleksów leśnych, — zachowanie i wzbogacanie funkcji lasów, zwłaszcza funkcji ekologicznych, poprawę stanu sanitarnego lasów, zapobieganie degradacji i zanieczyszczeniu lasów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr XV/132/15 Rady Miejskiej w Szubinie z dnia 5 listopada 2015 roku w sprawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Szubin

3.3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta i Gminy Szubin

Zgodnie ze „Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategią Przyspieszenia 2030+” poniżej przedstawiono ustalenia szczególnie istotne dla kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, dotyczące rozwoju Gminy w najbliższej dekadzie oraz pozwalające we właściwy sposób określić rolę i znaczenie Gminy Szubin w rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego.

Mapa 8. Gmina Szubin na tle modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej województwa kujawsko – pomorskiego do roku 2030

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Przyspieszenia 2030+

Zgodnie z przedstawionym modelem przestrzenno-funkcyjnym województwa kujawsko-pomorskiego, obszar Gminy Szubin sklasyfikowano w ramach najważniejszych uwarunkowań i kluczowych ustaleń, niezbędnych dla rozwoju całego województwa. Koncepcja funkcjonalno-przestrzenna rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego składa się z elementów kluczowych i w ich ramach ujmuje również Gminę Szubin. Do podstawowych założeń rozwoju regionu, ukazujących szczególne znaczenie Gminy Szubin w rozwoju województwa należą:

- system przyrodniczy,
- system osadniczy,
- system transportowy,
- kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa,
- zidentyfikowane obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej,
- założenia polityki terytorialnej.

SYSTEM PRZYRODNICZY

System ukazuje systematykę rozmieszczenia obszarów kluczowych ze względu na charakter walorów środowiskowych. **System przyrodniczy Gminy Szubin** tworzą:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich (PL.ZIPOP.1393.OCHK.31),
- Obszar Natura 2000 Solniska Szubińskie (PLH040030),
- Obszar Natura 2000 Łąki Trzęślicowe w Foluszu (PLH040027),
- Obszar Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska (PLH040029),
- Obszar Natura 2000 Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego (PLB300001),
- użytki ekologiczne (3szt.),
- pomniki przyrody (39 szt.).

SYSTEM OSADNICZY

Ukazuje hierarchię sieci osadniczej wraz z odpowiedzialnością poszczególnych ośrodków za stymulowanie rozwoju określonych terytorialnie obszarów i dziedzin funkcjonowania życia społecznego i gospodarczego. Zgodnie z przyjętą dla województwa systematyką, w Gminie Szubin wyznaczone zostało **Miasto Szubin, będące siedzibą Gminy oraz miastem uzupełniającym ośrodki powiatowe**. Zgodnie z przedstawioną charakterystyką Miasto Szubin, poza tym, że pełni funkcję ośrodka gospodarczego, obsługi administracyjnej i handlowej, oferuje również usługi o znaczeniu powiatowym, w tym opiekę szpitalną czy szkolnictwo ponadgimnazjalne.

SYSTEM TRANSPORTOWY

Opisuje relacje transportowe mające znaczenie międzyregionalne, międzynarodowe, w tym zapewniające dostępność i powiązania zewnętrzne oraz sposób relacji wewnątrz wojewódzkich, określając jednocześnie dominujący środek transportu publicznego. Zgodnie z przedstawionym Modelem przestrzenno-funkcjonalnym dla województwa, dominującym środkiem transportu dla Gminy Szubin jest transport drogowy, zaś **infrastruktura kluczowa obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe to:**

- droga ekspresowa S5 obsługująca relację Olsztyn, Warmię i Mazury, Litwę, Łotwę, Estonię, Rosję (Obwód Kaliningradzki), Poznań, Wrocław, Berlin, Pragę i Europę Zachodnią,
- Międzynarodowa Droga Wodna E70 – obsługująca relację Trójmiasto (ośrodki miejskie i porty), a dalej Skandynawię oraz Azję Południowo-Wschodnią (jedynie w ujęciu towarowym).

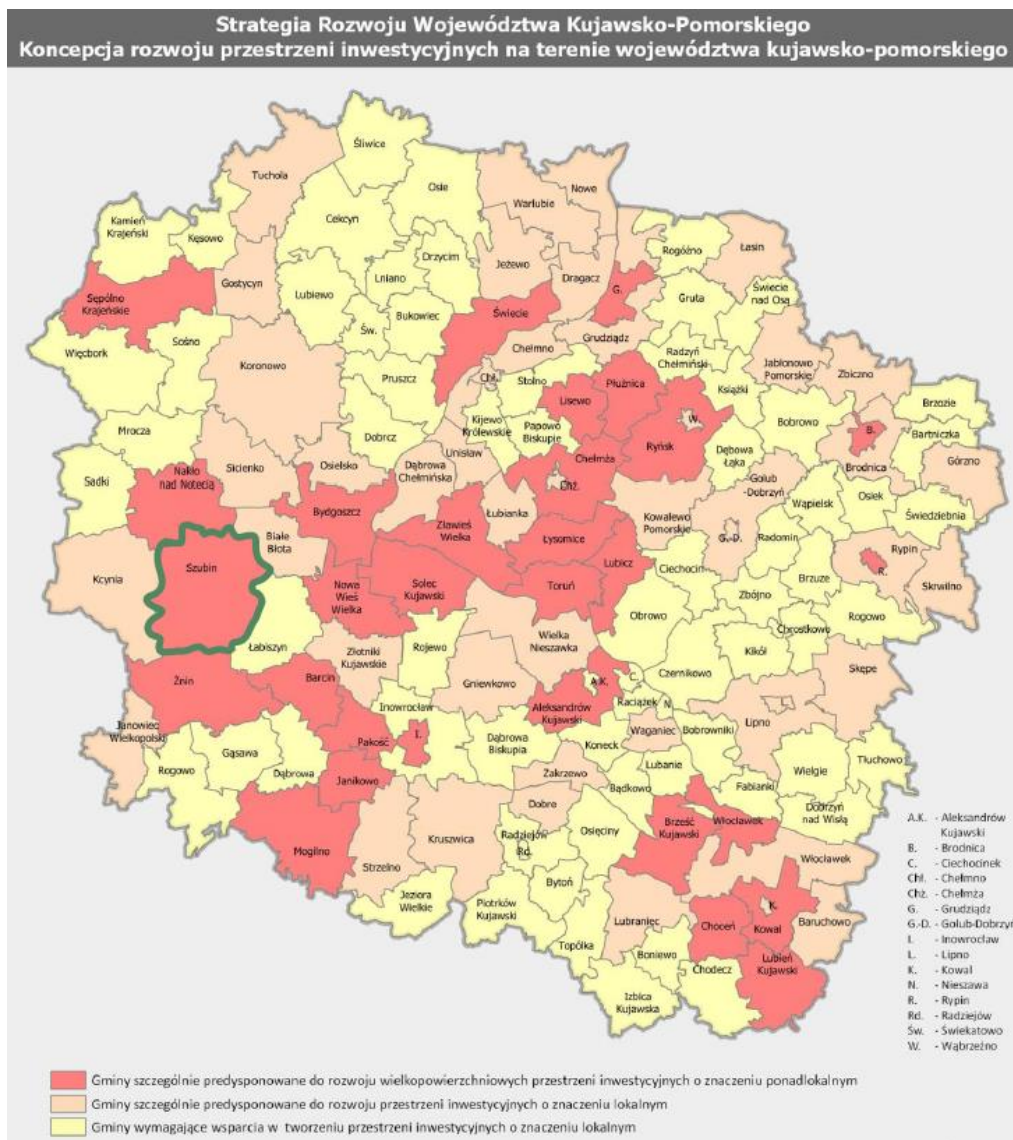
Na system transportowy Gminy Szubin składają się również drogi wojewódzkie zidentyfikowane jako drogi o kluczowym znaczeniu dla spójności komunikacyjnej województwa: DW246, DW247 oraz pozostałe drogi lokalne, w tym DK5 (będąca częścią drogi ekspresowej S5).

KLUCZOWE ELEMENTY BUDUJĄCE POTENCJAŁ PONADREGIONALNY I PRZEWAGI KONKURENCYJNE WOJEWÓDZTWA

Określają potencjały, na bazie których możliwy będzie dalszy rozwój województwa. Model przestrzenno-funkcyjny województwa wskazuje, iż:

- na bazie atrakcyjnej i dostępnej oferty terenów inwestycyjnych, jak również wysokiej jakości przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej, obszar **Gminy Szubin posiada predyspozycje dla rozwoju działalności gospodarczych o charakterze wielkoprzestrzennym i przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu ponadlokalnym,**

Mapa 9. Gmina Szubin - predystynowana do rozwoju wielkopowierzchniowych przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

- obszar Gminy Szubin położony jest w rejonie największego skupienia obecnie funkcjonujących stref gospodarczych i parków przemysłowych, obszarów inwestycyjnych, które wciąż oferują rezerwy terenowe oraz lokalizacje predestynowane do wyznaczania w przyszłości terenów inwestycyjnych.

Obszar ten nazwany jest mianem **Makroobszaru inwestycyjnego – strefy rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności**. Makroobszar charakteryzuje się względnie dobrą dostępnością komunikacyjną, wysokim potencjałem dostępności przestrzeni inwestycyjnej o zróżnicowanych walorach oraz obecnością dużego ośrodka miejskiego. Obszar Gminy, włączony do Makroobszaru inwestycyjnego - strefy rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności, obejmuje część północno-zachodnią, tj. obszary graniczące z Nakłem nad Notecią, i odpowiadające Makroobszarowi Bydgoszczy oraz część południowo-wschodnią, związaną ze Żninem, jako ośrodkiem powiatowym i Inowrocławiem, jako Makroobszarem inwestycyjnym.

- **południowo-zachodnia część Gminy Szubin zidentyfikowana została jako obszar zasobu gleb najwyższych klas (I-III)** – rolnicza przestrzeń produkcyjna jako narzędzie wykorzystania szansy, wynikającej z bycia jednym z krajowych liderów w dziedzinie produkcji żywności.

ZIDENTYFIKOWANE OBSZARY WYMAGAJĄCE ROZWIĄZANIA SYTUACJI PROBLEMOWEJ NA POZIOMIE REGIONALNYM

Obszary te dotyczą negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej, gospodarowania zasobami wody na terenie województwa ze szczególnym uwzględnieniem skrajnego niedoboru wody dla rolnictwa, peryferyjności transportowej lub przemysłowego wielkoobszarowego skażenia środowiska. **Gmina Szubin, położona w zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego sklasyfikowana została jako obszar niedoboru wody dla rolnictwa.** Zgodnie z tak utrwaloną klasyfikacją włączona została do obszarów strategicznej interwencji (OSI) obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa, co związane jest nie tylko z długotrwałym brakiem opadów atmosferycznych, ale również z malejącym zasobem wód powierzchniowych i podziemnych w okresach niedoboru wody dla roślin i potrzeb ich nawadniania. Z uwagi na tak ujętą klasyfikację, konieczne pozostaje podejmowanie działań ograniczających utratę wody.

ZAŁOŻENIA POLITYKI TERYTORIALNEJ

Założenia opisują zasady polityki rozwoju w ujęciu terytorialnym, w powiązaniu z hierarchią sieci osadniczej i miejskimi obszarami funkcjonalnymi. Polityka terytorialna województwa kujawsko-pomorskiego w okresie programowania 2021-2027 realizowana będzie w ujęciu czterech poziomów. Strategia wojewódzka wskazuje, iż jeden obszar może być zaklasyfikowany do wielu poziomów polityki terytorialnej, gdyż w ramach każdego z nich, zakres możliwych do realizacji działań pozostaje odrębny. Gmina Szubin przynależy do:

- MOF Bydgoszczy (II poziom polityki terytorialnej),
- OPPT Nakła nad Notecią (IV poziom polityki terytorialnej).

Na potrzeby prowadzenia polityki terytorialnej, w tym zawiązywania partnerstwa ZIT, gmina została zaliczona do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Bydgoszczy, który w klasyfikacji Obszarów Strategicznej Interwencji zalicza się do Miejskiego obszaru funkcjonalnego Bydgoszczy i Torunia (**OSI Miejski obszar funkcjonalny Bydgoszczy i Torunia**).

KLUCZOWE PROJEKTY „STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO DO 2030 ROKU – STRATEGIA PRZYSPIESZENIA 2030+”

Gmina Szubin, pełniąc w strukturze osadniczej rolę miasta uzupełniającego ośrodki powiatowe, oferując mieszkańcom dostęp zarówno do instytucji i usług publicznych będących w kompetencjach samorządu gminnego, jak również realizując zadania powiatowe, pozostaje kluczowym podmiotem ujętym w ramach strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego. O istotności podmiotu świadczą również wprost wskazywane projekty mające kluczowe znaczenie dla dalszego rozwoju, przyporządkowane do celów głównych, będących doprecyzowaniem misji i wizji regionu w kolejnej dekadzie.

W poniższej tabeli wykazano kluczowe projekty „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”, których realizacja dotyczyć będzie elementów infrastruktury mogących mieć wpływ na rozwój Gminy Szubin

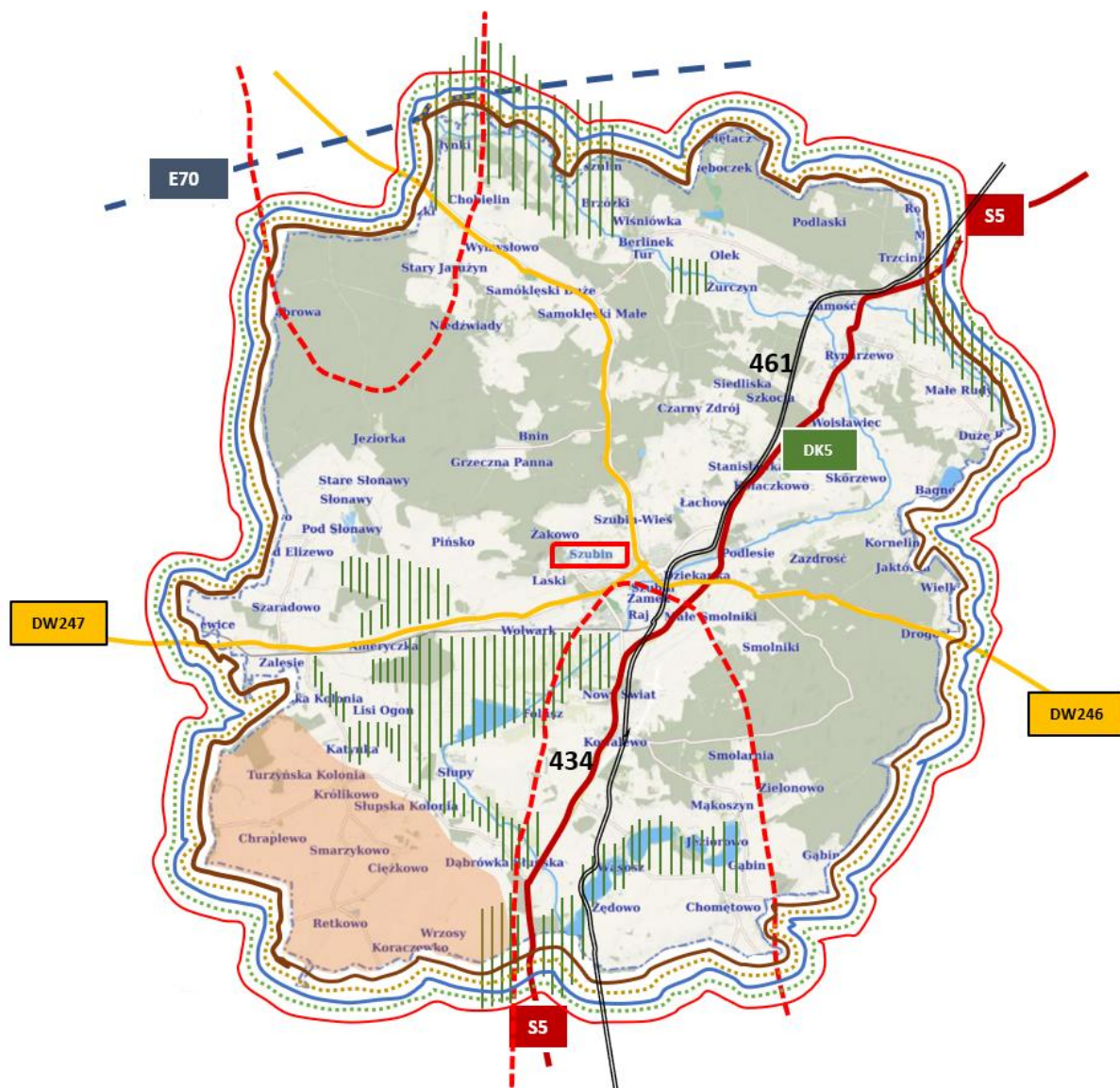
Tabela 15. Kluczowe projekty „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”, których realizacja może mieć wpływ na rozwój Gminy Szubin

Nr projektu	Nazwa projektu	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
434	Budowa S5	Projekt dotyczy budowy drogi klasy S z Grudziądza do Ostródy i stanowi dokończenie budowy drogi S 5, która docelowo ma połączyć autostradę A4 (Wrocław) z autostradą A2 (Poznań) i autostradą A1 (Grudziądz) oraz drogami ekspresowymi S10 (Bydgoszcz) i S7 (Ostróda). Inwestycja ma na celu poprawę dostępności międzyregionalnej, usprawnienie ruchu oraz zwiększenie bezpieczeństwa.	Zadanie administracji rządowej
461	Pakiet projektów mających na celu realizację nowej infrastruktury kolejowej na rzecz spójności województwa(1)	III. Odbudowa połączenia (Bydgoszcz) – Szubin – Żnin – (Inowrocław) – Odbudowa połączenia (Bydgoszcz) – Szubin – Żnin – (Inowrocław) ujęta w dokumencie Zamierzenia inwestycyjne w perspektywie 2021-2027 z uwzględnieniem ram do roku 2030	Zadanie administracji rządowej (*) przy możliwym udziale współfinansowania ze środków UE Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategii Przyspieszenia 2030+”

Model struktury funkcjonalno–przestrzennej odzwierciedla kierunki rozwoju polityki przestrzennej Gminy, jak również jest zgodny z jej ustaleniami i rekomendacjami co do jej kształtowania. W niniejszym podrozdziale zobrazowano w sposób graficzny informacje zawarte we wcześniejszych częściach opisowych rozdziału 3., jak również ustalenia i uwarunkowania wynikające z ustaleń zawartych w „Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko Pomorskiego – Strategia Przyspieszenia 2030+”, odnoszących się do obszaru Miasta i Gminy Szubin.

Mapa 10. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Szubin

Źródło: opracowanie własne

System osadniczy		Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa	
	siedziba Gminy Szubin - Miasto uzupełniające ośrodki powiatowe		obszar zasobu gleb najwyższych klas I-III
	miejsowości gminne		przynależność obszarów gminnych do makroobszarów inwestycyjnych, w tym makroobszaru Bydgoszczy i Inowrocławia
System transportowy - infrastruktura kluczowa obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe			Gmina predystynowana do rozwoju wielkopowierzchniowych przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym
 	Droga krajowa nr 5 (część drogi ekspresowej S5)	Obszary strategicznej interwencji zidentyfikowane na poziomie regionalnym	
 	Droga ekspresowa 5 (przebieg pokrywa się z przebiegiem drogi krajowej nr 5 na terenie Gminy)		Przynależność Gminy do OSI Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Bydgoszczy i Torunia
  	Drogi wojewódzkie 246 i 247		Gmina objęta OSI obszarów niedoboru wody dla rolnictwa
 	Międzynarodowa Droga Wodna E70	Założenia polityki terytorialnej	
System przyrodniczy			Gmina przynależy do MOF Bydgoszczy (II poziom)
	Obszary szczególnie cenne przyrodniczo i krajobrazowo*		Gmina przynależy do OPPT Nakła nad Notecią (IV poziom)
<p>*obszary szczególnie cenne przyrodniczo- krajobrazowo na terenie Gminy Szubin to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Żedowskich (PL.ZIPOP.1393.OCHK.31), - Obszar Natura 2000 Solniska Szubińskie (PLH040030), - Obszar Natura 2000 Łąki Trzeźlicowe w Foluszu (PLH040027), - Obszar Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska (PLH040029), - Obszar Natura 2000 Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego (PLB300001), 		<p>Projekty kluczowe</p> <p>434 Budowa S5</p> <p>461 Pakiet projektów mających na celu realizację nowej infrastruktury kolejowej na rzecz spójności województw - Realizacja połączenia kolejowego w relacji Bydgoszcz – Szubin – Żnin</p>	

4. Obszary strategicznej interwencji

Obszar strategicznej interwencji (OSI) definiuje się jako obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych, lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne. Obszarami strategicznej interwencji mają być te obszary, do których skierowana ma być polityka rozwoju, tak by wywołać określone zmiany.

OSI wyznaczone są zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym oraz lokalnym. Kluczowymi obszarami problemowymi z punktu widzenia rozwoju kraju są:

- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- obszary zagrożone trwałą marginalizacją,
- Śląsk,
- Polska Wschodnia.

Na poziomie regionalnym obszary strategicznej interwencji wyznacza samorząd województwa na podstawie przeprowadzonej diagnozy i wyciągniętych na jej podstawie wniosków, jak również zidentyfikowanych potrzeb i zgodnie z posiadaną wiedzą.

Obowiązkowym elementem strategii rozwoju gminy jest wskazanie OSI określonych w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań, które dotyczą terytorium gminy. Na poziomie lokalnym wyznaczenie OSI jest fakultatywne.

4.1. Obszary strategicznej interwencji wynikające z ustaleń Strategii Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku

Obowiązująca Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko – Pomorskiego została przyjęta Uchwałą nr XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+. W Strategii zdefiniowano obszary objęte strategiczną interwencją w województwie kujawsko-pomorskim, uwzględniając również OSI wyznaczone dla województwa na poziomie krajowym.

Obszary objęte strategiczną interwencją w województwie kujawsko-pomorskim to:

1. Zidentyfikowane na poziomie krajowym, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Rada Ministrów RP to:
 - OSI miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
 - OSI obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

2. Obszary Strategicznej Interwencji wskazywane w polityce regionalnej województwa kujawsko-pomorskiego do realizacji w okresie do roku 2030, dla których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Samorząd Województwa to:
 - Miejski obszar funkcjonalny Bydgoszczy i Torunia,
 - Miejski obszar funkcjonalny Włocławka,
 - Miejski obszar funkcjonalny Grudziądz,
 - Miejski obszar funkcjonalny Inowrocławia,
 - OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno - gospodarczą,
 - OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa,
 - OSI obszarów peryferyjności transportowej,
3. Zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzą organy administracji rządowej:
 - Obszar poprzemysłowego wielkoobszarowego skażenia środowiska.

Zgodnie z przedstawioną klasyfikacją obszarów strategicznej interwencji w województwie kujawsko-pomorskim, Gmina Szubin ujęta została w ramach OSI na poziomie regionalnym, w tym w ramach:

- OSI Miejski obszar funkcjonalny Bydgoszczy i Torunia
- OSI obszarów cechujących się niedoborem wody dla rolnictwa.

4.2. OSI na poziomie lokalnym

Wyznaczenie OSI na poziomie lokalnym ma charakter fakultatywny i jest decyzją należącą do władz danej gminy. Potrzeba wyznaczenia OSI na poziomie lokalnym zależy od uwarunkowań i sytuacji społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej, jak również od określonych założeń strategicznych. Ocena celowości wyznaczenia takiego obszaru jest oceniana indywidualnie. Przykładem gminnego OSI mogą być:

- obszar rewitalizacji wyznaczony w ramach obszaru zdegradowanego w gminie,
- obszar określony pod strefę aktywności gospodarczej lub inwestycyjnej,
- nowe centrum miejscowości,
- obszar występowania/wydobywania surowców naturalnych,
- zbiornik wodny, np. po wyrobiskach kopalnianych, wraz z otoczeniem gospodarowanym w kierunku strefy rekreacji i sportu,
- określony obszar krajobrazu kulturowego oraz wyróżniające się krajobrazowo tereny z zabytkami nieruchomymi, charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej.

Analiza uwarunkowań i sytuacji społeczno-gospodarczej oraz przestrzennej Gminy Szubin wykazała brak konieczności wyznaczenia na obszarze Gminy obszarów strategicznej interwencji na poziomie lokalnym.

5. System realizacji Strategii

5.1. Odpowiedzialność za realizację Strategii

Zakres odpowiedzialności za realizację Strategii należy do Gminy Szubin i jej jednostek organizacyjnych, jak również instytucji i innych podmiotów wyznaczonych do realizacji, uczestnictwa w realizacji oraz monitorowania postępu rzeczowego. Wyodrębnienie odpowiednich komórek organizacyjnych, odpowiedzialnych za podejmowanie poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych uzasadniony jest zasobami wiedzy i kompetencji. Ponadto rozkład odpowiedzialności wynika także z dokumentów regulujących ustrój Gminy, jej podział strukturalny oraz kompetencyjny.

Podejmowane działania na rzecz wyodrębnienia podmiotów, komórek i struktur organizacyjnych na rzecz realizacji strategii zwiększa szanse powodzenia i sukcesu. Ustalenie właściwej struktury podmiotowej w ramach systemu realizacji wpływa na uzyskanie oczekiwanych rezultatów.

Interesariuszami strategii ze strony realizacyjnej nie powinny być wyłącznie podmioty reprezentujące władze lokalne, dlatego struktura podmiotowa wskazuje na istotę partnerstw i wielostronnej współpracy pomiędzy sektorem publicznym, sektorem prywatnym (biznesowym - lokalną i regionalną przedsiębiorczością), jak również sektorem społecznym reprezentowanym przez różnorodne organizacje pozarządowe, mieszkańców, osoby reprezentujące grupy społeczne. Dopiero taka struktura może mieć realny wpływ na efektywną realizację i wykonanie strategii. W tym miejscu należy również podkreślić, że założeniem opracowanego dokumentu jest rozwój lokalny, bazujący na posiadanym potencjale, rozwijający się w oparciu o komponenty, takie jak społeczeństwo, gospodarka, środowisko i zarządzanie. Tak ujęte, generalne założenie Strategii podkreśla istotę aktywnej współpracy, korelacji podejmowanych zakresów, jak również wielostronnego partnerstwa, w tym aktywnego udziału społeczności lokalnej.

Instytucjonalną strukturę systemu wdrażania, realizacji, ewaluacji oraz aktualizacji Strategii tworzą:

- **Burmistrz Szubina**, jako organ wykonawczy, realizuje zadania z zakresu stymulowania i koordynacji działań podmiotów i środowisk uczestniczących we wdrażaniu Strategii. Ponadto, zapewnia zasoby niezbędne do realizacji celów, osiągnięcia zamierzonych wskaźników i rezultatów;
- **Rada Miejska**, będąca wsparciem merytorycznym w zakresie podejmowania decyzji mających kluczowe znaczenie dla przyjętych do wdrożenia i realizacji założeń strategicznych, ewaluacji jak również podejmowania decyzji strategicznych;
- **Komórki i jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Szubinie** – podmioty aktywnie uczestniczące i wspierające realizację zaplanowanych kierunków działań.
- **Partnerzy** – realizacja i wsparcie merytoryczne.

Zgodnie z przedstawionym schematem, prezentującym założenia systemu wdrażania, realizacji, monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji Strategii, każdorazowo do poszczególnych kierunków działań przyporządkowane trzy grupy podmiotów, których obecność zapewni sprawne i rzetelne wykonanie oraz skuteczność i efektywność działań. Dla każdego celu operacyjnego przyporządkowano:

- głównego realizatora zadania,

- podmiot odpowiedzialny za monitoring realizacji działania (chyba, że jest tożsamy z głównym podmiotem realizującym zadanie, wtedy wskazuje się jedynie głównego realizatora zadania),
- podmioty uczestniczące w realizacji.

Tabela 16. Struktura organizacyjna realizacji Strategii Rozwoju

Cel operacyjny	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia oraz aktywne i zintegrowane społeczeństwo			
Cel operacyjny 1.1. Aktywna polityka zabezpieczenia społecznego i publicznego	Wydział Świadczeń Rodziny Wydział Finansowy i Budżetu Burmistrz Szubina	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szubinie dyrektorzy placówek oświatowych Szubiński Dom Kultury w Szubinie	Zespół ds. Planowania Przestrzennego Wydział Gospodarki Przestrzennej
Cel operacyjny 1.2. Wysoka jakość kapitału społecznego	Wydział Edukacji, Sportu i Rekreacji Wydział Finansów Oświaty Burmistrz Szubina	Dyrektorzy placówek oświatowych z terenu Miasta i Gminy Szubin Rejonowa Biblioteka Publiczna w Szubinie	Zespół ds. Planowania Przestrzennego Wydział Gospodarki Przestrzennej
Cel operacyjny 1.3. Atrakcyjna oferta kulturalna, rekreacyjna i turystyczna	Wydział Edukacji, Sportu i Rekreacji Wydział Finansowy i Budżetu Burmistrz Szubina	Szubiński Dom Kultury w Szubinie Rejonowa Biblioteka Publiczna w Szubinie Muzeum Ziemi Szubińskiej im. Zenona Erdmanna w Szubinie	Zespół ds. Planowania Przestrzennego Wydział Gospodarki Przestrzennej
Cel strategiczny 2. Efektywna i innowacyjna gospodarka lokalna			
Cel operacyjny 2.1. Wysoka przedsiębiorczość lokalna	Wydział Spraw Obywatelskich Burmistrz Szubina	Lokalni przedsiębiorcy Organizacje pozarządowe działające na rzecz wzmocnienia potencjału przedsiębiorczego	Zespół ds. Planowania Przestrzennego Wydział Gospodarki Przestrzennej
Cel operacyjny 2.2. Rozwijający się sektor rolno-spożywczy	Wydział Spraw Obywatelskich Burmistrz Szubina	Lokalni przedsiębiorcy, rolnicy i przetwórcy, związki i organizacje zrzeszające	Zespół ds. Planowania Przestrzennego Wydział Gospodarki Przestrzennej
Cel strategiczny 3. Dostępna i nowoczesna infrastruktura, czyste środowisko oraz racjonalne wykorzystanie zasobów endogenicznych			
Cel operacyjny 3.1. Spójna i kompleksowa infrastruktura sieciowa	Wydział Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Wydział Inwestycji	pozostałe komórki Urzędu i jednostki organizacyjne Gminy właściwe merytorycznie, organizacje pozarządowe i	Zespół ds. Planowania Przestrzennego Wydział Gospodarki Przestrzennej

„Projekt Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szubin na lata 2022-2030”

	Wydział Finansowy i Budżetu Burmistrz Szubina	stowarzyszenia, liderzy społeczni, inne	
Cel operacyjny 3.2. Wysoki standard transportowy i komunikacyjny	Wydział Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, w tym Referat Zarządzania Drogami i Infrastruktury Drogowej Wydział Inwestycji Wydział Finansowy i Budżetu Burmistrz Szubina	pozostałe komórki Urzędu i jednostki organizacyjne Gminy właściwe merytorycznie, organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, liderzy społeczni, inne	Zespół ds. Planowania Przestrzennego Wydział Gospodarki Przestrzennej
Cel operacyjny 3.3. Zintensyfikowana polityka klimatyczna i niskoemisyjna Gminy	Wydział Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, w tym Referat Zarządzania Budynkami, Wydział Inwestycji Wydział Finansowy i Budżetu Burmistrz Szubina	pozostałe komórki Urzędu i jednostki organizacyjne Gminy właściwe merytorycznie, organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, liderzy społeczni, inne	Zespół ds. Planowania Przestrzennego Wydział Gospodarki Przestrzennej
Cel strategiczny 4. Skuteczne i sprawne zarządzania Gminą			
Cel operacyjny 4.1. Profesjonalizacja świadczenia usług publicznych	Referat Informatyzacji Urzędu Wydział Inwestycji Wydział Finansowy i Budżetu Burmistrz Szubina	pozostałe komórki Urzędu i jednostki organizacyjne Gminy właściwe merytorycznie, dyrektorzy placówek oświatowych oraz dyrektorzy jednostek organizacyjnych Gminy Szubin	Zespół ds. Planowania Przestrzennego Wydział Gospodarki Przestrzennej
Cel operacyjny 4.2. Promocja i partnerstwo regionalne	Referat Organizacyjny i Promocji Burmistrz Szubina	pozostałe komórki Urzędu i jednostki organizacyjne Gminy właściwe merytorycznie, organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, liderzy społeczni, inne	Zespół ds. Planowania Przestrzennego Wydział Gospodarki Przestrzennej
Cel operacyjny 4.3. Uporządkowana i spójna przestrzeń gminna	Wydział Gospodarki Przestrzennej Burmistrz Szubina	pozostałe komórki Urzędu i jednostki organizacyjne Gminy właściwe merytorycznie, organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, liderzy społeczni, inne	Zespół ds. Planowania Przestrzennego Wydział Gospodarki Przestrzennej

Źródło: opracowanie własne

W celu zapewnienia skutecznej realizacji Strategii, zdefiniowano pewne reguły i zasady. Realizacja Strategii będzie opierała się m.in. na następujących zasadach:

I. Partycypacji i dialogu

Założenia strategiczne realizowane będą poprzez zapewnienie współpracy i partnerstwa pomiędzy instytucjami publicznymi, podmiotami prywatnymi oraz poprzez partnerstwa mieszanego. Strategia zapewnia powszechną dostępność i równe traktowanie wniosków i opinii reprezentantów różnorodnych środowisk z sektora publicznego, prywatnego oraz społecznego, jak również pozwala na swobodę dyskusji i możliwość głoszenia uwag podczas konsultacji społecznych.

II. Otwartości i transparentności prowadzenia działań

Strategia rozwoju Miasta i Gminy Szubin na lata 2022-2030 jest dokumentem o charakterze otwartym, ukazującym kierunki działań, niezbędne do podjęcia z perspektywy dążenia do rozwoju lokalnego. Przyjęte założenia wynikają wprost ze stanu zastanego, o którym traktuje Diagnoza strategiczna. W przygotowaniu, jak i realizacji Strategii zapewniono właściwe formy komunikacji pomiędzy podmiotami głównymi, odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych działań, podmiotami uczestniczącymi w realizacji celów, jak również podmiotami monitorującymi proces wdrażania i realizacji Strategii. Otwartość i transparentność prowadzonych przez Gminę Szubin działań wyraża się również w zaangażowaniu mieszkańców Gminy oraz grup interesów w opracowanie właściwych kierunków rozwoju. Zapewniono też bieżące informowanie i konsultowanie podejmowanych decyzji i planów dotyczących wdrażania.

III. Zaangażowania i dążenia do osiągnięcia wspólnego celu

System realizacji Strategii oparty został na podmiotach i komórkach organizacyjnych Gminy Szubin, jak również na organizacjach pozarządowych – licznie i aktywnie współdziałających na rzecz sektorowego rozwoju lokalnego, oraz lokalnych przedsiębiorcach i ogóle mieszkańców – jako na najważniejszych grupach interesu. Wyrazem zaangażowania jest poczucie odpowiedzialności za powierzone zadania oraz determinacja w ich zrealizowaniu, jak również współpraca wraz z aktywną postawą, uwzględniającą elastyczne i kreatywne podejścia do zmieniających się warunków wewnętrznych i zewnętrznych.

Instrumenty Strategii Rozwoju

Strategia rozwoju nie stanowi konkretnego planu pracy, ale wyraża intencje, dlatego niezbędne jest więc określenie instrumentów, za pomocą których możliwa będzie zmiana intencji w realne działania urzeczywistniające przyjęte założenia, uwzględniając cele i założenia modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej.

W związku z tym, że instrumenty realizacji mogą mieć różną formę, jak również mogą być wykorzystywane wewnątrz struktury instytucjonalno–organizacyjnej Urzędu Miejskiego, bądź mieć charakter partycypacyjny, poniżej określono katalog możliwych form, lecz nie jest to katalog zamknięty. Instrumenty realizacji mogą mieć formę m.in.:

- gminnych strategii sektorowych/branżowych, planów, procedur czy projektów, uszczegóławiających priorytety oraz strategię postępowania w ramach konkretnych obszarów rozwojowych itp.,
- regulaminów wydziałów, referatów i jednostek, itp.,
- uchwał budżetowych, a także innych dokumentów finansowych, określających krótko- i długookresowe kierunki koncentracji środków finansowych, budżetów zadaniowych, projektów społecznych realizowanych w ramach funduszy europejskich, ofert dla organizacji pozarządowych, systemu małych grantów dla organizacji pozarządowych, budżetu obywatelskiego, itp.,
- uchwał Rady Miejskiej, decyzji administracyjnych itp.,
- miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, procedur zapewniających udział mieszkańców w planowaniu przestrzennym itp.,
- inicjatyw społecznych z zakresu edukacji, promocji, konsultacji wewnętrznych, konsultacji społecznych, stron internetowych, profili w mediach społecznościowych, itp.,
- inicjatyw kadrowych, w tym, zespołów zadaniowych, kadry kierowniczej, koordynatorów programów i projektów, liderów lokalnych dobrych praktyk, itd.
- instrumentów koordynacyjnych np. partnerstw lokalnych, regionalnych, krajowych, międzynarodowych, współpracy międzysektorowej (samorządowym, prywatnym i społecznym), uwzględniając również partnerstwo publiczno-prywatne, zespoły zadaniowe i wdrożeniowe itp.
- instrumentów kontrolnych.

5.2. Zgodność Strategii z założeniami dokumentów wyższego rzędu

Wyznaczając cele strategiczne oraz planowane kierunki działań kierowano się zasadą zgodności założeń strategicznych z zapisami aktów wyższego rzędu. Uwarunkowania strategiczne, przyjęte dla Miasta i Gminy Szubin pozostają zgodne z zapisami:

1. Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 - Strategia Przyspieszenia 2030+

Przedstawione w Strategii założenia wykazują zgodność z poszczególnymi celami głównymi i operacyjnymi przyjętymi dla Strategii wojewódzkiej. Założenia strategiczne ujęte w ramach I celu strategicznego, nawiązujące do aktywnej polityki zabezpieczenia społecznego i publicznego znajdują odzwierciedlenie w celu głównym 2. Zdrowie, aktywne i zamożne środowisko oraz celu operacyjnym:

- 21. Aktywność społeczna i rozwój społeczeństwa obywatelskiego,
- 22. Rozwój wrażliwy społecznie,
- 23. Zdrowie.

Interwencje w zakresie zapewnienia kompleksowej i wysokiej jakości edukacji, w tym powszechnej dostępności do opieki żłobkowej i przedszkolnej, będących wymiarem wysokiego kapitału społecznego wykazują zgodność przede wszystkim z celem głównym 1. Skuteczna edukacja i celem operacyjnym:

- 11. Podniesienie jakości kształcenia i wychowania,
- 13. Kształtowanie środowiska edukacyjnego.

Realizacja celu operacyjnego nawiązującego do atrakcyjnej oferty kulturalnej, rekreacyjnej i turystycznej bezpośrednio skorelowana jest celem głównym 2 oraz celem operacyjnym:

- 24. Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe,
- 25. Sport i aktywność fizyczna,

jak również z celem 3 Konkurencyjna gospodarka i celem operacyjnym 35. Rozwój turystyki.

Zakres celu strategicznego 2 opisuje wysoką aktywność przedsiębiorczości lokalnej wraz z koniecznością stworzenia szans dla rozwoju sektora rolno-spożywczego, co odpowiada wypełnianiu założeń Strategii wojewódzkiej, w ramach celu głównego 3. Konkurencyjna gospodarka i celu operacyjnego:

- 31. Odbudowa gospodarki po COVID-19,
- 33. Rozwój przedsiębiorczości,
- 34. Rozwój sektora rolno-spożywczego,
- 35. Rozwój turystyki oraz
- 37. Nowoczesny rynek pracy.

Cel strategiczny 3. Dostępna i nowoczesna infrastruktura, czyste środowisko oraz racjonalne wykorzystanie zasobów endogenicznych wskazuje na konieczność podejmowania interwencji w zakresie spójnej i kompleksowej infrastruktury sieciowej, transportowej i komunikacyjnej, jak również w zakresie zintensyfikowanej polityki klimatycznej i dążenia do standardów niskoemisyjnych, co odpowiada realizacji celu głównego 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko i celów operacyjnych:

- 41. Infrastruktura rozwoju społecznego
- 42. Środowisko przyrodnicze
- 44. Przestrzeń dla gospodarki
- 45. Infrastruktura transportu
- 46. Infrastruktura techniczna
- 47. Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne
- 48. Potencjały endogeniczne.

Cel strategiczny IV obejmuje płaszczyznę zarządzania i sprawnej administracji samorządowej, jak również wyraża potrzebę promocji Gminy i nawiązywania partnerstw gminnych, regionalnych i międzynarodowych, wraz z uporządkowaniem i spójną przestrzenią gminną, co wpisuje się w założenia celu głównego 5. Spójne i bezpieczne województwo i celów operacyjnych:

- 52. Cyfryzacja
- 53. Bezpieczeństwo
- 54. Współpraca dla rozwoju regionu.

Przyjęte do realizacji założenia strategiczne, opisujące Gminę Szubin, pozostają zgodne z kierunkiem rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego.

II. Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju

Głównym celem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Gmina Szubin, jako jednostka samorządowa pozostaje aktywnym podmiotem w dążeniu do osiągnięcia nie tylko spójności wewnętrznej i wysokiej jakości życia mieszkańców, ale podejmuje również liczne wyzwania na rzecz rozwoju gospodarczego przy jednoczesnym poszanowaniu dla istniejącego dziedzictwa kulturowego i środowiskowego. Przedmiotowa Strategia Rozwoju, poprzez ustalone cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań nawiązuje i wypełnia założenia Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju, w tym realizuje uwarunkowania wynikającego z:

- celu szczegółowego II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- celu szczegółowego III - Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

III. Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030

Głównym celem Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel ten osiągnąć jest poprzez indywidualnie podejmowane działania, w tym również poprzez zadania realizowane przez samorządy gminne, których reprezentantem jest Gmina Szubin. Przyjęte założenia strategiczne, warunkujące rozwój lokalny Gminy pozostają zgodne z następującymi celami Krajowej Strategii, w tym:

- celem 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,
- celem 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,
- celem 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Wobec powyższego, przedmiotowa Strategia jest zgodna z dokumentami wyższego rzędu. Zgodność przyjętych do realizacji założeń strategicznych wykazywana jest również w stosunku do dokumentów branżowych, określających sektorowe podejście, jednak to zagadnienie przeanalizowane zostało pod kątem szczebla gminnego, w kolejnym rozdziale.

5.3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Założenia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szubin będą wdrażane z wykorzystaniem różnych instrumentów realizacji m.in. poprzez realizację planów, programów funkcjonujących w Gminie, ze względu na ustawowe obowiązki ich opracowania bądź inicjatywy własne władz samorządowych. Sprawna realizacja założeń strategicznych określonych w niniejszym dokumencie będzie mogła

wymagać opracowania (w przypadku braku dokumentów) lub aktualizacji już istniejących dokumentów wykonawczych (ze względu na brak aktualności).

Tabela 17. Korelacja założeń strategicznych niniejszego dokumentu z założeniami pozostałych dokumentów o charakterze strategicznym, istotnych z perspektywy rozwoju lokalnego Gminy

Obszar tematyczny	Nazwa dokumentu	Wytyczne wynikające z planowanych działań
Planowanie przestrzenne	Uchwała nr XV/132/15 Rady Miejskiej w Szubinie z dnia 5 listopada 2015 w sprawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Szubin	Model przestrzenno-funkcyjny Gminy Szubin opracowany został na bazie istniejących uwarunkowań, wynikających z obowiązującego Studium. Obecnie trwają prace nad sporządzeniem nowego dokumentu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Szubin.
	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Szubin	Obecnie dla obszaru Gminy obowiązuje 76 MPZP. Systematycznie podlegają one uzupełnieniu o kolejne obszary obejmowane miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Model przestrzenno-funkcyjny obejmuje ustalenia obowiązujących MPZP na dzień 31.03.2022 r.
	Szubiński Program Rewitalizacji na lata 2016-2023	Dokument obowiązujący w latach 2016-2023. Działania określone w ramach Programu Rewitalizacji pozostają zgodne z wyznaczonymi kierunkami działań w ramach niniejszej Strategii, jednak z biegiem postępujących zmian konieczna będzie aktualizacja bądź opracowanie nowego dokumentu z zakresu rewitalizacji.
Energetyka	Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla terenu Miasta i Gminy Szubin	Zakres perspektywy czasowej obowiązywania niniejszej Strategii skorelowany z okresem obowiązywania Założeń do planu (...). Cele gospodarki energetycznej Gminy, określone w Założeniach, w tym polepszenie jakości powietrza, podniesienie bezpieczeństwa energetycznego czy akceptacja społeczna działań gminy w zakresie energetyki, odpowiadają założeniom strategicznym, uszczegóławiając i precyzując je.
Gospodarka komunalna	Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu Komunalnego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Spółki z o.o. w Szubinie na lata 2020-2021	Plan obowiązujący w ujęciu rocznym. Wymaga uchwalenia aktualnego stanu.

„Projekt Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szubin na lata 2022-2030”

	Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Szubin.	Dokument obowiązujący w latach 2013-2032, którego zapisy pozostają szczegółowym doprecyzowaniem zakresu założeń strategicznych ujętych w ramach Strategii.
Ochrona środowiska	Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szubin na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029	Ramy czasowe obowiązywania dokumentu obejmują lata do 2029 roku, ponadto zakres Programu doszczegóławia założenia strategiczne i kierunki działań ujęte w ramach Strategii. Założenia Programu wskazując jednocześnie na długofalową politykę działań adaptacyjnych i kierunkowych w aspekcie ochrony środowiska. Zakres Programu koresponduje z działaniami i kierunkami rozwoju lokalnego, ustalonymi w niniejszej Strategii.
	Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szubin	Zakres celów i założeń strategicznych pozostaje zgodny z uwarunkowaniami strategicznymi ujętymi w Strategii.
Polityka społeczna	Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Szubin na lata 2014-2025	Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Szubin na lata 2014-2025 skupia się nie tylko na rozwiązywaniu problemów z zakresu pomocy społecznej, ale obejmuje wszystkie obszary polityki społecznej, które mają istotny wpływ na poprawę funkcjonowania lokalnej społeczności. Stanowi doprecyzowanie zawartych w niniejszej Strategii założeń i kierunków dalszego rozwoju Gminy.
	Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Szubin na rok 2022	Program wymaga opracowania corocznie. Omawia problematykę uzależnienia jako problemu społecznego, wskazując tym samym na istniejące rozwiązania pomocowe, przeciwdziałając wkluczeniom społecznym. Zakres Programu koresponduje z założeniami Strategii, stanowiąc ich bezpośrednie doszczegółowienie.
	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Szubin na lata 2022-2025	Dokument aktualny. Zakres jego oddziaływania pozostaje szerszy aniżeli wskazany w ramach niniejszej Strategii. Ustala szczegółowe zapisy.
	Wieloletni program osłonowy dla Gminy Szubin w zakresie realizacji programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023	Dokument przyjęty i obowiązujący do 2023 roku, wobec tego niezbędna będzie jego aktualizacja.
	Roczny program współpracy Gminy Szubin z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z 24 kwietnia 2003 r.	Program przyjmowany corocznie, wymaga aktualizacji i dostosowania przepisów do założeń strategicznych, wynikających ze Strategii Rozwoju dla Miasta i Gminy Szubin na lata 2022-2030.

„Projekt Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szubin na lata 2022-2030”

	o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2020	
	Program Miasto i Gmina Szubin Przyjazna Seniorom	Program obowiązujący w latach 2019-2023, stanowiący doprecyzowanie i doszczegółowienie zakresu podejmowanych kierunków rozwoju na rzecz stworzenia seniorom przyjaznej atmosfery aktywizacyjnej wraz ze stworzeniem ram dla ich pełnego funkcjonowania w życiu lokalnym.
	Lokalny Program Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży z terenu Gminy Szubin	Program obowiązuje bezterminowo. Omawia istotne z perspektywy rozwoju lokalnego działania nawiązujące do stwarzania możliwości i zaplecza dzieciom i młodzieży uzdolnionej. Zakres Strategii omawia wysoką jakość edukacji w Gminie, zaś przywołany dokument precyzuje zakres możliwego wsparcia udzielanego uzdolnionym dzieciom i młodzieży, sprzyjając tym samym stwarzaniu warunków do rozwoju naukowego.
Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Szubin	Okres obowiązywania Programu zakończył się w roku 2019, wobec tego konieczna jest aktualizacja.
	Strategia Rejonowej Biblioteki Publicznej w Szubinie	Dokument aktualny, obejmujący perspektywę 2019-2029, tj. niemal równą z perspektywą obowiązywania Strategii Rozwoju. Strategia Biblioteki stanowi doszczegółowienie zakresu możliwości rozwojowych zinstytucjonalizowanej formy, której jednym z głównych celów jest promocja czytelnictwa i popularyzacja książki.
Finanse	Uchwała nr XLII/377/22 Rady Miejskiej w Szubinie z dnia 27 stycznia 2022 zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu gminy Szubin na 2022 rok	Uchwała przyjmowana corocznie. Odzwierciedla cele i kierunki działań określone w strategii, zintegrowana z wieloletnią prognozą finansową
	Uchwała nr XLII/376/22 Rady Miejskiej w Szubinie z dnia 27 stycznia 2022 zmieniająca uchwałę w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy Szubin	Dokument aktualny, zgodny z zapisami strategii. Aktualizacja zgodnie z potrzebami. Na jej podstawie sporządzono ramy finansowe Strategii rozwoju Miasta i Gminy Szubina na lata 2022-2030.

Źródło: opracowanie własne

Niniejsza Strategia wskazuje na ustalenie zasadnych założeń strategicznych Gminy Szubin wraz z przyporządkowaniem kierunków działań, opisujących charakter zbliżony do zadaniowego. Inną systematyką charakteryzują się dokumenty wykonawcze, będące politykami sektorowymi, charakteryzującymi poszczególne dziedziny funkcjonowania samorządu. W ramach polityk sektorowych ujęto najważniejsze kierunki rozwoju i funkcjonowania jednostki, w tym planowanie przestrzenne, ochronę środowiska naturalnego, gospodarkę komunalną, politykę społeczną, czy kulturę.

W przypadku opracowania dokumentów mających charakter wykonawczy i wdrażających założenia rozwojowe określone w Strategii, podstawową zasadą jest ich spójność i synergiczne oddziaływanie. Dokumenty wykonawcze, poza zachowaniem zgodności z założeniami Strategii powinny również diagnozować i wnioskować w zakresie stanu obecnego, definiować cele strategiczne o kierunki służące ich realizacji wraz ze wskazywaniem możliwych i skwantyfikowanych wskaźników i określeniem ich ram finansowych oraz wskazaniem potencjalnych źródeł, z których ich finalizacja może dojść do skutku.

5.4. System monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii

Elementem gwarantującym prawidłowość i skuteczność wdrażania Strategii jest efektywny monitoring w zakresie realizacji wskazanych założeń strategicznych. Monitoring Strategii będzie prowadzony w celu sprawdzenia skuteczności podejmowanych działań zdefiniowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych.

Monitoring będzie zatem prowadzony poprzez weryfikację osiągniętych rezultatów i odpowiadających im wskaźników, o których informacja pochodzić będzie z realizacji poszczególnych zadań, odwołujących się do wskazanych kierunków rozwoju. Zgodnie z zestawieniem opisującym system wdrażania i realizacji Strategii, za prowadzenie monitoringu osiągniętych rezultatów oraz uzyskiwanych wskaźników odpowiedzialny będzie Zespół ds. Planowania Przestrzennego - Wydział Gospodarki Przestrzennej.

Sprawozdawczość w ramach monitoringu, prowadzona będzie m.in. w formie analizy wskaźnikowej, której wyniki oraz wnioski z niej płynące będą opracowane w formie raportu z monitoringu Strategii. Na cele sprawozdawczości wykorzystywane będą dane własne Gminy wraz z informacjami i statystykami gminnych jednostek organizacyjnych oraz instytucji wykonujących działalność publiczną. W ramach statystyki publicznej głównym źródłem będą też opracowania Głównego Urzędu Statystycznego. Informacje na rzecz sprawozdawczości pochodzić będą również od podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii, w tym z raportów podsumowujących podejmowane zadania. W tym celu, jednostki organizacyjne Gminy oraz komórki organizacyjne urzędu odpowiedzialne za realizację właściwych kompetencyjnie celów operacyjnych, zobowiązane są do przekazania Zespołowi ds. Planowania Przestrzennego - Wydziałowi Gospodarki Przestrzennej, informacji, w której zawarte będą dane prezentujące stan realizacji projektów, uzyskane wskaźniki, aktualne wartości wskaźników oraz trudności i problemy powstałe w wyniku realizacji zadań. Ustalono również, że raporty z realizacji zadań, zgodnie z przyporządkowaniem kompetencyjnym, przekazywane będą organowi monitorującemu z wykorzystaniem standaryzowanego formularza sprawozdawczego, do końca lutego każdego roku.

Monitoring zbiorczy Strategii, w tym zrealizowanych wskaźników odbywał się będzie raz na dwa lata i będzie realizowany do końca maja, korespondując z corocznie opracowywanym Raportem o stanie Gminy.

Oprócz monitoringu zaplanowano również ewaluację, tj. badanie, którego podstawowym założeniem jest ocena prawidłowości procesu oraz efektów wdrażania przyjętej polityki rozwoju. Badanie to dostarczy praktycznych wniosków i rekomendacji, służących udoskonaleniu bieżącej lub przyszłej

interwencji, zapewniając jej jak najwyższą jakość. Ewaluacja ma na celu zapewnić wysoką jakość działań dzięki zwiększeniu ich adekwatności, skuteczności, efektywności i trwałości. Przewidziano przeprowadzenie:

- ewaluacji ex-ante – przeprowadzona w fazie przygotowania Strategii,
- ewaluacji on-going - w trakcie wdrażania założeń strategicznych,
- ewaluacji ex-post – po zakończeniu okresu obowiązywania Strategii Rozwoju.

Ewaluacja ex-ante

Pierwszorzędnie podejmowaną formą ewaluacji jest ewaluacja ex-ante, której zadaniem jest próba ustalenia, czy kierunki działań zaplanowane w Strategii są właściwe, czy przyniosą oczekiwane efekty przy użyciu dedykowanych im instrumentów i zasobów. Podstawowym założeniem tego rodzaju ewaluacji jest ocena trafności przyjętych założeń i ich wewnętrznej oraz zewnętrznej spójności. Do przeprowadzenia ewaluacji ex-ante przyjęto następujące założenia:

- **Trafności** – analizie poddaje się adekwatność postawionych celów i wybranych do realizacji zadań względem zdefiniowanych problemów,
- **Przewidywanej skuteczności** – sprawdzenie czy cele wyznaczone w Strategii są możliwe do osiągnięcia poprzez zaproponowane działania, metody ich wdrożenia i zabezpieczone zasoby,
- **Efektywności** – określenie czy suma przeznaczonych zasobów i nakładów finansowych pozwoli na osiągnięcie wyznaczonych celów,
- **Spójności wewnętrznej i zewnętrznej dokumentu** – zdefiniowanie czy cele, priorytety i działania są spójne oraz czy wykazują spójność również z dokumentami wyższego rzędu lub równorzędnymi.

Na potrzeby przeprowadzenia ewaluacji ex-ante stosuje się metodę desk research – analizie poddano raporty o stanie Gminy, jak również dane ogólnodostępne, w tym dane zgromadzone przez Urząd Miejski w Szubinie oraz pozostałe gminne jednostki organizacyjne. Ponadto, do stosowanych metod włączono także analizę statystyczną prowadzoną na bazie danych udostępnionych i prezentowanych przez Główny Urząd Statystyczny. Ewaluacja ex-ante przeprowadzona została również na bazie wywiadu w formie pisemnej, przeprowadzonego za pomocą załącznika nr 1. Raport w z przeprowadzonej analizy stanowi załącznik nr 2 do niniejszej Strategii.

Ewaluacja on-going

Ewaluacja on-going, tj. badanie realizowane w trakcie wdrażania Strategii, przeprowadzone zostanie **w okresie obowiązywania dokumentu strategicznego, tj. w połowie okresu obowiązywania**. W wyniku ewaluacji możliwa będzie ocena poziomu realizacji celów strategicznych oraz właściwych dla

nich kierunków działań. Głównym założeniem dla przeprowadzenia niniejszej ewaluacji jest weryfikacja sposobu założenia i zdefiniowania w strategii celów, stopień ich realizacji oraz zidentyfikowanie ewentualnych zagrożeń mogących mieć wpływ dla osiągnięcia założonych rezultatów. Ewaluacja on-going ukaże również informację o ewentualnej aktualizacji (korekcie/ uzupełnieniu) dokumentu.

Źródłem danych przyjętym do ewaluacji on-going będą raporty o stanie Gminy, stanowiące podsumowanie działalności władz samorządowych na rzecz realizacji polityk, strategii i programów sektorowych. Wykorzystywane będą również dane jakościowe i ilościowe pozwalające na określanie wskaźników założonych w dokumencie wraz z analizą statystyczną danych GUS. Podsumowaniem dla przeprowadzonej ewaluacji będzie Raport.

Ewaluacja ex-post

Po zakończeniu okresu obowiązywania Strategii przeprowadzona zostanie ewaluacja ex-post w formie raportu końcowego zawierającego analizę podjętych działań i efektywności wydatkowania środków finansowych. Raport końcowy ma na celu odpowiedź w jakim stopniu osiągnięte zostały założone cele, do czego służyć będzie m.in. analiza osiągnięcia wskaźników założonych dla działań. Przeprowadzenie ewaluacji ex-post zaplanowano na I kwartał 2031 roku, kiedy to wydany zostanie Raport końcowy prezentujący dane dla pełnego okresu obowiązywania Strategii.

Aktualizacja Strategii

Strategia rozwoju Miasta i Gminy Szubin na lata 2022-2030 jest dokumentem strategicznym przyjmowanym na okres kilkuletni. Dokument sporządzony został na bazie danych za okres 2015-2021, i na tej też podstawie wyznaczono założenia strategiczne, w tym cele i kierunki działań. W związku z uwarunkowaniami wewnętrznymi i zewnętrznymi, jak również z w odniesieniu do postępujących zmian, na bazie przeprowadzonego monitoringu i ewaluacji może dojść do sytuacji kiedy ówczesne uwarunkowanie będzie nieaktualne bądź też w perspektywie kilkuletniej pojawią się nowe szanse rozwojowe czy ograniczenia hamujące ten rozwój. W perspektywie kilkuletniej trudno jest również przewidzieć jak kształtować się będzie budżet Gminy i dostępność środków zewnętrznych, wspierających realizację przedsięwzięć strategicznych.

Uwzględniając ww. przesłanki, jak również inne okoliczności, trudne obecnie do przewidzenia, ale mogące pojawić się w perspektywie obowiązywania dokumentu i mające znaczenie dla kształtowania przyszłego rozwoju lokalnego, możliwe będzie podjęcie decyzji o aktualizacji Strategii.

Procedura aktualizacji podjęta będzie jedynie w uzasadnionych przypadkach, zaś jej koordynacją zajmować się będzie podmiot pozostający w strukturach Urzędu Miejskiego w Szubinie. Wprowadzenie

aktualizacji wymagać będzie określenia zakresu aktualizacji oraz szczegółowego uzasadnienia konieczności wprowadzanych zmian i modyfikacji.

6. Ramy finansowe wraz ze źródłami finansowania

Osiągnięcie założonych celów wymaga podjęcia działań inwestycyjnych oraz nieinwestycyjnych, na które niezbędne jest posiadanie środków finansowych. Określając działania strategiczne wzięto pod uwagę możliwości finansowe Gminy Szubin, jak również obecne i planowane możliwości pozyskania środków zewnętrznych, w tym bezzwrotnych form wsparcia.

Ramy finansowe realizacji strategii zostały określone w odniesieniu do celu strategicznego. Wskazane wartości mają charakter szacunkowy, gdyż ceny podlegają ciągłej aktualizacji rynkowej i nie ma możliwości dokładnego oszacowania tych wartości, jak również ze względu na długofalowe obowiązywanie Strategii ulegną one dezaktualizacji. Niemniej jednak, ze względu na konieczność oszacowania możliwości wykonania poszczególnych działań konieczne było dokonanie szacunków. Koszty zostały oszacowane na podstawie dotychczasowych doświadczeń samorządu w realizacji zadań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych, jak również informacji na temat potencjalnych źródeł finansowania zewnętrznego.

W poniższej tabeli przedstawiono ramy finansowe oraz źródła finansowania działań w ramach poszczególnych celów.

Tabela 18. Ramy finansowe i źródła finansowania działań w ramach Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szubin na lata 2022-2030

Cel strategiczny	Kierunki działań	Szacunkowy budżet	Lata realizacji	Źródła finansowania
Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia oraz aktywne i zintegrowane społeczeństwo	1.1.1. Rozwinięta i dostosowana polityka senioralna 1.1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców 1.1.3. Dostępność do wysokiej jakości infrastruktury służącej realizacji usług publicznych 1.1.4. Zwiększona dostępność systemu ochrony zdrowia 1.2.1. Kompleksowa i efektywna edukacja 1.2.2. Dostępny i powszechny system opieki przedszkolnej i żłobkowej 1.2.3. Rozbudowana oferta edukacyjna i wspierająca wychowanie i edukację 1.3.1. Zagospodarowana i zrewitalizowana przestrzeń publiczna, wykorzystywana na cele rozwoju kulturalnego, turystycznego i rekreacyjnego	27 000 0000,00	2022-2030	Budżet Gminy Szubin, Budżet Państwa, środki UE, inne środki zewnętrzne itd.

„Projekt Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szubin na lata 2022-2030”

	<p>1.3.2. Ochrona i popularyzacja zachowanego dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego</p> <p>1.3.3. Rozbudowana i dostosowana oferta sportowa i rekreacyjna</p>			
<p>Cel strategiczny 2. Efektywna i innowacyjna gospodarka lokalna</p>	<p>2.1.1. Dostępna i atrakcyjna oferta terenów inwestycyjnych</p> <p>2.1.2. Wspierane i rozwijane kluczowe sektory działalności gospodarczej</p> <p>2.1.3. Dywersyfikacja podmiotów gospodarczych</p> <p>2.2.1. Rozwijane i konkurencyjne rolnictwo</p> <p>2.2.2. Rozwój rolnictwa ekologicznego</p>	40 000 000,00	2022-2030	<p>Budżet Gminy Szubin, Budżet Państwa, środki UE, inne środki zewnętrzne itd.</p>
<p>Cel strategiczny 3. Dostępna i nowoczesna infrastruktura, czyste środowisko oraz racjonalne wykorzystanie zasobów endogenicznych</p>	<p>3.1.1. Powszechny dostęp do sprawnej sieci wodno-kanalizacyjnej</p> <p>3.1.2. Wsparty system gospodarowania odpadami komunalnymi</p> <p>3.2.1. Rozwinięta i spójna infrastruktura drogowa</p> <p>3.2.2. Rozbudowana oferta komunikacyjna Miasta i Gminy Szubin</p> <p>3.2.3. Wysokiej jakości bezpieczeństwo ruchu drogowego</p> <p>3.3.1. Zwiększona efektywność energetyczna budynków publicznych</p> <p>3.3.2. Zwiększony udział odnawialnych źródeł energii</p> <p>3.3.3. Poprawa jakości środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu</p> <p>3.3.4. Zwiększona świadomość ekologiczna mieszkańców Gminy</p>	51 000 000,00	2022-2030	<p>Budżet Gminy Szubin, Budżet Państwa, środki UE, inne środki zewnętrzne itd.</p>
<p>Cel strategiczny 4. Skuteczne i sprawne zarządzania Gminą</p>	<p>4.1.1. Rozwój e-usług</p> <p>4.1.2. Profesjonalna i kompetentna kadra jednostek organizacyjnych Gminy Szubin</p> <p>4.2.1. Budowa produktu lokalnego opartego o potencjał Gminy</p> <p>4.2.2. Efektywna współpraca i nawiązywanie partnerstw na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego</p> <p>4.3.1. Zwiększony udział miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego</p>	10 000 000,00	2022-2030	<p>Budżet Gminy Szubin, Budżet Państwa, środki UE, inne środki zewnętrzne itd.</p>

Źródło: opracowanie własne

Gmina Szubin zapewni środki na realizację różnych przedsięwzięć w ramach swoich możliwości finansowych, ale będzie starała się również pozyskiwać fundusze z innych źródeł. Dużych możliwości finansowania działań upatruje się w środkach planowanych do rozdysponowania z programów regionalnych oraz krajowych czy też międzynarodowych, w ramach nowej perspektywy finansowej UE

na lata 2021-2027. Dodatkowo Gmina będzie poszukiwała innych możliwości finansowania działań, także ze środków krajowych znajdujących się w dyspozycji różnych instytucji i podmiotów.

Potencjalnymi źródłami finansowania ww. działań będą zatem: budżet Gminy, budżet Państwa, środki UE, inne środki zewnętrzne. Uszczegóławiając finansowanie Strategii będzie odbywało się z wykorzystaniem:

- środków budżetowych Gminy Szubin, jak również innych jednostek samorządowych tj. regionalnych oraz powiatowych,
- środków z budżetu Państwa w dyspozycji poszczególnych ministerstw, z dedykowanych programów i funduszy,
- środków z funduszy celowych będących w dyspozycji różnych instytucji m.in. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, Banku Gospodarstwa Krajowego, Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, i innych,
- środków pochodzących z UE w ramach różnych funduszy, inicjatyw ze środków europejskich,
- środków pochodzących z innych niż europejskie funduszy finansowych,
- środków pochodzących z sektora prywatnego,
- finansowania przez banki i inne instytucje finansujące,
- innych dostępnych źródeł finansowania.

Wskazane potencjalne źródła finansowania realizacji Strategii nie stanowią katalogu zamkniętego, Gmina będzie starała się wykorzystywać wszystkie możliwości współfinansowania przedsięwzięć. W tym celu konieczne będzie bieżące monitorowanie w możliwości pozyskiwania środków finansowych

Spis tabel, wykresów, map

Mapa 1. Lokalizacja Gminy Szubin w powiecie nakielskim i w województwie kujawsko-pomorskim	7
Mapa 2. Podział terytorialny wewnątrz Gminy Szubin.....	8
Mapa 3. Obszary Gminy Szubin objęte zagrożeniem powodziowym.....	11
Mapa 4. Lokalizacja form ochrony przyrody na terenie Gminy Szubin	12
Mapa 5. Lokalizacja sensorów powietrza w mieście Szubin.....	13
Mapa 6. Mada drogowa Gminy Szubin	30
Mapa 7. Kierunki rozwoju polityki przestrzennej w Gminie Szubin	60
Mapa 8. Gmina Szubin na tle modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej województwa kujawsko – pomorskiego do roku 2030	66
Mapa 9. Gmina Szubin - predystynowana do rozwoju wielkopowierzchniowych przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym	68
Mapa 10. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Szubin.....	71
Tabela 1. Odpady zebrane w ciągu roku na terenie Gminy Szubin oraz innych samorządów w latach 2017-2020	14
Tabela 2. Struktura korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej.....	22
Tabela 3. Klasyfikacja gleb wg klas glebowych – udział %.....	28
Tabela 4. Struktura gospodarstw rolnych na obszarze Gminy Szubin.....	29
Tabela 5. Analiza SWOT – Przestrzeń i środowisko	41
Tabela 6. Analiza SWOT – Społeczeństwo, bezpieczeństwo socjalne i publiczne kultura, turystyka, sport i rekreacja	42
Tabela 7. Analiza SWOT - Gospodarka i rolnictwo	43
Tabela 8. Analiza SWOT – Infrastruktura techniczna	44
Tabela 9. Układ celów strategicznych i operacyjnych	47
Tabela 10. Cele operacyjne i kierunki działań dla obszaru Społeczeństwo	49
Tabela 11. Cele operacyjne i kierunki działań właściwe dla obszaru Gospodarka	51
Tabela 12. Cele operacyjne i kierunki działań właściwe dla obszaru Przestrzeń i środowisko.....	53
Tabela 13. Cele operacyjne i kierunki działań dla obszaru Zarządzenie	54
Tabela 14. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej Gminy	60
Tabela 15. Kluczowe projekty „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”, których realizacja może mieć wpływ na rozwój Gminy Szubin	70
Tabela 15. Struktura organizacyjna realizacji Strategii Rozwoju	76
Tabela 16. Korelacja założeń strategicznych niniejszego dokumentu z założeniami pozostałych dokumentów o charakterze strategicznym, istotnych z perspektywy rozwoju lokalnego Gminy	82
Tabela 17. Ramy finansowe i źródła finansowania działań w ramach Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szubin na lata 2022-2030	88
Wykres 1. Zmiany demograficzne na przestrzeni lat 2015-2021 w Gminie Szubin.....	15
Wykres 2. Struktura demograficzna Gminy Szubin w ujęciu ekonomicznych grup wieku w latach 2015-2020 ...	15
Wykres 3. Prognoza demograficzna dla Gminy Szubin na lata 2022-2030	16
Wykres 4. Prognozowane zmiany demograficzne w ujęciu ekonomicznych grup wieku w latach 2021-2030 w Gminie Szubin.....	16
Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty Gminy Szubin w zestawieniu z wynikami dla powiatu nakielskiego i województwa kujawsko-pomorskiego	19

Wykres 6. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w Gminie Szubin i gminach sąsiednich w roku 2020	21
Wykres 7. Struktura powodów udzielania pomocy społecznej w latach 2018-2020	23
Wykres 8. Liczba bezrobotnych w Gminie Szubin wg czasu pozostawania bez pracy w latach 2015-2020	24
Wykres 9. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Szubin, powiecie nakielskim, województwie kujawsko-pomorskim oraz w Polsce w latach 2015-2020	25
Wykres 10. Liczba przestępstw na terenie Gminy Szubin w latach 2015-2020	26
Wykres 11. Podmioty gospodarcze przypadające na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w Gminie Szubin, gminach sąsiednich, powiecie nakielskim oraz województwie w 2020	27
Wykres 12. Liczba budynków mieszkalnych w wraz z liczbą osób przypadających na 1 mieszkanie w Gminie Szubin w latach 2015-2020	32
Wykres 13. Zaopatrzenie budynków mieszkalnych w Gminie Szubin w infrastrukturę techniczną (%)	33
Wykres 14. Dochody i wydatki budżetowe w latach 2018-2020	37
Wykres 15. Prognoza dochodów i wydatków ogółem Powiatu w latach 2020-2030	38